

**1956—1960-чы илләрдә ССРИ халг
тәсәррүфатынын инкишафына даир
алтынчы бешиллик план һаггында**

Сов.ИКП XX ГУРУЛТАЙЫНЫН ДИРЕКТИВЛӘРИ

(1956-чы ил февралын 25-дә ектилликлә гәбул әдилмишдир)

Совет Иттифагы Коммунист партиясынын XX гурултайы гөйд әдир ки, ССРИ халг тәсәррүфатынын инкишафына даир бешинчи бешиллик план һаггында партиянын XIX гурултайынын мүәййән этдийн тапшырыглар мүвәффәгийәтлә еринә етирилмишдир.

Кечән бешилликдә ССРИ-нин сәнае мәһсулу 85 фаиз, о чүмләдән истәһсал васитәләри истәһсалы 91 фаиз артмыш, 1955-чи илдә машинга-йырма вә метал э'малы сәнаеинин үмуми мәһсулу исә 1950-чи илдәкиндән 2,2 дәфә артыг олмушдур. 1955-чи илдә 1940-чы илдәкиндән 3,2 дәфә артыг сәнае мәһсулу истәһсал әдилмишдир. Ағыр сәнаеин чох мүһүм мәһсул нөвләри—полад, прокат, көмүр, нефт, электрик әнержиси, семент, алүмин, автомобил, трактор вә бир чох башга мәһсул нөвләри үзрә бешиллик план тапшырыглары артыгласилә еринә етирилмишдир.

Тахыл вә һейвандарлыг мәһсуллары истәһсалыны артырмаг үчүн Партия вә һөкүмәтин көрдүкләри бөйүк тәдбирләрин һәята кечирилмәси нәтичәсиндә сосялист кәнд тәсәррүфатынын әсаслы сурәтдә йүксәлдилмәси үчүн шәраит ярадылмышдыр. Хам вә динчә гоюлмуш торпаглардан истифадә әдилмәси сәйәсиндә 1955-чи илдә дәнли биткиләр әкини сәһәси 1950-чи илә нисбәтән тәгрибән 24 миллион һектар артмышдыр. Әсас кәнд тәсәррүфаты биткиләринин үмуми мәһсулу вә һейвандарлыг мәһсуллары истәһсалы артмышдыр.

Ағыр сәнаеин мүвәффәгийәтлә инкишаф әтмәси вә кәнд тәсәррүфаты мәһсулунун артмасы халг тәрәфиндән ишләдилән маллар истәһсалыны бешилликдә 76 фаиз артырмага имкан вермишдир ки, бу да артымын мүһарибәдән әввәлки сәвиййәйә нисбәтән 2 дәфәдән дә чох олмасы демәкдир. Нәглийят үзрә бешиллик планын тапшырыглары артыгласилә еринә етирилмишдир. Техниканын арасы кәсилмәдән тәкмилләшдирилмәси, истәһсалатын даһа яхшы тәшкил әдилмәси вә сосялизм ярышынын женишләндирилмәси әсасында сәнаедә, кәнд тәсәррүфатында вә нәглийятда әмәк мәһсулдарлыгы йүксәлдилмишдир.

Бешинчи бешилликдә ССРИ-нин милли кәлири 68 - җаиз, фәһлә вә гуллугчуларын реал әмәк һаггы 39 җаиз, колхозчуларын реал кәлирләри исә 50 җаиз артмышдыр. Бешиллик планын пәракәндә мал дөврийәси үзрә тапшырыглары артыгласилә еринә етирилмишдир. Совет әлми вә мәдәнийәти мүвәфҗәһийәтлә инкишаф әтмишдир.

Бунунла бирликдә Сов.ИКП XX гурултаы тәсәррүфат фәалийәти-нин айры-айры сәһәләриндә чидди нөгсанлар олдуғуну гөйд әдир. Сәнаеин бә'зи сәһәләринин инкишафы халг тәсәррүфатынын артан тәләбатын-дан кери галыр. Бешиллик планын кәнд тәсәррүфаты мәһсулу истеһса-лына даир тапшырығы әксик еринә етирилмиш, бу да йүнкүл сәнае вә ейинти сәнаеи сәһәләринин инкишафыны, халг тәрәфиндән ишләдилән маллар бурахылышыны ләнкитмишдир.

Бир сыра истеһсал сәһәләри мүасир әлм вә техниканын ән ени на-илийәтләринин тәтбиг әдилмәси вә бунлардан истифадә олунмасы ишин-дә кери галыр; сәнаедә, кәнд тәсәррүфатында, нәглийәтдә вә тикинти ишләриндә механикләшдирмә вә автоматлашдырманын сәвийәси һәлә кифайәт дәрәҗәдә дейилдир.

Сәнаедә вә тикинтиләрдә әмәк мәһсулдарлығына даир тапшырыг әксик еринә етирилмишдир. Һәр мәһсул ваһидинә сәрф әдилән әмәк һәлә дә чохдур.

Бешинчи бешиллик планын еринә етирилмәси нәтиҗәсиндә өлкәнин игтисади гүдрәти артмыш, сосялист тәсәррүфат системи даһа артыг гүв-вәтләнмиш, совет халгынын мадди вә мәдәни һәят сәвийәси йүксәлмиш, ССРИ-нин халг демократиясы өлкәләри илә тәсәррүфат әлағәләри ке-нишләнмиш, Совет Иттифагынын вә бүтүн сосялизм җәһәсинин бейнәл-халг вәзийәти мөһкәмләнмишдир.

Совет Иттифагы инди гүввәтли вә һәр тәрәфли инкишаф әтмиш сося-лист истеһсалына, һәмешәкиндән хейли артыг мадди әһтият гүввәләринә, һабелә чохлу ихтисаслы кадрлара маликдир.

Ичтимаи истеһсалын инкишафында әлдә әдилмиш сәвийә Совет дөв-ләтинә бүтүн халг тәсәррүфатынын мөһкәм әсасы олмуш вә инди дә мөһкәм әсасы олан истеһсал васитәләри истеһсалы илә бирликдә, халг тәрәфиндән ишләдилән маллар истеһсалыны да бөйүк сүрәтлә инкишаф әтдирмәйә, ичтимаи сәрвәти хейли артырмаға вә бунунла да өлкәмиздә коммунизм җәмийәти гурулмасы йолу илә даһа да ирәлиләмәйә имкан верир.

Совет Иттифагы Коммунист партиясынын XX гурултаы белә һесаб әдир ки, ССРИ-нин әсас игтисади вәзифәсини—әһалинин һәр нәфәринә дүшән мәһсул истеһсалына көрә ән чох инкишаф әтмиш капиталист өл-кәләринә җатмаг вә онлары өтүб кечмәк вәзифәсини динч игтисади ярыш йолларында тарихән чох гыса бир мүддәтдә еринә етирмәк үчүн Совет өлкәси инди бүтүн лазыми шәрәитә маликдир.

ССРИ халг тәсәррүфатынын инкишафына даир алтынчы бешиллик планын башлыча вәзифәләри ағыр сәнаеин инкишафына үстүнлүк верил-мәси, техниканын арасы кәсилмәдән тәрәгги әтдирилмәси вә әмәк мәһ-сулдарлығынын йүксәлдилмәси әсасында халг тәсәррүфатынын бүтүн сәһәләринин даһа чошгун сурәтдә артмасыны тә'мин әтмәкдән, кәнд тәсәррүфаты истеһсалыны әсаслы сурәтдә йүксәлтмәкдән вә буна әсасән совет халгынын мадди вәзийәтини хейли яхшылашдырмаға вә мәдәни сәвийәсини хейли йүксәлтмәйә наил олмагдан ибарәтдир.

Алтынчы бешиллик Совет өлкәсинин мәһсулдар гүввәләринин даһа чошгун сурәтдә инкишаф әтдирилмәси, халг тәсәррүфатынын техника җәһәтдән даһа йүксәк истеһсал сәвийәсинә кечмәси бешиллийи, бүтүн

кейфийят көстәричиләринин чидди сурәтдә йүксәлдилмәси вә тәсәррү-
фат рәһбәрлийинин яхшылашдырылмасы бешиллийн олмалыдыр.

Совет Иттифагы Коммунист партиясынын XX гурултайы партиянын
вә совет халгынын гаршысында дуран башлыча вәзифәләри әсас көтүрә-
рәк, 1956—1960-чы илләрдә ССРИ халг тәсәррүфатынын инкишафына
даир алтынчы бешиллик план һаггында ашағыдакы Директивләри мүй-
йән әдир:

1. СӘНАЕ САҢӘСИНДӘ

1. Бешиллик әрзиндә сәнае мәһсулларынын артымы тәгрибән 65 фаиз
мүййән әдилсин.

Гара вә әлван металлуркиянын, нефт, көмүр вә кимя сәнаеинин даһа
да инкишаф этдирилмәси, башга саһәләри өтүб кечән сүр'әтлә elektrik
стансиялары тикилмәсинин тә'мин әдилмәси, машындайырма сәнаеинин,
хүсусән техники чәһәтдән мүкәммәл дэзкаһлар, дәмйрчи-пресс машын-
лары, автоматика вәситәләри вә чиназлар истәһсалынын сүр'әтлә арты-
рылмасы алтынчы бешиллийн биринчи нөвбәли вәзифәләри һесаб әдил-
син. Истәһсал вәситәләри истәһсалы («А» групу) бешиллик әрзиндә тә-
рибән 70 фаиз артырылсын.

Әһали үчүн маллар истәһсал әдән сәнаеин даһа хейли инкишаф эт-
дирилмәси тә'мин әдилсин. Чохишләнән маллар истәһсалынын («Б» гру-
пунун) бешиллик әрзиндә тәгрибән 60 фаиз артырылмасы мүййән әдил-
син.

2. Алтынчы бешиллийн ахырынчы или олан 1960-чы ил үчүн чох
мүһүм сәнае мәһсулу нөвләри истәһсалынын һәчми тәгрибән ашағыда
көстәрилән гәдәр мүййән әдилсин:

1955-чи илдәки
истәһсалын
һәчминә кәрә
фаизлә

Гара металл

Чугун 53 миллион тон	159
Полад 68,3 миллион тон	151
Прокат 52,7 миллион тон	152

Яначаг вә elektrik энержиси

Көмүр 593 миллион тон	152
Нефт 135 миллион тон	191
Газ 40 миллиард кубметр	388
Elektrik энержиси 320 миллиард киловат-саат	188
о чүмләдән	
су-elektrik энержиси 59 миллиард киловат-саат	255

Кимйәви маллар вә мә'дән күбрәләри

Мә'дән күбрәләри 19,6 миллион тон	204
Каустик сода 1.000 мин тон	177
Сусузлашдырылмыш сода 2.420 мин тон	168

Машындлар вә аваданлыг

Металлуркия аваданлыгы 280 мин тон	163
Кимя аваданлыгы 208 мин тон	184

Нефт апаратлары 120 мин тон	248
Бухар вә газ турбинләри 10,5 миллион киловат	258
Һидравлик турбинләр 2,6 миллион киловат	173
Бухар, газ вә һидравлик турбинләр үчүн генераторлар	
11 миллион киловат	243
Металкәсән дэзһаһлар 200 мин әдәд	190
Дәмирчи-пресс машинлары 25,8 мин әдәд	185
Чиһазлар вә онлар үчүн әһтият һиссәләри 7 миллиард манатлыг	352
Автомобилләр 650 мин әдәд	146
Тракторлар 322 мин әдәд	197
Кәнд тәсәррүфаты машинлары 9,5 миллиард манатлыг	176
Тахыл комбайнлары 140 мин әдәд	292
Виндроуэрләр 50 мин әдәд	21 дәфә
Электровозлар 550 әдәд	284
Тепловозлар 1.630 әдәд	12 дәфә
Макистрал йүк вагонлары 52 мин әдәд	151
Макистрал сәрнишин вагонлары 2.800 әдәд	158

Мешә вә тикинти материаллары

Одунчаг дашынмасы 264 миллион кубметр	134
Тахта 80 миллион кубметр	138
Семент 55 миллион тон	245
Шифер 3.050 миллион шәрти лай	205
Пәнчәрә шүшәси 155 миллион квадратметр	156

Халг тәрәфиндән ишләдилән маллар

Памбыг парча 7.270 миллион метр	123
Юн парча 363 миллион метр	145
Кәтан парча 556 миллион метр	182
Ипәк парча 1.074 миллион метр	204
Сүн'и лиф 330 мин тон	299
Тикиш маллары 78 миллиард манатлыг	152
Алт вә үст трикотаж палтары 580 миллион әдәд	135
Аягһабы 455 миллион чүт	152
Һәр чүр саатлар 33,6 миллион әдәд	171
Радио ғәбуләдичиләри вә телевизорлар 10,2 миллион әдәд	255
Мәишәтдә ишләдилән союдучулар 635 мин әдәд	419
Мәишәтдә ишләдилән палтарюян машинлар 528 мин әдәд	608
Мәишәтдә ишләдилән тикиш машинлары 3.780 мин әдәд	235
Мотосиклетләр 395 мин әдәд	162
Велосипедләр 4.230 мин әдәд	147
Кағыз 2.722 мин тон	146
Мебел 14,6 миллиард манатлыг	211
Шәкәр 6.530 мин тон	191
Әт (сәнае мүүссисәләри тәрәфиндән бурахылан) 3.950 мин тон	178
Балыг 4.200 мин тон	157
Мал-һара яғы вә башга сүд мәһсуллары (сүд һесабилә) 25 миллион тон	185
Битки яғы 1.840 мин тон	165
Консервләр 5.580 миллион шәрти банка	178

3. Электрикләшдирмәни, комплексли механикләшдирмәни вә автматлашдырманы даһа да инкишаф этдирмәк, чох мәһсулдар ән сәтә аваданлыг ишләтмәк вә габагчыл технолокияны тәтбиг әтмәк, көһнәлмиш аваданлыгы кениш миғясда дәйишдирмәк вә ениләшдирмәк әсасында бүтүн сәнае саһәләриндә истеһсалын техникы сәвийһәсини йүксәлтмәкдән өтрү кениш миғясда тәдбирләр көрүлсүн.

4. Алтынчы бешиликдә атом әнержисиндән динч мәгсәдләр үчүн хейли кениш истифадә әдилсин. 1956—1960-чы илләрдә үмүмийәтлә 2—2,5 миллион киловат күчүндә атом электрик стансиялары тикилсин. Атом электрик стансиялары биринчи нөвбәдә өз яначаг базасы олмаян районларда гурулмалыдыр. Нәглият мәгсәдләри үчүн атом әнержи гурғулары ярадылмасы ишләринә башланылсын. Атом мүһәррикли бузгыран көми гайрылсын. Сәнаәдә, кәнд тәсәррүфатында вә тәбабәтдә, хү сүсән материалларын кейфийәтини йохламаг, истеһсал просесләрини идәрә әтмәк вә бу просесләри автоматик сурәтдә тәнзим әтмәк үчүн, һабелә мүхтәлиф хәстәликләрә диагноз гоймаг вә онлары мүәличә әтмәк үчүн радиоактив шүәлардан даһа артыг истифадә әдилмәси ишләри һәр васитә илә гүввәтләндирилсин. Нишанланмыш атомлардан элми-тәдигат ишләриндә даһа кениш истифадә әдилсин. Дозиметрия вә радиометрия апаратлары, нәзарәт вә идәрә чиһазлары истеһсалы хейли артырылсын.

5. Әмәк мәһсулдарлығыны йүксәлтмәк, мөвчуд истеһсал күчләриндән даһа яхшы истифадә әтмәк, көһнәлмиш аваданлыгы ениләшдирмәк вә дәйишдирмәк, ишдәки нөгсанлары арадан талдырмаг, һабелә мүәссисәләрин даһа аһәнкдар ишләмәсини вә бир гайдада мәһсул бураһмасыны тәшкил әтмәк, мадди-техникы тәһизат вә истеһсалатын планлашдырылмасы ишләрини яхшылашдырмаг йолу илә мөвчуд мүәссисәләрдә мәһсул бураһылышынын хейли артырылмасы тәмин әдилсин.

Нәзәрдә тутулуш истеһсал артымынын хейли һиссәси, хүсүсән поладын истеһсал артымынын азы 47 фаизи, чуғунун 35 фаизи, гара металлар прокатынын 40 фаизи, сафлашдырылмыш мисин 42 фаизи, синкин 47 фаизи, гурғушунун 34 фаизи, алүминин 20 фаизи, никелин 60 фаизи, көмүрүн 35 фаизи, ачыг рәнкли нефт мәһсулларынын 25 фаизи, аммонийумун 34 фаизи, каустик соданын 53 фаизи, сусулашдырылмыш соданын 30 фаизи, автомобил шинләринин 24 фаизи, гидравлик турбинләрин 54 фаизи, трансформаторларын 64 фаизи, металкәсән дөзкаһларын 65 фаизи, автомобилләрин 55 фаизи, тракторларын 69 фаизи, экскаваторларын 48 фаизи, кимя аваданлығынын 35 фаизи, электровозларын 40 фаизи, сәрнишин вагонларынын 89 фаизи, дәмирчи-пресс машиналарынын 29 фаизи, сementин 32 фаизи, шиферин 56 фаизи, юмшаг тахтапуш материалларынын 27 фаизи, пәнчәрә шүшәсинин 86 фаизи, кардонун 12 фаизи, кағызын 56 фаизи, юн парчанын 39 фаизи, кәтан парчанын 56 фаизи, дәри аяггабынын 36 фаизи, шәкәрин 63 фаизи, әтин 63 фаизи, консервләрин 51 фаизи вә битки яғы истеһсалы артымынын 64 фаизи истеһсалатын даһа яхшы тәшкил әдилмәси вә мөвчуд истеһсал күчләриндән даһа яхшы истифадә олунмасы һесабына әлдә әдилсин.

6. Хаммал, яначаг, электрик әнержиси, метал вә башга мадди әһтиятларын даһа сәмәрәли сурәтдә сәрф олунмасы, әмәл заманы хаммалдан комплексли сурәтдә истифадә әдилмәси, хаммал вә материал сәрф әтмәк нормаларынын азалдылмасы, аз тапылан вә баһа баша кәлән хаммал, материал вә әлван метал нөвләринин өзвәзәдчиләринин ишләдилмәси тәмин әдилсин. Тәкрат ишләдилән хаммаллардан, һабелә сәтә нөв сәрфәли материаллардан истеһсалатда кениш истифадә әдилсин. Истеһсалатда материалларын иткиси, хүсүсән брак нәтичәсиндә иткис хейли азалдылсын.

7. Әмәк мәһсулдарлығыны даһа да йүксәлтмәк, һәр мәһсул ваһиди-нә сәрф эдилән хаммал, материал, яһачаг вә электрик әнержисини әксилтмәк, инзибат-иларә хәрчләрини вә башга әләвә хәрчләри хейли азалтмаг әсасында бешиллик әрзиндә сәнәе мәһсулуһун мая дәйәри азы 17 фәиз ашагы салынсын.

8. 1956—1960-чы илләрдә кеоложи-кәшфийят ишләри һазырда ишлә-йән вә тикилмәкдә олан мүәссисәләрин минерал-хаммал базаларынын ла-зымынча кенишләндирилмәсини вә сәнәин даһа артыг инкишаф этдирил-мәси үчүн кәшф эдилмиш фәйдалы газыһылар әһтияты ярадылмасыны тә'мин әдә биләчәк мигәсдә вә биринчи нөвбәдә өлкәнин шәрг районла-рында апарылсын.

Кәшф эдилмиш әһкин тәркибли дәмир филизләри вә никел әһтия-тынын бешиллийин әввәлиндә олан әһтията нисбәтән 30—35 фәиз, нис, боксид, титан, фосфорит вә бор хаммалы әһтиятынын 40—45 фәиз, мис, биум әһтиятынын 50—55 фәиз, гурғушун вә галай әһтиятынын 55—60 фәиз, молибден әһтиятынын 65—70 фәиз, чивә әһтиятынын 75—80 фәиз, нефт әһтиятынын 65—70 фәиз артырылмасы, һабелә әнеркетика көмүрү верән шахта сәһәләринин күч һесабылә 35—40 фәиз вә кокслашан көмүр чыхарылан шахта сәһәләринин азы 40 фәиз артырылмасы тә'мин эдил-син.

Өлкәнин шәрг районларында ени нефт вә газ, әлван вә надир ме-таллар, титан ятаглары, ферромарганс истеһсалы үчүн марганс филизлә-ри ятаглары ахтарышы һәр васитә илә кенишләндирилсин. Донетс, Пе-чора, Кузнетск вә Чәнуби Якутия һөвзәләриндә кокслашан көмүрләр, Газахыстанда азкүллү вә кокслашан көмүрләр, Совет Иттифагынын Авро-па һиссәсиндә, Уралда вә Орта Асияда әнеркетика көмүрләри чыхармаг үчүн ени шахта сәһәләри һазырламагдан өтрү кеоложи-кәшфийят ишлә-ри гүввәтләндирилсин.

9. Гара металлуркия сәһәсиндә гара металллар истеһсалынын вә хусусән тәркибиндә хусуси маддәләр олан поладлар, хырда чешидли полад, ясты полад, калибрләнмиш полад, әләт вә электротехника полад-лары, биметал вәрәгләр вә профилли борулар истеһсалынын йүксәк сүр'әтлә артырылмасы тә'мин эдилсин; вәрәгдән, золагдан вә лентадан әйилмиш фасонлу профилләр истеһсалы тәшкил эдилсин. Бешиллик әр-зиндә тәркибиндә хусуси маддәләр аз олан полад истеһсалы тәгрибән 17 дәфә, динам полады истеһсалы 97 фәиз, трансформатор полады истеһсалы 2,1 дәфә, вәрәг һалында яйылмыш полад истеһсалы 85 фәиз, о чүмләдән назик вәрәг һалында яйылмыш полад истеһсалы 2,2 дәфә вә союг үсулла яйылмыш вәрәг полад истеһсалы 4 дәфә, хырда чешидли прокат истеһсалы 93 фәиз, ясты полад истеһсалы 2,1 дәфә, гайнаглан-мыш бөйүк диаметрли борулар истеһсалы 2,7 дәфә, полад мәфтил истеһсалы 3 дәфә, ади мәфтил истеһсалы 2,4 дәфә, союг үсулла яйылмыш ленталар истеһсалы 76 фәиз, полад чубуглар истеһсалы 80 фәиз вә ССРИ Гара Металлуркия Назирлийи үзрә бәркидичи материаллар истеһ-салы 4,4 дәфә артырылсын.

1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә электрик полады әридилмәси 79 фәиз, кокс яндырылмасы 48 фәиз вә дәмир филизи чыхарылмасы 59 фәиз артырылсын. Әсас тәркиби йүксәк олан вә флюсла әридилән агломерат истеһсалы 1960-чы илдә 73 миллион тона чатдырылсын.

1960-чы илдә ССРИ Гара Металлуркия Назирлийи системиндә бү-түн домна дәмир әринтиләринин оксикенлә гүввәтләндирилән көрүкләмә-үсулу илә әридилмәси, бүтүн истеһсал эдилән поладынын тәгрибән 40 фә-зинин, о чүмләдән бүтүн конвертер поладынын оксикен ишләтмәклә әри-дилмәси тә'мин эдилсин. Конвертерләрдә вә электрик печләриндә

дуплекс просеси илэ электрик полады истехсалы тәшкил эдилсин. Поладын вакуум алтында әридилмәси вә төкүлмәси иши һәр васитә илэ кенишләндирилсин. Боруларын мәркәздәнгачма вә ярымфасиләсиз үсулла төкүлмәси вә ағ тәбәгә дәмирин электролизлә галайланмасы хейли кенишләндирилсин. Поладын кейфийәтини яхшылашдырмаға вә ярарлы мәһсулун чох чыхмасыны тә'мин этмәйә имкан всрән фасиләсиз төкмә үсулу кими чох мәһсулдар үсул кениш мигясда тәтбиг эдилсин. Поладәритмә пещларынын ичәрисини ода чох давамлы материалларла дөшәмәк вә сувамаг ишләри баша чатдырылсин. Әсаслы тикипти һесабына алтынчы бешилликдә тәгрибән 16,8 миллион тон чуғун, 15,8 миллион тон полад, 16,3 миллион тон прокат вә 84 миллион тон дәмир филизи верә биләчәк истехсал гурғулары ишә салынсин. Бешилликдә пасланмаян полад вә истийә давамлы әринтиләр истехсал эдән гурғуларын күчү 3,2 дәфә, о чүмләдән истийә давамлы олан әринтиләр истехсал эдән гурғуларын күчү 6 дөфәдән чох артырылсин. Ики бөйүк метал шейләр заводу тикилиб ишә салынсин; әймә профилләри истехсал этмәк үчүн азы 800 мин тон мәһсул верә биләчәк хусуси сехләр ярадылсин. Дәмир әринтиси заводларынын күчү артырылсин. Шәргдә марганс филизи чыхаран мүәссисәләр ишә салынсин. Ени дәмир вә марганс ятагларынын ишә салынмасы вә бунлардан филиз чыхарылмасы тә'мин эдилсин.

10. **Әлван металлуркия** сәһәсиндә 1955-чи илә нисбәтән, 1960-чы илдә сафлашдырылмыш мис истехсалынын тәгрибән 60 фаиз, алүмин истехсалынын 2,1 дәфә, гурғушун истехсалынын 42 фаиз, синк истехсалынын 77 фаиз, никел истехсалынын 64 фаиз, молибден мәһсулу истехсалынын 2 дәфә, волфрам концентратлары истехсалынын 57 фаиз, сатын үчүн магний истехсалынын 2,1 дәфә артырылмасы нәзәрдә тутулсин. Титан вә надир металлар: керманшум, сирконшум, ниобиум, тантал вә бу кими башга металлар истехсалы хейли кенишләндирилсин. Электрониканы, радиотехниканы вә истийә давамлы әринтиләр истехсалыны даһа да кенишләндирмәк үчүн чох тәмиз әлван вә надир металлар истехсалы артырылсин.

Чох мәһсулдар ени технологи просесләр: филизләрин чохмәһәләли сафлашдырылмасы үсулу, филизләри сафлашдырмаг вә гидрометаллуркия йолу илә тәмизләмәк үчүн комбинациялы методлар, «гайнар тәбәгәдә» яндырма үсулу, электротермик вә автоклав просесләри кениш тәтбиг эдилсин, әлван металлуркиядә оксикендән истифадә эдилсин. Бешиллик әрзиндә мә'дәнләрдән әлван металлар филизинин ачыг үсулла чыхарылмасы 2,2 дәфә вә күтләви учурма йолу илә ер алтындан филиз чыхарылмасы хейли артырылсин. Филизләрдән даһа чох метал алынсин, күкүрд туршусу истехсал этмәк үчүн филизләрдә вә газларда олан күкүрдән истифадә этмәклә хаммалларын комплексли сурәтдә ә'малы тәшкил эдилсин. Әлван металлар әлдә этмәк үчүн даһа сәрфәли просесләр ахтарыб тапмаг мәгсәдилә, һабелә надир металлар истехсалы технологиясыны даһа да тәкмилләшдирмәк вә мәнимсәмәк, надир металланын хассәләринин вә тәтбиг эдилмәси сәһәләринин һәртәрофли өйрәнмәк мәгсәдилә әлми-тәдгигат вә тәчрүбә ишләри гүввәтләндирилсин.

Алтынчы бешилликдә илк ә'мал алүмини истехсалы гурғуларынын күчү тәгрибән 2,7 дәфә, сафлашдырылмыш мис истехсалы гурғуларынын күчү 50 фаиз, гурғушун истехсалы гурғуларынын күчү 54 фаиз, синк истехсалы гурғуларынын күчү 1,8 дәфә, никел истехсалы гурғуларынын күчү 1,7 дәфә вә әлван металлуркия мүәссисәләриндә күкүрд туршусу истехсалы гурғуларынын күчү 5,2 дәфә артырылсин.

11. **Көмүр сәнәи** сәһәсиндә халг тәсәррүфатынын яначаға артмагда олап тәләбатындан көмүр һасилатынын керидә галмасы ләғв эдилсин вә лазыми дәвләт яначаг әһтияты ярадылмасы тә'мин эдилсин.

Донетс və Кузнецк һөвзәләриндә, Львов—Волын və Экибас туз ятагларында көмүр чыхарылмасы һәр васитә илә артырылсын, һабелә Кустанай вилайәтиндә ени көмүр ятагларындан вә Кемерово вилайәтиндә Итат ятагындан истифадә эдилмәйә башланылсын. Қокслама үчүн көмүр чыхарылмасынын һәчми 1960-чы иләдәк тәғрибән илдә 118 миллион тона чатдырылсын.

Көмүр ятагларыны ашкара чыхармағ үчүн ени, даһа сәмәрәли үсулларын вә һәммин ятаглары ишләтмәк үчүн ени, даһа сәмәрәли системләрин ахтарылмасы, лайиһәләшдирилмәси вә тәтбиғ эдилмәси, ени мәдән техникасынын ярадылмасы вә тәтбиғ эдилмәси, мөвчуд мәдән машиналарындан вә механизмләриндән даһа яхшы истифадә олунмасы ишләри күчләндирилсин.

Ачығ үсул илә көмүр чыхарылмасынын даһа да инкишаф этдирилмәси тәмин эдилсин вә бу үсул илә көмүр чыхарылмасы 1960-чы илдә тәғрибән 122 миллион тона чатдырылсын, һабелә ер алтында һидравлик васитәләрлә көмүр чыхарылмасы үсулундан истифадә олунмасы тәмин эдилсин.

Бешиллик әрзиндә ССРИ Көмүр Сәнаеи Назирлийи үзрә көмүр шахталарында вә ерүстү мәдәнләрдә илдә тәғрибән 240 миллион тон көмүр чыхара билән гургулар ишә салынсын. Шахта лүләләринин вә дикәр әсаслы мәдәнләрин газылмасы сүрәти тәғрибән 2 дәфә артырылсын. Мөвчуд вә ени ишә салынан көмүр шахталарынын лайиһәдә нәзәрдә тутулан күчүндән истифадә эдилмәси сүрәтләндирилсин. Көмүрүн кейфийәти йүксәлдилсин вә бунун үчүн сафлашдырычы фабрикаларда көмүрүн сафлашдырылмасы тәғрибән 85 фаиз вә көмүр брикетләри истәһсалы 2 дәфә артырылсын.

Сафлашдырма заманы көмүр иткиси хейли азалдылсын, көмүрүн сафлашдырылма технолокиясы яхшылашдырылсын, ени тәсирли сафлашдырма үсуллары өйрәнилсин вә тәтбиғ эдилсин.

Бешиллик әрзиндә янар шистләр чыхарылмасынын 67 фаиз, торф чыхарылмасынын 44 фаиз, о чүмләдән фрезер үсулу илә торф чыхарылмасынын 73 фаиз артырылмасы тәмин эдилсин.

12. Нефт сәнаеиндә нефт һасилаты вә әмәлынын бөйүк сүрәтлә артамасы тәмин эдилсин, ачығ рәңкли нефт мәһсуллары истәһсалы тәғрибән 2 дәфә вә сүрткү яғлары истәһсалы 1,8 дәфә артырылсын.

Лайлара сүн'и тәсир көстәрмәк үсулларындан истифадә эдилән ятаглардан нефт чыхарылмасынын хусуси чәкиси 82 фаизә чатдырылсын. Зәиф сызан лайларын һидравлик васитәләрлә ярылмасы үсулу тәкмилләшдирилсин вә кениш тәтбиғ эдилсин.

Нефт вә газ гуяларынын орта газылма сүрәти истисмар газмасында азы 85 фаиз, көшфийат газмасында азы 95 фаиз артырылсын. Газма ишләринин дөйәри тәғрибән 30 фаиз ашағы салынсын.

Ени сәмәрәли көшфийат үсулларындан комплексли сурәтдә истифадә олунмасы тәмин эдилсин вә көшфийатын техники васитәләри тәкмилләшдирилсин.

Хам нефтдән кетдикчә даһа чох нефт мәһсуллары алынмасы нәзәрдә тутулсун. Автомобил-трактор яначағлары вә яғларынын кейфийәти яхшылашдырылсын: бензинләрин антидетонасия хассәләри йүксәлдилсин, дизел яначағында күкүрд вә парафинин мигдары азалдылсын, автолларын вә дизел яғларынын өзлүлүк вә ишләдилмә хассәләри яхшылашдырылсын. Тикилмәкдә вә енидән гурулмагда олан нефтайырма заводларында нефт мәһсуллары истәһсалында ени, даһа мүкәммәл техноложы просесләр вә үсуллар тәтбиғ эдилсин.

Ени нефтайырма заводларынын тикилмәси вә макистрал бору кәмәрләринин чәкилмәси сүрәтләндирилсин вә максимум дәрәжәдә учуз-

лашдырылсын. Бешиллик эрзиндә нефтин илк э'малы мүэссисэләринин күчү ени заводлар тикилмәси һесабына азы 45 миллион тонлуг вә хаммалы крекингләмә мүэссисэләринин күчү азы 26 миллион тонлуг артырылсын.

13. Газ сәнаеи һәртәрәфли инкишаф этдирилсин, халг тәсәррүфатында газдан кимйәви хаммал вә яначаг кими, һабелә мәншәт әһтиячлары үчүн даһа артыг истифадә әдилсин. Бешиллик эрзиндә газ чыхарылмасы вә истеһсал әдилмәси тәгрибән 3,9 дөфә артырылсын. Ени газ ятагларыны ашкара чыхармаг үчүн кеоложи-ахтарыш вә кәшфийәт ишләри күчләндирилсин, бешиллик эрзиндә газын сәнае әһтиятларынын 85—90 фаиз артмасы тә'мин әдилсин.

Ени газ ятагларындан: Ставропол, Шебелинка, Степной ятагларындан сәнае игиясында истифадә олунамасы тә'мин әдилсин, Сибирдә Берйозово газ ятагы истифадә үчүн һазырлансын.

Тәгрибән 9 мин километр узунлуғунда олан макистрал газ кәмәрләри, о чүмләдән ән бөйүк кәмәрләр олан Ставропол—Москва, Вилнүс вә Ригая гол айырмагла Дашава—Минск—Ленинград, Ставропол—Невинномыск—Минеральные Воды—Грозны, Шебелинка—Харков—Курск—Орйол—Брянск, Казан—Горки газ кәмәрләри чәкилиб истифадәйә верилсин. Берйозово—Свердловск вә Грозны—Тбилиси газ кәмәрләринин чәкилмәсинә башланылсын.

14. Электрикләшдирмә сәһәсиндә тикинти ишләринин сүр'әти артырылсын вә кейфийәти яхшылашдырылсын; истилик-электрик стансияларынын, су-электрик стансияларынын электрик вә истилик шәбәкәләринин техники сәвийәсинин даһа да йүксәдилмәси тә'мин әдилсин. Электрик әнержисиндән сәнаедә кетдикчә даһа чох истифадә әдилмәси илә янашы олараг нәглийәт вә кәнд тәсәррүфаты даһа кениш игиясда электрикләшдирилсин, һабелә шәһәрләрин электрик әнержиси илә тәһниз әдилмәси яхшылашдырылсын.

Бешиллик эрзиндә турбин электрик стансияларынын үмуми күчү тәгрибән 2,2 дөфә, су-электрик стансияларынын үмуми күчү 2,7 дөфә вә Электрик Стансиялары Назирлийинин 35—220 киловат кәркинликдә олан электрик шәбәкәләринин узунлуғу 2,2 дөфә артырылсын.

Куйбышев вә Сталинград су-электрик стансиялары өз там күчүндә тикилиб баша чатдырылсын; Волга чайында 1 миллион киловат күчүндә Саратов су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын; Кама чайында 540 мин киловат күчүндә Воткинск су-электрик стансиясынын тикилмәси баша чатдырылсын, тәгрибән 900 мин киловат күчүндә Нижне-Камск су-электрик стансиясынын вә Волга чайында тәгрибән 800 мин киловат күчүндә Чебоксары су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын.

450 мин киловат күчүндә Кременчуг су-электрик стансиясы вә 250 мин киловат күчүндә Днепродзержинск су-электрик стансиясы тикилиб ишә салынсын.

ССРИ-нин шәрг районларында чох бөйүк су-электрик стансиялары тикилмәсинә башланылсын. Ангара чайында 660 мин киловат күчүндә Иркутск су-электрик стансиясы, ләйһәдә нәзәрдә тутулмуш там күчү 3 миллион 200 мин киловат олачаг Братск су-электрик стансиясынын биринчи нөвбәси вә Об чайында 400 мин киловат күчүндә Новосибирск су-электрик стансиясы ишә салынсын. Енисей чайында 3 миллион 200 мин киловат күчүндә Красноярск су-электрик стансиясынын вә Об чайында 500 мин киловат күчүндә Каменск су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын.

Куйбышев вә Сталинград су-электрик стансияларыны Мәркәз, Чәнуб вә Урал әнергетика системләрилә бирләшдирмәк йолу илә ССРИ-нин

Авропа һиссәсиндә ваһид энеркетика систѐми ярадылсын, бу мѧгсѧд үчүн 400 киловолт кѧркинликдѧ электрик хѧтлѧри чѧкилсин. Мѧркѧзи Сибирдѧ (Новосибирскдѧ Иркутск гѧдѧр) ваһид энеркетика систѐми ярадылмасы ишлѧринѧ башланылсын. Күрчүстан, Азѧрбайчан вѧ Эрмѧнистан энеркетика систѐмлѧри бирлѧшдирилсин.

Бир гайда олараг, яначаг чыхарылан районларда чох күчлү электрик стансиялары тикмѧк вѧ бу стансияларда 100, 150 вѧ 200 мин киловатлыг агрегатлар гоймаг йолу илѧ ири энеркетика систѐмлѧриндѧ район истилик-электрик стансияларынын күчү артырылсын.

Сѧнаѧ мѧссисѧлѧриндѧ вѧ ири шѧһѧрлѧрдѧ истилик шѧбѧкѧсинин даһа да кенишлѧндирилмѧси тѧ'мин ѧдилсин, истилик шѧбѧкѧлѧри тикинтисиндѧ керилик арадан галдырылсын.

ССРИ-нин Авропа һиссѧсинин ваһид энеркетика систѐминдѧ вѧ ди-кѧр ири энеркетика систѐмлѧриндѧ ѧн азы 10 фаиз электрик гурғулары ѧһтияты ярадылмасы нѧзѧрдѧ тутулсун.

Электрик стансияларынын даһа сѧрфѧли ишлѧмѧсинѧ вѧ онларын дѧйѧринин ашағы салынмасына наил олмаг мѧгсѧдилѧ ири истилик-электрик стансияларында 565°C-дѧк температурада 130 атмосфер бухар тѧзйигинѧ давам кѧтирѧн вѧ бухарын гызмасыны тѧ'мин ѧдѧн аваданлыгдан кениш истифадѧ олунсун вѧ газан-турбин блок схеминин тѧтбиг олунмасы тѧ'мин ѧдилсин. 600°C температурада 220 атмосфер бухар тѧзйигинѧ давам кѧтирѧн 200 мин киловат күчүндѧ турбин блокларындан сѧнаѧ мигясында истифадѧ ѧдилсин. 650°C температурада 300 атмосфер бухар тѧзйигинѧ давам кѧтирѧн 300 мин киловат күчүндѧ турбин блоку, һабѧлѧ бир сыра тѧчрүбѧ вѧ сѧнаѧ газ-турбин электрик стансиялары ишѧ салынсын. Йүксѧк параметрли бухар ишлѧтмѧк йолу илѧ бир сыра аз сѧрфѧли истилик-электрик стансиялары техники чѧһѧтдѧн енидѧн гурулсун.

Электрик энержиси йүксѧк кѧркинликли даими чѧрѧян шѧклиндѧ электрик хѧтлѧри вѧситѧсилѧ узаг мѧсѧфѧйѧ верилсин, бунун үчүн Сталинград су-электрик стансиясы илѧ Донбас арасында даими электрик чѧрѧяны хѧтти ишѧ салынсын.

15. Кимя сѧнаѧинин сүр'ѧтлѧ инкишаф ѧтдирилмѧси вѧ хусусилѧ халг тѧсѧррүфатынын мүхтѧлиф саһѧлѧриндѧ техники тѧрѧггини тѧ'мин ѧтмѧк үчүн лазым олан кимйѧви мѧһсуллар истѧһсалынын сүр'ѧтлѧ инкишаф ѧтдирилмѧси нѧзѧрдѧ тутулсун.

Кѧнд тѧсѧррүфаты биткилѧринин мѧһсулдарлыгынын йүксѧлмѧсини тѧ'мин ѧдѧн кимйѧви мѧһсуллар истѧһсалы хейли артырылсын; ени нѧв гүввѧтли мѧ'дѧн күбрѧлѧри истѧһсалы, кѧнд тѧсѧррүфаты биткилѧринин зиянверичилѧринѧ вѧ хѧстѧликлѧринѧ гаршы мѧбаризѧ үчүн ени, даһа тѧ'сирли зѧһѧрлѧ кимйѧви маддѧлѧр истѧһсалы тѧшкил ѧдилсин. Гүввѧтли фосфор күбрѧлѧри истѧһсалы илѧдѧ тѧгрибѧн 1 миллион тона чатдырылсын.

Алағ отларына гаршы мѧбаризѧ апармаг үчүн сѧнаѧдѧ кениш мигясда кимйѧви маддѧлѧр истѧһсалы тѧшкил ѧдилсин, белѧликлѧ, кѧнд тѧсѧррүфаты биткилѧри ѧкинлѧринин бечѧрилмѧсинѧ сѧрф ѧдилѧн ѧмѧйин хейли азалдылмасы тѧ'мин олунсун.

Мѧ'дѧн күбрѧлѧри үчүн хаммал олан апатит концентраты вѧ фосфоритлѧр истѧһсалы, һабѧлѧ тѧбии күкүрд ятагларындан истифадѧ ѧтмѧк, күкүрд-мис филизлѧрини вѧ тѧркибиндѧ күкүрд олан газлары ѧ'мал ѧтмѧк ѧсасында күкүрд туршусу вѧ күкүрд истѧһсалы хейли артырылсын. Аммонияк истѧһсалы тѧгрибѧн 87 фаиз вѧ күкүрд туршусу истѧһсалы 91 фаиз артырылсын.

Техники мѧгсѧдлѧрѧ сѧрф ѧдилѧн ѧйинти мѧһсулларыны алтынчы бѧшилликдѧ синтетик хаммалларла тамамилѧ ѧвѧз ѧтмѧк мѧгсѧдилѧ син-

тетик каучук, спирт, юма васитэлэри вэ башга кимйэви мэхсуллар истехсалы үчүн нефт газларындан, тэби газлардан вэ нефт мэхсулларындан хейли чох истифаде эдилмэси кимя вэ нефт сэнэинин эн мүнүм вэзифэлэриндэн бири несаб эдилсин. Синтетик каучук истехсалы тэгрибэн 2,2 дэфэ артырылсын. Кокс газындан вэ көмүрүн кокслашмасы нэтичэсинде алыннан мэхсуллардан даһа яхшы истифаде этмэк несабына кимйэви маддэлэр истехсалы артырылсын.

Машындайырма сэнэи, радиотехника вэ халг тэсэррүфатынын дикэр саһалэри үчүн синтетик гэтраннын, йүксэк кейфийэтли лакларын вэ бояларын, пластик күтлэнин, электрик-изоляция материалларынын, синтетик материалларын чешиди кенишлэндирилсин вэ истехсалы артырылсын. Сүн'н лиф үчүн синтетик материаллар истехсалы 5,9 дэфэ артырылсын. Автомобил шинлэри истехсалы тэгрибэн 2 дэфэ артырылсын.

Кимя сэнэинде ени сэмэрэли техноложи просеслэрдэн вэ чох мэхсулдар авадаңлыгдан кениш истифаде эдилсин.

Бешилик эрзинде Кимя Сэнэи Назирлийинин мүэссисэлэринде аммоний вэ каустик сода истехсал эдэн гургуларын күчү тэгрибэн 1,7 дэфэ, синтетик каучук истехсал эдэн гургуларын күчү 2,3 дэфэ артырылсын.

16. Ени чох мэхсулдар авадаңлыг вэ машиңларын, дэзкаһларын, преслэрин, апарат вэ чиһазларын истехсалыны даһа яхшы өйрэнмэк вэ кениш инкишаф этдирмэк машиңдайырма сэнэинде чох мүнүм вэзифэ несаб эдилсин. Бешилик эрзинде машиңдайырма вэ метал э'малы сэнэи мэхсулларынын истехсалы тэгрибэн 80 фаиз артырылсын.

Машындайырма мүэссисэлэринин техники савиййэси хейли йүксэлдилсин. Металйонма авадаңлыгы паркы эһемийэтли дэрэчэде дэйишдирилсин вэ енилэшдирилсин. Машындайырма мүэссисэлэринде айры-айры һиссэлэрин истехсалында ени мүтэрэгги үсуллардан даһа кениш истифаде эдилсин. Гыса мүддэтлэрдэ ени конструкциялы чох мэхсулдар машиңлар яратмаг саһсинде элми-тэдгигат, конструкторлуг вэ тэчрүбэ ишлэри олдугча кенишлэндирилсин.

Мүнүм машиңдайырма мүэссисэлэринде мүасир тэлэблэрэ уйгун лабораториялары олан тэчрүбэ сехлэри ярадылмасы нэзэрдэ тутулсун.

Машиңларын конструкцияларыны яхшылашдырмаг, оңларын габаритлэрини вэ чэкисини азалтмаг, тэркибинде хусуси маддэлэр олан вэ тэркибинде хусуси маддэлэр аз олан поладлардан, йүнкүл эринтилэрдэн, пластик күтлэлэрдэн, сэрфэли прокат профиллэриндэн даһа кениш истифаде этмэк, дэгиг төкмэлэрин вэ дэмирчиликде материалларын һазырланмасында мүасир үсуллары тэтбиг этмэк йолу илэ метал сэрф эдилмэси орта несабла эн азы 22 фаиз азалдылсын.

Дэзкаһдайырмада ихтисаслашдырылмыш, хусуси вэ чох позисиялы агрегат дэзкаһлары истехсалы 2,4 дэфэ, автоматик сехлэр вэ заводлар үчүн автомат вэ ярымавтомат хэтлэр истехсалы тэгрибэн 5 дэфэ артырылсын. Умуми дэзкаһ бурахылышында эн мүтэрэгги групплардан олан металкэсмэ дэзкаһларынын хусуси чэкиси бешилийин ахырынадэк эн азы 50 фаизэ чатдырылсын; ағач э'малы сэнэи үчүн авадаңлыг, о чүмләдэн автоматик хэтлэр, автомат вэ ярымавтомат дэзкаһлар истехсалы артырылсын.

Металкэсэн дэзкаһлар истехсалынын артмасына нисбэтэн ағыр дэмирчи-пресс машиңлары вэ төкмэ авадаңлыгы истехсалынын даһа сүр'этлэ артмасы тэ'мин эдилсин. Дэмирчи-пресс авадаңлыгы, хусусэн күчлү гидравлик преслэр, механики дөймэ-штамплама преслэри вэ пэрчим преслэри, горизонтал-дөймэ машиңлары вэ эндирмэ автоматлары, о чүмләдэн электриклэ метал гыздыран автоматлар бурахылышы хейли

артырылсын. Ағыр дэмирчи-пресс машыналары бурахылмасы эн азы 4 дэфэ вэ төкмэ аваданлыгы истейсалы эн азы 8 дэфэ артырылсын.

Металкэсэн аваданлыгы, дэмирчи-пресс машыналарыны вэ төкмэ аваданлыгыны истейсал эдэн лазымы гургулар вэ биринчи нөвбэдэ автоматик хэтлэр, хусуси дэзкаһлар вэ агрегат дэзкаһлары бурахан заводлар ишэ салынсын.

Ағыр машынгайырмада тамамилэ механиклэшдирилмиш вэ максимум дэрэчэдэ автоматлашдырылмыш чох мэхсулдар прокат дэзкаһларынын вэ биринчи нөвбэдэ бүтөв яйылмыш вэрэг метал дэзкаһларынын, сортлуг метал дэзкаһларынын вэ бору дэзкаһларынын, бүкүлмүш профилли прокат вэ периодик прокат истейсал эдэн дэзкаһларынын, кичик вэ бөйүк диаметрли электрик гайнаг борулары истейсал эдэн агрегатларын, прокат истейсалында ағыр ишлэри механиклэшдирэн аваданлыгын истейсалынын мәнимсәнилмәси вэ бу аваданлыгын бурахылмасы тәмин эдилсин. Бешиллик эрзиндэ прокат аваданлыгы бурахылышы 82 фанз артырылсын.

Шахталар үчүн 25 тонадэк йүк көтүрэ билэн ири галдырычы машыналарын, мұхтәлиф кеоложи шэраитдэ ишлэйән көмүр комбайнларынын, чалову 25 кубметр вэ голунун узунлугу 100 метр олан драглайн экскаваторларынын истейсалы мәнимсәнилсин. Нефтьдән даһа чох нефть мэхсуллары алмаг үчүн ени нөв нефть апаратлары бурахылышы артырылсын. Мөвчуд газма аваданлыгы вэ чох мэхсулдар газ-мотокомпрессорлар ениләшдирилсин вэ даһа мүкәммәл ени газма аваданлыгы вэ чох мэхсулдар газ мотокомпрессорлар ярадылсын.

Торф сәнаенин механиклэшдирмәк үчүн бешиллик эрзиндэ аваданлыг бурахылышы эн азы 2 дэфэ артырылсын.

Энеркетика машынгайырма сәнаиндэ вэ электротехника сәнаиндэ газан вэ турбин агрегатларынын вэ электрик аваданлыгынын кейфийәти вэ техники-игтисади көстәричиләри йүксәлдилсин. Даһа йүксәк параметрли бухара давам кәтирән ени енеркетика аваданлыгы истейсалынын мәнимсәнилмәси тәмин эдилсин, электрик стансияларында бухар турбинләринин, газанларын вэ башга аваданлыгын иши комплексли сурәтдэ автоматлашдырылсын. 200 вэ 300 мин киловат күчүндэ бухар турбинләринин, бу турбинләр үчүн газанларын, сарғысы хусуси үсул илә союдулан вэ 300 мин киловата гәдәр күчү олан бухар турбинләри үчүн ири кенераторларын, су-электрик стансиялары үчүн күчлү кенераторларын конструкторлары һазырлансын вэ бунларын истейсалы мәнимсәнилсин. Стансионар вэ сәйяр газ-турбин гургуларынын, һабелә сәйяр газ-турбин электрик стансияларынын серия илә бурахылышы тәшкил эдилсин.

Кәркилиийи 400 киловатдан артыг олан дәйишән чәрәянылы электрик аваданлыгы яратмаг сәһәсиндэ элми-тәдгигат ишләриндән өтрү тәчрүбә базасы тәшкил эдилсин; йүксәк вольтлу даими чәрәян хәтләри үчүн электрик аваданлыгы вэ электрик апаратлары истейсалы мәнимсәнилсин вэ бунларын бурахылышы тәмин эдилсин.

Тутуму 180 тона гәдәр олан вэ ичәрисиндэ металын электромагнит үсулу илә гарышдырылдыгы ири электрик поладәритмә печләринин вэ дәмир әринтиси алмаг үчүн гапалы боғазы олан электрик печләринин истейсалы мәнимсәнилсин.

Электрик аваданлыгы үчүн ярымкечиричи чәрәян дүзләндиричиләри вэ ени синтетик электрик-изоляция материаллары истейсалы мәнимсәнилсин. Ызви-силисиум изолясиясындан вэ шүшә изолясиясындан даһа кениш өлчүдә истифадә эдилсин.

Ени мүасир типли йүксәк вольтлу электрик апаратлары, йүксәк вольтлу күчлү дүзләндиричиләр, нәглийяты электрикләшдирмәк үчүн, гара вэ әлван металлуркия үчүн, халг тәсәруфатынын диқәр сәһәләри үчүн дүз-

лэндиричилэр бурахмагдан өтрү истейсал базасынын кенишлэндирилмәси сүр'әтлэндирилсин.

Радиотехника вә чиһазгайырма сәнаеи, хүсусилә техноложи просесләрә нәзарәт этмәк вә бу просесләри тәнзим этмәк үчүн чиһазлар истейсалы һәр васитә илә кенишлэндирилсин. Бешиллик әрзиндә чиһазлар вә автоматлашдырма васитәләри истейсалы тәгрибән 3,5 дәфә, о чүмләдән техноложи просесләри нәзарәт алтына алмаг вә автоматик сурәтдә тәнзим этмәк үчүн чиһазлар истейсалы 4 дәфә, һесаб вә һесаб-анализ машиналары истейсалы 4,5 дәфә, электрик өлчү чиһазлары истейсалы 3,6 дәфә, оптика-механика чиһазлары истейсалы 3 дәфә артырылсын. Радио-өлчү чиһазларынын чешиди кенишлэндирилсин вә бурахылышы ән азы 3 дәфә артырылсын. Электрик-вакуум чиһазлары истейсалы 2,6 дәфә артырылсын.

Чиһазгайырманын, радиотехниканын вә электрониканын элми-тәдгигат вә лаборатория базасы инкишаф этдирилсин, техники тәһнизаты хейли яхшылашдырылсын. Мүрәккәб риязийят мәсәләләрини һәлл этмәк үчүн сүр'әтлә ишләйән автомат һесаблайычы машиналарын вә истейсал просесләрини автоматик сурәтдә идарә этмәк үчүн һесаб-риязийят машиналарынын конструкция вә истейсал эдилмәси ишләри гүввәтлэндирилсин. Гайрылан чиһазларын дәгиглийи артырылсын вә кейфийәти яхшылашдырылсын. Физиканын, электрониканын вә радиотехниканын сон наилийәтләринә әсасланан ени автоматика васитәләринин һазырланмасы тә'мин эдилсин. Ярымкечиричи чиһазлар үзрә элми-тәдгигат ишләри олдугча күчләндирилсин вә бунлардан тәчрүбәдә кениш истифадә эдилсин.

Бешиллийин ахырынадәк лүминесценсия лампалары истейсалы 10—15 дәфә артырылсын вә ичәрисиндә криптон газы олан лампаларын истейсалы илдә тәгрибән 100 миллион әдәдә чатдырылсын.

Каналлары чох олан радио-реле вә кабел хәтләри үчүн апаратлар, рабитә просесләрини автоматлашдыран апаратлар, радио рабитәси вә мәфтил рабитәси апаратлары, һабелә автомат телефон стансиялары истейсалы кенишлэндирилсин.

Бүтүн сәнаедә истифадә эдилән чиһазларын һазырланмасы үчүн истейсал базасыны кенишләндримәк мәгсәдилә алтынчы бешилликдә 32 чиһазгайырма заводу тикилиб истифадайә верилсин.

Нәглийят машингайырма сәнаеиндә электровоз вә тепловоз истейсалы инкишаф этдирилсин, макистрал паравозлары бурахылышы даяндырылсын; газотурбовозлар ярадылсын. Ени күчлү тепловоз дизелләринин, кәми дизелләринин вә стасионар дизелләрин серия илә истейсалы тәшкил эдилсин. Сәнае тезликли дәйишән чәрәян шобәкәсиндән энержи алан макистрал электровозларынын серия илә истейсалы мәнимсәнилсин. 90—100 тон йүк галдыра билән универсал йүк вагонларынын, ярымвагонларын вә думпкаларын, һабелә семент вагонларынын конструкциялары һазырлансын вә истейсалы мәнимсәнилсин. Подшипникли ени локомотивләрин вә вагонларын, һаваны тәнзим этмәк үчүн гурғулары олан сәрнишин вагонларынын кениш мигяса бурахылмасы тә'мин эдилсин.

Автомобил сәнаеиндә йүк автомобилләри бурахылышы сай ә'тибарилә тәгрибән 32 фаиз (үмуми йүк галдырма габилийәти ә'тибарилә 45 фаиз), автобус бурахылышы 88 фаиз, миник автомобилләри бурахылышы 86 фаиз, автомобил вә трактор гошгулары бурахылышы 4,3 дәфә, автомобилләр үчүн әһтият һиссәләри бурахылышы 2,2 дәфә артырылсын. Автомобилләрин, автобусларын вә маторларын көһнәлмиш моделләри даһа йүксәк иш кәстәрничиләринә малик олан ени моделләрлә әвәз эдилсин. Йүкүнү өзүбошалдан 40—50 тонлуғ автомобилләр истейсалы тәшкил эдилсин. Һәр чүр йолдан кечә билән автомобилләр, хүсуси йүк автомо-

биллери, мүхтәлиф мәгсәдләр үчүн олан, тәкмилләшдирилмиш автомобил гошгулары вә ярымгошгулар истеһсалы артырылсын.

Трактор вә кәнд тәсәррүфаты машингайырма сәнаеиндә чәркәләр арасыны бечәрән тракторлар бурахылышы тәгрибән 2,7 дэфә артырылсын, тракторларын техники-игтисади көстәричиләри яхшылашдырылсын, даһа сәрфәли олан, даһа аз метал тәләб эдән ени типли тыртыллы вә тәкәрли тракторлар вә моторлу шассиләр һазырлансын вә бунлардан истеһсалатда истифадә олунсун.

Һидромеханизмләрлә тәһһиз әдилмиш тракторлар истеһсалы тәһһин әдилсин, сәнасин, тикинтиләрин вә кәнд тәсәррүфатынын әһтиячлары үчүн 140 вә 250 ат күчүндә тракторлар истеһсалы мәһнимсәнилсин.

Өлкәнин мүхтәлиф кәнд тәсәррүфаты зоналарынын шәраитинә уйғун олараг биткичиликдә, һейвандарлыгыда вә кәнд тәсәррүфатынын башга сәһәләриндә ишләри комплексли сурәтдә механикләшдирмәк үчүн кәнд тәсәррүфаты машинлары истеһсалы инкишаф әтдирилсин, тракторлар үчүн чох мүхтәлиф асма вә ярымасма кәнд тәсәррүфаты машинлары вә аләтләринин һазырланмасы вә истеһсалатда истифадә әдилмәси тәһһин әдилсин, беләликлә, чари бешилликдә әсас әтибарилә асма вә ярымасма машин вә аләтләр бурахылышына кечилсин, тракторлара гошулан машинлары билаваситә тракторчунун идарә әдә билмәси үчүн һәммин машинларда хүсуси механизмләр дүзәлдилсин.

Дәһли биткиләрин мәһсулууну әлаһиндә бичмәк үчүн машинлар — чәркәли бичин машинлары (виндроуэрләр), һабелә тахыл комбайнларына гошулан йығычы машинлар истеһсалы хейли кенишләндирилсин.

Һейвандарлыг фермаларында чох зәһмәт тәләб эдән ишләри механикләшдирмәк үчүн машин вә аләтләр истеһсалы, емләри топлайыб сыхан машинлар, оту топлайыб, таявуран машинлар вә ем тәдарүк әтмәк үчүн башга машинлар, күбрәк верән машинлар истеһсалы артырылсын, алағ отларына вә кәнд тәсәррүфаты биткиләринин зиянверҗчиләринә таршы мүбаризә васитәләриндән, һабелә йүквурма-йүкбошалтма механизмләриндән кениш истифадә әдилсин.

Хүсусән чох рүтүбәтли районларда ишләмәк үчүн, чох мәһсулдар вә һүндүр көвдәли биткиләри йығмаг үчүн ени типли гошма тахыл комбайнларындан, моторлу тахыл комбайнларындан вә аз яначаг ишләдән тахыл комбайнларындан, һабелә гарғыдалыйыған, памбыгыйған, картофыйған машинлардан вә диҗәр кәнд тәсәррүфаты машинларындан истеһсалатда кениш истифадә әдилсин.

Үмуми машингайырма сәһәләриндә кимя сәнаеи үчүн чох мәһсулдар аваданлыг бурахылышы хейли кенишләндирилсин. Гара металлуркия үчүн саатда 10—30 мин кубметр оқсикән верә билән гургулар истеһсалы мәһнимсәнилсин.

Электрик-вакуум, кабел, электротехника вә қағыз сәнаеи үчүн ени чох мәһсулдар техноложии аваданлыг истеһсалы мәһнимсәнилсин; тохучулуг сәнаеи вә йүнкүл сәнаеи үчүн ени тохучу автоматлары, парчая фасиләсиз сурәтдә нахыш вурмаг үчүн агрегатлар, сүн'и лиф вә кән-дәри истеһсал эдән комплексли агрегатлар вә даһа йүксәк сүр'әтлә ишләйән башга аваданлыг бурахылышы тәшкил әдилсин. Ейинти сәнаеи үчүн ени нөв автоматик аваданлыг, союдучу аваданлыг, кәмиләрдә вә балыг әмалы муәссисәләриндә балығын тәмизләнмәсини вә ондан мәһсуллар һазырланмасыны механикләшдирмәк үчүн аваданлыг бурахылышы артырылсын.

Тикинти вә йол машингайырма сәнаеи хейли инкишаф әтдирилсин. Экскаватор бурахылышы тәгрибән 3 дэфә, автогрейдер бурахылышы 4 дэфә, дәмир-бетон һиссәләр һазырламаг үчүн комплект аваданлыг бурахылышы 5 дэфә, ири дивар блоклары вә бетон блоклар истеһсалы үчүн

аваданлыг бурахылышы 10 дэфа артырылсын. Семент сәнаен вә автомат-лашдырылмыш бетон заводлары үчүн чох мәһсулдар комплект аваданлыг, һабелә механикләшдирилмиш тикинти алатләри истеһсалы кенишләндирилсин.

Кәмигайырма сәнаендә бешиллик әрзиндә дәниздә ишләйән гуру йүк кәмиләри вә танкерләр бурахылышы 30 фанздән чох, балыг-вәтәкә кәмиләри вә гәбулэдичи нәглийят кәмиләри тәгрибән 3,9 дэфа артырылсын. Дәниздә ишләйән моторлу йүк кәмиләринин сүр'әти вә йүкгалдырма габилийәти хейли артырылсын. Йүкгалдырма габилийәти 5—10 мин тон олан мүасир дәниз гуру йүк теплоходларынын, йүкгалдырма габилийәти 20—25 мин тон олан танкерләрин, 1.200—2.200 ат күчүндә олан чай вә көл едәк кәмиләринин, 600—1.200 ат күчүндә олан сәрнишин теплоходларынын, сүр'әтли балина ову кәмиләринин, һабелә ири дәниз балина ову базаларынын, бузханалы амбарлары олан траулер кәмиләринин, сийәнәк балыгы базаларынын, дәниз сәрнишин кәмиләринин вә тахташалбан кәмиләринин гайрылмасы тә'мин эдилсин. Балыгы дондурмаг үчүн гургулары олан бузханалы дәниз кәмиләринин бөйүк серияларла гайрылмасы тәшкил эдилсин, дәмир-бетон кәмиләр гайрылмасы кенишләндирилсин.

17. Тикинти материаллары сәнаен сәһәсиндә тикинтинин чох йығчам олмасыны, тикинти ишләринин кейфийәтинин йүксәлмәсини вә дәйәринин ашағы дүшмәсини тә'мин эдән материаллар вә һиссәләр истеһсалынын кениш өлчүдә инкишаф этдирилмәси башлыча вәзифә һесаб эдилсин, бунун үчүн семент, гурашдырма дәмир-бетон һиссәләр, дивар блоклары, аракәсмәләр, санитария техникасы аваданлығы вә бәзәк материаллары истеһсалынын хейли артырылмасы нәзәрдә тутулсун. 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә гурашдырма дәмир-бетон конструкциялар вә һиссәләр истеһсалы тәгрибән 5,8 дэфа, әһәнк истеһсалы 2,1 дэфа, юмшаг тахтапуш истеһсалы 1,9 дэфа, дивар материаллары истеһсалы 2,4 дэфа вә гейри-филіз. тикинти материаллары 1,8 дэфа артырылсын.

Йүксәк маркалы тез бәркийән семент истеһсалы кенишләндирилсин. Заводлары ихтисаслашдырмаг вә истеһсал просесләринин тәкмилләшдирмәк йолу илә дәмир-бетон мәһсуллар һазырлаан заводларын мәһсулдарлығынын артырылмасы тә'мин эдилсин. Назик диварлы, ичи бош вә габагчадан кәркинләшдирилмиш дәмир-бетон конструкцияларын вә һиссәләрин, һабелә дәмир-бетон боруларын күтләви бурахылышы тәшкил эдилсин. Вибрасиялы дәйирманларда үйүдүлмүш олан хаммалдан тикинти материаллары истеһсалы тәшкил эдилсин. Дивар вә бәзәк материалларынын, шиферин, юмшаг тахтапушун, пәнчәрә шүшәсинин вә санитария техникасы материалларынын кейфийәти әһәмийәтли дәрәчәдә йүксәлдилсин.

Дашын, чынгылын вә гумун чыхарылмасында вә һазырланмасында олан керилик арадан галдырылсын. Районларда чынгыл истеһсал эдән ири доғрайычы-чешидләйичи заводлар тикилсин; гейри-филіз тикинти материалларынын сафлашдырылмасы вә фраксиялара айрылмасы тәтбиг эдилсин вә бунларын мая дәйәри ашағы салынсын.

Колхозларын ерли тикинти материалларына тәләбатыны даһа мүкәмәл өдәмәк мәгсәдилә колхозлара мәсләһәт көрүлсүн ки, колхозларын өзүндә дивар материаллары, кирәмид, әһәнк, ғамыш лайлар вә диқәр ерли тикинти материаллары истеһсалыны ләзими дәрәчәдә инкишаф этдирилснләр.

18. Мешә сәнаенин даһа да инкишафы тә'мин эдилсин. Бешиллик әрзиндә ССРИ Мешә Сәнаен Назирлийи үзрә тахта-шалбан дашынмасынын һәчмин тәгрибән 42 фанз артырылсын, бунун үчүн 82 миллион кубметр тахта-шалбан дашыя билән истеһсал гургулары истифадәйә верилсин,

чоҳ мешаллик районларда тахта-шалбан тедарукунун ва тахта заводлары тикинтисинин инкишаф сур'ети артырылсын. 1956—1960-чы иллэрдэ 16,5 миллион кубметр тахта истехсал эдэ билэн гургулар ишэ салынсын. Мөвсүмлүк мешэ сәнаеи тәсәррүфатлары енидән гурулараг бүтүн ил бою ишлэйән вә даими фәһлә кадрлары олан мүәссисәләрә чеврилсин. Мешэ сәнаеиндә аваданлыгдан истифадә эдилмәси хейли яхшылашдырылсын, мешэ сәнаеи даһа мәһсулдар машын вә механизмләрлә тәһһиз эдилсин.

19. Кағыз вә ағач э'малы сәнаеинин хейли инкишаф этдирилмәси нәзәрдә тутулсун. Мәтбәә кағызы истехсалы тәғрибән 60 фаиз, гәзет кағызы истехсалы 51 фаиз, кардон истехсалы 2,8 дәфә, гидролиз вә сульфит спирти истехсалы 2,3 дәфә артырылсын. Назик чап кағызы вә бүкмәк үчүн олан кағыз истехсалы кенишләндирилсин, габ кими истифадә эдилән ени нөв кағыз вә кардон истехсалы мәнимсәнилсин. Селлүлоз, ярым-селлүлоз биширилмәсиндә вә одунчағын гидролизиндә мүтәрәғги үсуллар тәтбиг эдилсин.

Гамышдан истифадә эдилмәклә, ени селлүлоз заводлары вә кардон фабрикалары тикилсин.

Селлүлоз-кағыз, мешә-кимя вә гидролиз сәнаеи мәһсуллары истехсал этмәк, һабелә ағач-лиф лайлар, тикинти һиссәләри вә сүн'и тахта истехсал этмәк үчүн ярағлы ағач одунчағындан, тахта сәнаеиндә, ағач э'малы сәнаеиндә вә тахта-шалбан тедарук эдилән ерләрдә алынән одунчаг туллантыларындан даһа артыг истифадә эдилсин.

20. Йүнкүл сәнаеи сәһәсиндә чохишләнән сәнаеи маллары истехсалынын даһа да артырылмасы нәзәрдә тутулсун, сәнаеи малларынын кейфий-йәтинин вә чешидинин, һабелә заһири көрүнүшүнүн хейли яхшылашдырылмасы тә'мин эдилсин.

Ховлу, меланш, адяллыг парчалар, бәзәк-мебел памбыг парчалары, халис юндан камвол парчалары, нахышлы парчалар, штапел лифиндән костюмлуг вә палтарлыг парчалар, йүксәк кейфиййәтли чораблар, ипәкдән алт трикотаж палтары, юн вә ярымюн үст трикотаж палтары, тикили маллар, ән мүхтәлиф моделли вә фасонлу аяғгабылар бурахылышы артырылсын.

Сүн'и лифләр истехсалы кениш мигяса тәшкил эдилсин вә сүн'и лифләр бурахылышы 1960-чы илдә 330 мин тона, бундан капрон, хлорин, анид, лавсан вә нитрон типли синтетик лифләр бурахылышы 44 мин тона чатдырылсын вә я 1955-чи илә нисбәтән 5 дәфә артырылсын. 1960-чы илдә 5 мин тон шүшә лиф вә 51 миллион квадратметр сүн'и үзлүк дәри бурахылмасы тә'мин эдилсин.

Сүн'и лифләр, хүсүсән синтетик лиф истехсалы вә э'малы сәһәсиндә, һәмчинин истехсал дөврәсини азалдан вә хаммал ишләдилмәсини әксилдән сәрфәли техноложии просесләр мүеййән эдилмәси сәһәсиндә элмитадгигат ишләри кенишләндирилсин. Тохучулуг вә йүнкүл сәнаеи мүәссисәләриндә хаммал иткиси хейли азалдылсын.

Әсаслы тикинти һесабына 1956—1960-чы илләрдә тәғрибән 3.166 мин ик, 95 мин тохучу дәзкахы гоюлсун, һабелә 255 мин тон сүн'и лиф вә 85 миллион чүт аяғгабы истехсал эдә биләчәк гургулар тикилиб ишэ салынсын.

21. Ейинти сәнаеи сәһәсиндә кәнд тәсәррүфаты хаммаллары әһтиятын артмасына уйғун олараг әрзаг маллары истехсалынын даһа да артырылмасы, бурахылан мәһсулун кейфиййәтгә яхшылашдырылмасы вә чешидинин чоһалдылмасы, әрзаг малларынын кейфиййәтини сахламаг мәгсәдилә һәмин малларын гутулара долдурулмасы вә кағыз бүкүлмәси үчүн ән яхшы үсулдар тәтбиг эдилмәси нәзәрдә тутулсун.

Мал-гара ягы истеһсалы 56 фанз вә сүд мәһсуллары истеһсалы 2,7 дэфэ артырылсын.

Элавә шәкәр вә битки ягы әһтияты әлдә этмәк мәгсәдилә 1956—1960-чы илләрдә чуғундур паткасыны сепарасия васитәсилә шәкәрсизләшдирмә үсуллары вә яғлы тохумлардан яғ әлдә этмәк үчүн экстракция методу кениш тәтбиг әдилсин.

Ачығ дәннздә фәал балығ овунун даһа да кенишләндирилмәсини тәмин этмәк үчүн балығ сәнәсини мүасир ири балығчы кәмиләри илә тәһһиз этмәк ишләри давам әтдирилсин. Ахтарыш кәмиләри вә ири балығчы кәмиләри радионавигация вә гидроакустика чиһазлары илә, һабелә балығ тутулмасы вә мүхтәлиф балығ мәһсуллары һазырланмасы ишләрини механикләшдирмәк үчүн ән ени аваданлығла тәһһиз әдилсин. Балығ сәнәи бузхана гурғулары вә балығ мәһсуллары һазырламағ үчүн аваданлығы олан, беләликлә, кәмиләрдә балығ мәһсуллары һазырламаға вә сатылмағ үчүн лиманлара һазыр мәһсул кәтирмәйә имкан верән балығчы траулер кәмиләри илә тәмин әдилсин.

Өлкәнин сутутарларында балығ әһтиятыны горумағ вә артырмағ мәгсәдилә, балығларын төрәйиб артмасы үчүн яхшы тәбии шәраит ярадылмасыны, сәнәи миғясында балығ етишдирилмәсини даһа да инкишаф әтдирилмәсини вә гиймәтли емәли балығларын мувафиг иглимә алышдырылмасыны нәзәрдә тутарағ балығ етишдирмәк вә мелиорация ишләри үчүн комплексли тәдбирләр кениш миғясда һәята кечирилсин.

Ейинти сәнәинин бүтүн сәһләриндә хаммал вә һазыр мәһсул иткисинин хейли азалдылмасы тәмин әдилсин.

Әсаслы тикинти һесабына алтынчы бешилликдә тәгрибән ашағыда көстәрилән гәдәр истеһсал гурғулары: күндә 708 мин сентнер чуғундур вә 2.335 тон яғлы тохуму әмал әдә биләчәк истеһсал гурғулары, илдә 957 миллион банка мейвә-тәрәвәз вә мейвә консервләри, 300 миллион банка балығ консерви истеһсал әдә биләчәк гурғулар, һәр нөвбәдә 2.279 тон әт, 313 мин банка әт консерви вә 379 мин банка сүд консерви истеһсал әдәчәк гурғулар, һәр нөвбәдә 2.350 тон сүддән пендир вә яғ һазырлаячағ гурғулар тикилиб ишә салынсын.

II. ИСТЕҢСАЛ ПРОСЕҢЛӘРИНИН МЕХАНИКЛӘШДИРИЛМӘСИ ВӘ АВТОМАТЛАШДЫРЫЛМАСЫ САНҢСИНДӘ

1. Техниканы даһа бөйүк тәрәггийә чатдырмағ, әмәк мәһсулдарлығыны йүксәлтмәк вә әмәк шәраитини йүнкүлләшдирмәк мәгсәдилә ишләрин механикләшдирилмәси сүрәти хейли артырылсын вә сәнәдә истеһсал просеҢләринин автоматлашдырылмасы кениш миғясда тәтбиг әдилсин.

Әсас вә көмәкчи ишләрин комплексли сурәтдә механикләшдирилмәси үсулу бүтүн сәнәи сәһләриндә кениш миғясда һәята кечирилсин. Йүкләмә-бошалтма ишләринин комплексли сурәтдә механикләшдирилмәсинә бусуи фикир верилсин.

Айры-айры агрегатларын вә әмәлийятларын автоматлашдырылмасындан сәхләрин вә техноложии просеҢләрин автоматлашдырылмасына вә тамамилә автоматлашдырылмыш мүәссисәләр ярадылмасына кечилсин. Энеркетика системләриндә, нефть мәдәнләриндә вә башға истеһсалатларда аваданлығы узағ мәсәфәдән идарә этмәкдә, нәзарәт вә идарә ишләриндә телемеханикләшдирмәнин даһа артығ дәрәчәдә тәтбиг олунмасы тәмин әдилсин.

2. Истеһсал просеҢләрини комплексли сурәтдә механикләшдирмәк вә автоматлашдырмағ ишләрини олдуғча кенишләндирмәк үчүн мүәййән әдилмиш тәдбирләрин һәята кечирилмәси илә әлағәдар оларағ, эйни заманда техноложии просеҢләри тәкмилләшдирмәк вә истеһсалатын тәшки-

лини яхшылашдырмаг үчүн لازыми ишләр көрүлсүн. О чүмлөдөн фасиләсиз вә конвейер истеһсал үсулларынын хусуси чәкиси хейли артырылсын, әл илә көрүлән ишләрин механикләшдирилмәси вәтән техникасынын вә харичи техниканын эн яхшы наилийәтләри сәвийһәсинә галдырылсын. Сәнае лазыми механикләшдирмә вә автоматлашдырма васитәләрилә вә чиһазларла тәмин әдилсин; мөвчуд аваданлыгдан вә механизмләрдән хейли яхшы истифадә әдилсин.

3. Сәнае сәһәләриндә истеһсал просесләрини механикләшдирмәк вә автоматлашдырмаг үчүн ашағыдакы әсас тапшырыгларын һәятә кечирилмәси нәзәрдә тутулсун.

Гара металлуркияда—мартен печләринин идарә әдилмәси ишләри хейли дәрәчәдә автоматлашдырылсын, прокат, кокс-кимя, одадавамлы материаллар вә метал шейләр истеһсалында технологи просесләр комплексли сурәтдә механикләшдирилсин вә автоматлашдырылсын, домна печләринин идарә әдилмәси ишләринин комплексли сурәтдә автоматлашдырылмасына башланылсын. Ишләйән прокат вә бору-прокат станларындан эн азы 40-ы автоматлашдырылсын. Ералты нәглийатын диспетчер гайдасы илә идарә әдилмәсинә, ири дәмир филизи вә марганс шахталарында ер алтында вә үстүндә ишләйән әсас машинларын вә механизмләрин узаг мөсафәдән идарә әдилмәсинә кечилсин; гара металлуркиянын сафлашдырма фабрикаларында истеһсал просесләри комплексли сурәтдә автоматлашдырылсын.

Әлван металлуркияда—мис сәнаиндә әксәтдиричи вә сафлашдырычы печләр автоматлашдырылыб гуртарсын; гурғушун-синк, никел вә надир металләр сәнаиндә шахталы вә борулу печләр автоматлашдырылсын; ири сафлашдырма фабрикаларында филизин парчаланмасы, хырдаланмасы вә флотасиясы просесләри комплексли сурәтдә автоматлашдырылсын, һабелә әлван металлуркия сәнаинин әсас мәдәнләриндә истеһсал просесләри үзәриндә нәзарәт ишләри, филизин йығылмасы вә дашынамасы просесләринин узаг мөсафәдән идарә әдилмәси ишләри, печә филиз галдырыб төкән гургуларын вә көмәкчи гургуларын узаг мөсафәдән идарә әдилмәси ишләри автоматлашдырылсын.

Көмүр сәнаиндә—көмүр чыхарылмасыны комплексли сурәтдә механикләшдирмәк мөгәдилә шахталарын ишләдилмәк үчүн тәмизләнән лағымларында лайлары өртән сүхурун газылмасы вә конвейерләрин һәркәти кениш мигясда механикләшдирилсин, аз мейилли вә майли лайлар газыларкән көмүр йүкләнмәсинин даһа артыг дәрәчәдә механикләшдирилмәси тәмин әдиләрәк, бу иш биринчи нөвбәдә Донецк, Кузнецк вә Караганда һөвзәләриндә баша чатдырылсын. Һазырлыг лағымлары газаркән көмүрүн вә сүхурун йүкләнмәси ишләри тамамилә механикләшдирилиб баша чатдырылсын. Ералты ишләрдә, шахталарын үстүндә вә сафлашдырма фабрикаларында автоматлашдырма ишләринин кенишләндирилмәси, даһа чох машинларын вә механизмләрин узаг мөсафәдән идарә әдилмәси һәр васитә илә тәмин әдилсин. Ачыг көмүр мәдәнләриндә гүввәтли аваданлыгдан истифадә этмәклә ишләр комплексли сурәтдә механикләшдирилсин. Мәдән йолларынын вә лағымларын даһа чох һиссәсинин бәркидрилмәсиндә металдан вә дәмир-бетондан истифадә әдилмәси вә бу мөгсәд үчүн сәрф әдилән тахта-шалбанын азалдылмасы тәмин әдилсин.

Фрезер үсулу илә торф чыхарылмасы ишләрини комплексли сурәтдә механикләшдирмәк, һабелә парча торф чыхарылмасыны, бу торфун сәрилиб гурудулмасыны, йығылмасыны вә йүкләнмәсини, нәглийәт ишләрини, батаглыларда һазырлыг ишләрини вә көмәкчи ишләри механикләшдирмәк тәдбирләри һәятә кечирилиб гуртарсын.

Нефт сәнаеиндә—нефт гуюларыны газаркән әндирмә-галдырма әмәлийяты кениш мигясда механикләшдирилсин вә автоматлашдырылсын; нефть чыхарылмасы вә нәл эдилмәси ишләри автоматлашдырылыб гуртарсын; һазырда ишләйән нефтайырма заводларында просесләрә нәзарәт вә онларын идарә эдилмәси ишләри кениш мигясда автоматлашдырылсын вә бу ишләр ени тикилән нефтайырма заводларында комплексли сурәтдә автоматлашдырылсын. Нефть гуюларынын, су вурулан гуюларын вә нефть-газ кәмәрләринин бир гисминин узагдан нәзарәт эдилмәси вә мәркәзләшдирилмиш гайдада идарә олунмасы системинә кечилсин. Гуя газаркән шышкагурашдырма ишләри механикләшдирилсин вә кәшфийятларда гурашдырылыб сөкүлә билән гургулар вә сәйяр гургулар ишләдилсин.

Электрик стансияларында—су-электрик стансияларынын телемеханика әсасында идарә эдилмәси ишләри гуртарсын; әсас әнеркетика системләринин вә ири ара стансияларын идарә эдилмәси 2—3 ил әрзиндә узаг мәсәфәдән идарә эдилмәк үсулуна кечирилсин. Тикилмәсинә алтынчы бешиликдә башланылан бүтүн истилик-электрик стансияларында идарә эдилмә системинин комплексли сурәтдә автоматлашдырылмасы нәзәрдә тутулсун.

Машынтайырма сәнаеиндә—биркнчи нөвбәдә төкмәчилик вә дәмпрчи-пресс истеһсалатында истеһсал просесләринин механикләшдирилмәси вә автоматлашдырылмасы ишләри хейли кенишләндирилсин. Чох сериялы вә күтләви истеһсалатда термик печләрин истилик режимләри тамамилә автоматлашдырылсын; әридилиб төкүлән моделләр һазырламаг үчүн комплексли сурәтдә механикләшдирилән сехләр ярадылсын. Алтынчы бешиликдә азы 220 автомат вә ярымаавтомат хәтләр вә сехләр ишә салынсын.

Электротехника сәнаеиндә—электрик мүнәррикләринин гурашдырылмасы ишләри автоматлашдырылсын вә кабелләр истеһсал этмәк ишләри механикләшдирилсин.

Радиотехника сәнаеиндә—радио апаратларында чохишләнән һиссәләрин вә вакуум чиһазларынын истеһсалынын кениш мигясда механикләшдирилмәси вә автоматлашдырылмасы тәмин эдилсин.

Кимя сәнаеиндә—сех вә заводлары, биринчи нөвбәдә күкүрд вә азот туршусу вә сусулашдырылмыш сода истеһсал едән заводлары комплексли сурәтдә автоматлашдырмаг ишләринә башланылсын; күкүрд туршусу истеһсал этмәк үчүн автоматлашдырылмыш сех тикилсин вә ишә салынсын.

Тикинти сәһәсиндә—торпаг ишләри, йүкләмә-бошалтма ишләри, һабелә конструкиялары гурашдырмаг ишләри комплексли сурәтдә әсасән механикләшдирилиб гуртарсын; бәзәк ишләринин вә башга тикинти ишләринин комплексли сурәтдә механикләшдирилмәси һәр васитә илә кенишләндирилсин.

Тикинти материаллары сәнаеиндә—гейри-филиз тикинти материаллары чыхарылмасы ишләри комплексли сурәтдә механикләшдирилсин. Семент сәнаеиндә истеһсалын технологи просесләри, шифер, кирәмид шейләр, радиаторлар, санитария техникасы аваданлығы вә башга шейләр истеһсалында механикләшдирилмиш конвейер просесләри кениш мигясда автоматлашдырылсын.

Мешә сәнаеиндә—әсас тахта-шалбан тәдарүкү ишләри комплексли сурәтдә механикләшдирилиб гуртарсын вә көмәкчи ишләр кениш мигясда механикләшдирилсин; ағачлары будамаг вә соймаг сәһәсиндә чох зәһмәт тәләб едән вә ағыр ишләрин хейли һиссәси ағач гырылан ерләрдән ағач дашынан йолларын ашағы һиссәләриндәки топланыш мәнтәгәләриндә вә гырылмыш ағачларын йығылыб көндәрилдийн базаларда көрүлсүн; ашағы топланыш мәнтәгәләриндә ишләр кениш мигясда ком-

плексли сурэтдә механикләшдирилсин. Ағачларын дашынымасында чох йүк көтүрә билән вә һәр чүр йолдан кечә билән тракторлардан вә автомобилләрдән истифадә эдилсин. Ағач э'малынын туллантылары илә ишләйән электрик стансиялары тикмәк йолу илә мешә тәдарүкү мәнтәгәләриндә сабит энеркетика базасы ярадылсын.

Кағыз вә тахта-шалбан э'малы сәнаендә—селлүлоз-кағыз вә гидролиз истеһсалынын әсас техноложии просесләри автоматлашдырылсын; бу истеһсалын саһәләри вә сехләри комплексли сурәтдә автоматлашдырылсын; мебель истеһсалында автомат вә ярымавтомат хәтләр ярадылсын вә ишә салынсын.

Тохучулуг сәнаендә—бешиллик әрзиндә автомат тохучулуг дэзкаһларынын сайы бүтүн тохучулуг дэзкаһларынын үмуми сайынын тәгрибән 60 фаизини тәшкил этсин; истеһсал просесләринин автоматик сурәтдә идарә эдилмәсилә парчаларын конвейер-агрегат үсуллары үзрә нахышланмасы тәтбиг эдилсин, һабелә тохучулуг мүәссисәләриндә чох зәһмәт тәләб эдән ишләр комплексли сурәтдә механикләшдирилсин; памбыгтә мизләйән заводларда вә памбыг тәдарүкү мәнтәгәләриндә чох зәһмәт тәләб эдән вә ағыр ишләрин механикләшдирилмәси баша чатдырылсын.

Дәри аяггабы сәнаендә—хам көн-дәринин ашыланыб һазырланмасында вә аяггабы истеһсалында әл әмәлийятынын даһа да азалдылмасы тә'мин эдилсин, автомат вә ярымавтомат хәтләр тәтбиг олунсин.

Ейинти сәнаендә—балыг тутулмасы вә балыг мәһсуллары һазырланмасы ишләри даһа кениш миғясда комплексли сурәтдә механикләшдирилсин, бүтүн балыг заводларынын балығы механикләшдирилмиш гайдада гәбул этмәк вә һазырламаг үсулуна кечирилмәси тә'мин эдилсин. Балыг мәһсуллары һазырламаг үчүн азы 600 автомат хәтт ишә салынсын.

Гәннады вә чәрәк-булка маллары истеһсал этмәк үчүн азы 400 автомат вә ярымавтомат конвейер хәтти гурулсин.

Ири вә орта эт комбинатларында мал-гаранын кәсилмәси ишләринин механикләшдирилмиш конвейер үсулуна кечирилмәси баша чатдырылсын, бунун үчүн бешиллик әрзиндә 400 конвейер хәтти гурулсин. Кәрәяғы истеһсал этмәк үчүн 1.500 автоматик конвейер хәтти гурулсин.

4. Истеһсал просесләрини планавуғун сурәтдә автоматлашдырмаг вә автоматлашдырма үчүн сәнае мүәссисәләрини лазыми чиһазлар вә аваданлыгла тә'мин этмәк мәғсәдилә бүтүн сәнае саһәләриндә истеһсал просесләринин автоматлашдырылмасы үзрә перспектив план һазырланмасы лазым сайылсын.

III. СӘНАЕИ ИХТИСАСЛАШДЫРМАГ ВӘ КООПЕРАТИВЛӘШДИРМӘК САҢӘСИНДӘ

1. Ичтимаи әмәйин мәһсулдарлығыны даһа сүр'әтлә артырмаг, истеһсал хәрчләрини азалтмаг вә мәһсулун кейфийәтини йүксәлтмәк мәғсәдилә алтынчы бешилликдә сәнаеин кениш миғясда ихтисаслашдырылмасы вә кооперативләшдирилмәси тә'мин эдилсин, ихтисаслашдырылмыш мүәссисәләрдә истеһсал күтләви-конвейер үсулу әсасында тәшкил эдилсин. Ихтисаслашдырылмыш мүәссисәләрдә ән ени техноложия әсасында стандартлашдырылмыш, нормаллашдырылмыш вә әйниләшдирилмиш һиссәләр, говшаг һиссәләр вә мә'мулат истеһсалы тә'мин эдилсин. Саһәләр, мүәссисәләр, һиссәләрин, говшаг һиссәләрин вә мә'мулатын истеһсалы назирликләр вә айры-айры мүәссисәләр арасында сәмәрәли сурәтдә бөлүшдүрүлсүн.

Мүәссисәләри игтисади районлар вә ири сәнае мәркәзләри даһилин-

дә кооперативләшдирмәк лүзүмуну нәзәрдә тутараг, өлкәнин мүхтәлиф итгисади районларында ихтисаслашдырылмыш мүәссисәләр ярадылсын.

2. Сәнае мүәссисәләрини чуғун вә полад төкмәләрлә тә'мин этмәк үчүн алтынчы бешилликдә ән ени техника илә тәһһиз әдилмиш вә илдә үмумийәтлә 1.500 мин тон төкмә верә билән 23 ихтисаслашдырылмыш төкмә заводу вә ихтисаслашдырылмыш төкмә сехи тикилмәси нәзәрдә тутулсун, о чүмләдән:

Мәркәз районларында—илдә үмумийәтлә 110 мин тон төкмә верән азы 3 төкмә заводу вә Чебоксарыда тракторлар үчүн әһтият һиссәләри һазырлаян заводда илдә 40 мин тон төкмә верән ихтисаслашдырылмыш сех тикилсин;

Уралда—илдә үмумийәтлә 200 мин тон төкмә верән 4 төкмә заводу тикилсин;

Гәрби вә Шәрғи Сибир районларында—илдә үмумийәтлә 400 мин тон төкмә верән 6 ихтисаслашдырылмыш төкмә заводу тикилсин;

Газахыстан районларында—3 төкмә сехи, бундан һазырда Петропавловскда тикилмәкдә олан прокат аваданлығы заводунда илдә 45 мин тон полад вә чуғун төкмә верән 2 сех вә һазырда Павлодарда тикилмәкдә олан комбайн заводунда илдә 150 мин тон төкмә верән 1 сех тикилсин;

Чәнуб районларында—Кременчугда илдә 70 мин тон төкмә верән ихтисаслашдырылмыш полад төкмәләри сехи тикилсин.

Бундан әлавә, 1956—1958-чи илләрдә полад, чуғун вә алүмин төкмәләр истеһсал этмәк үчүн район база сехләри, һабелә гәлибләмә, пәрчимләмә вә ярыммае һалда гәлибләмә үсуллары илә ярымһазыр дәмйрчи мәнһсуллары истеһсал этмәк үчүн сехләр тәшкйил әдилсин вә тәзййг алтында төкмәләр, истийә давамлы вә дәгйг өлчүлү полад төкмәләр истеһсал этмәк үчүн 13 заводда ихтисаслашдырылмыш сехләр ярадылсын.

Ихтисаслашдырылмыш ири төкмә вә дәмйрчи-пресс сехләри әлә һесабла тикилсин ки, төкмәләр, дөйүлмүш металллар вә гәлибләнмиш материаллар истеһсалы күчүнүн артмасы машингайырма заводларынын механики ә'мал сехләринин күчүнүн артмасындан даһа ирәли кетсин.

3. Халг тәсәррүфатыны күчлү турбинләр, кенераторлар, прокат станлары, доғрайычы-үйүдүчү вә башга аваданлыг һазырламаг үчүн ири вә бир чүр дөйүлмүш металлларла тә'мин этмәк мәгсәдилә бешиллик әрзиндә Уралда илдә 120 мин тон дөйүлмүш материаллар верә билән дәмйрчи-пресс заводу, һазырда Павлодарда тикилмәкдә олан комбайн заводунда вә Петропавловск прокат аваданлығы заводунда илдә үмумийәтлә 95 мин тон дөйүлмүш метал верә билән 2 дәмйрчи-пресс сехи тикилсин.

4. Ихтисаслашдырылмыш төкмә вә дәмйрчи-пресс заводлары вә сехләри олан, яхуд бу чүр заводлар вә сехләр тикилән районлардакы машингайырма заводларында хырда төкмә вә дәмйрчи-пресс сехләри тикилмәси гадаған әдилсин.

Төкмә вә дәмйрчи-пресс заводларыны вә сехләрини ән ени аваданлыгла тә'мин этмәк үчүн өлкәнин мүхтәлиф районларында ени төкмә аваданлығы заводлары, төкмә вә дәмйрчи-пресс сехләрини механикләшдирмә васитәләри һазырлаян заводлар тикилсин.

5. Ихтисаслашдырылмыш заводларда вә ихтисаслашдырылмыш сехләрдә стандарт әләтләр истеһсал этмәк үчүн бешиллик әрзиндә лазыми гурғулар ярадылмасы һесабына сәнае мүәссисәләринин бу чүр әләтләрә олан тәләбаты тамамилә өдәнилсин.

6. Ихтисаслашдырылмыш заводларда вә сехләрдә тракторлар вә кәнд тәсәррүфаты машинлары үчүн әһтият һиссәләри истеһсалы 1960-чы илдә тәғрибән 90 Һаизә чатдырылсын. Ихтисаслашдырылмыш заводларда һа-

зырланан говшаг һиссәләрдән вә агрегатлардан истифадә этмәклә, автомобилләрин агрегат үсулу илә тә'мир эдилмәси кениш тәтбиг эдилсин.

Ихтисаслашдырылмыш заводларда тикинти машинлары үчүн эһтият һиссәләри бурахылышы ән азы 4 дәфә артырылсын.

7. Металкәсән вә тахта шейләр һазырлаян дэзкаһлар истеһсал этмәк, о мүмләдән автоматик хәтләр, хусуси дэзкаһлар вә агрегат дэзкаһлары истеһсал этмәк үчүн Минск, Томск, Кострома вә Вологдада ени ихтисаслашдырылмыш заводлар тикилсин. Ихтисаслашдырылмыш заводларда бешиллик әрзиндә сазлама васитәләри, механизмләр вә мүхтәлиф техника васитәләр истеһсалы тәгрибән 10 дәфә артырылсын.

Автомобилләр үчүн дишли чархлар, шлитсли вә кардан валлары, автомобиль мүһәррикләри вә тәкәрләри, һабелә автомобил радиаторлары истеһсал этмәкдән өтрү Гәрби вә Шәрги Сибирдә 6 ихтисаслашдырылмыш завод тикилмәси нәзәрдә тутулсун. Йүксәк кейфийәтли метал шейләр вә фитингләр истеһсал этмәкдән өтрү металлуркия сәнаеиндә ихтисаслашдырылмыш сехләр тикилиб ишә салынсын.

8. Мүәййән райондакы сәнае мүәссисәләринин тәләбатыны өдәмәкдән өтрү, бу мүәссисәләрин һансы идарәләрә табе олдуғундан асылы олмаяраг, өлкәнин мүхтәлиф иғтисади районларында электродлар, резиндән, пластик күтләдән вә ағачдан ән чох ишләнән һиссәләр, бәркитмә шейләри вә башга шейләр истеһсал этмәкдән өтрү ихтисаслашдырылмыш мүәссисәләр вә сехләр тәшкил эдилсин.

9. Тахта доғрамаг вә ағач шейләр гайырмаг үчүн үмумийәтлә 4 миллион 500 мин кубметр тахта доғраян вә ағач шейләр гайыран азы 15 ихтисаслашдырылмыш мүәссисә тикилсин, бу мүәссисәләр автомобилгайырма, кәнд тәсәррүфаты машингайырма вә вагонгайырма сәнаеи үчүн ярымһазыр материаллар, һабелә мебел мүәссисәләри үчүн ярымһазыр материаллар вә һиссәдәр бурахсын.

10. Өлкәнин иғтисади районлары вә ири сәнае мәркәзләри үзрә сәнаеи ихтисаслашдырмаг вә кооперативләшдирмәк үчүн перспектив план һазырланмасы лазым сайылсын.

IV. КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ САҢӘСИНДӘ

1. Әкинчилик вә һейвандарлығын әсаслы сурәтдә йүксәлдилмәси тә'мин эдилсин. 1960-чы илдә үмуми тахыл мәһсулу 180 миллион тона (11 миллиард пуда) чатдырылсын. Бешиллик әрзиндә техника биткиләрин, картофун, тәрәвәзин үмуми мәһсулу вә һейвандарлыг мәһсуллары ашағыда кәстәрилән гәдәр артырылсын:

	1960-чы илдә (1955-чи илдә кә- рә фәизлә)
Памбыг	156
Кәтан лифи	135
Шәкәр чуғундуру	154
Картоф	185
Тәрәвәз	218
Әт	200
Суд	195
Юмурта	254
Юн	182

2. Ағраномия элминин наилийәтләриндән вә җабагчыл тәҷүбәдән кениш истифадә эдилмәси әсасында кәнд тәсәррүфаты истеһсалынын идарә эдилмәси мәдәнийәти кетдикчә йүксәлдилсин, ерли шәраит үчүн ән мәһсулдар биткиләр вә битки нөвләри, һабелә мал-җара нөвләри вә чинс-

лэри етишдирилсин; колхоз вэ совхозларда кэнд тэсэррүфатынын мүхтә-
лиф сәһәләри бир-бирилә дүзкүн әләгәләндирилсин.

Минимум әмәк вэ вәсаит сәрф этмәклә истифадәли торпағын һәр 100
һектары һесабилә мәһсул истеһсалыны хейли артырмағы нәзәрдә тутараг,
һәр бир районун, районда исә һәр бир колхозун вэ совхозун тәби и-
тисади шәраитини нәзәр алмагла кэнд тэсэррүфатынын айры-айры са-
һәләринин тэсэррүфат нөтәйи-нәзәриндән мәгсәдәуйғун сурәтдә ерләш-
дирилмәси, әкинчилиийн вэ һейвандарлығын өлкәнин районларына көрә
ихтисаслашдырылмасы тәмин әдилоин.

3. Кэнд тэсэррүфаты биткиләринин бечәрилмәси ағротехникасы һәр
васитә илә яхшылашдырылсын, памбыг, күнәбахан, гарғыдалы вэ чәркә-
ләрарасы бечәрилмәли олан башга биткиләр әкилмәсиндә квадрат вэ
квадрат-юва үсуллары кениш тәтбиг әдилсин; чәркәләрарасы бечәрилән
биткиләрин әкилиб етишдирилмәси вэ мәһсулунун йығылмасы ишләри
комплексли сурәтдә механикләшдирилсин. Тохумчулуг сәһәсинин керидә
галмасы ләғв әдилсин, чох мәһсул верән кэнд тэсэррүфаты биткиләри
сортларынын, чох мәһсулдар памбыг сортларынын, шәкәри чох олан чу-
гундур сортларынын, чох яғ верән вэ тез етишән күнәбахан сортларынын
сүр'әтлә етишдирилмәси вэ истеһсалатда тәтбиг әдилмәси тәшкил әдил-
син.

Мә'дән күбрәлериндән, һабелә ерли күбрәләрдән: пейиндән, торфдан,
компостлардан вэ күлдән даһа яхшы истифадә әдилсин. Кэнд тэсэррүфа-
ты үчүн сәнае мигясында торф чыхарылмасы ишләри кенишләндирилсин.
Бактериялы күбрәләр истеһсалы хейли артырылсын, мае һалында азотлу
күбрәләр истеһсалы тәмин әдилсин. Кэнд тэсэррүфатынын тәләбатыны
өдәйчәк мигдарда әһәнкин сәнае мигясында истеһсалы тәшкил әдилсин.

4. Тахыл тэсэррүфатыны даһа артыг йүксәлтмәк мәгсәдилә 1956-чы
илдә хам вэ динчә гоюлмуш торпагларда әкин сәһәси азы 30 миллион һек-
тара чатдырылсын вэ Сибир, Урал, Узәг Шәрг, Волгабою, Газахыстан
районларында, гараторпаг олмаян золагда вэ өлкәнин башга районла-
рында бөйүк капитал гоюлушу тәләб этмәйән вә яхшы, сабит мәһсул ве-
рә билән хам вэ динчә гоюлмуш торпаглардан истифадә олунамасы иш
давам этдирилсин. Дәнли биткиләрин мәһсулдарлығы хейли йүксәлдил-
син вә яхын илләр әрзиндә һәр ердә районлашдырылмыш, чох мәһсулдар,
дәнинин кейфийәтинә көрә гиймәтли дәнли битки сортлары тохуму әкил-
мәси тәмин әдилсин. Ән чох мәһсул верән битки олмаг э'тибарилә гар-
ғыдалы етишдирилсин, колхоз вэ совхозларда гарғыдалы әкин сәһәләри
1960-чы илдә азы 28 миллион һектара чатдырылсын. Биринчи нөвбәдә сов-
хозларда, һабелә селекция стансияларында вэ колхозларда кениш мигяс-
да һибрид гарғыдалы тохумлары истеһсалы тәшкил әдилсин.

Мәһсулун йығылмасы вэ сахланылмасы заманы дән иткиси хейли
азалдылсын; сүнбүллү тахыл биткиләри мәһсулу өлкәнин Авропа һиссә-
синдә ән чоһу 10 иш күнү әрзиндә, Сибир вә Узәг Шәрг районларында
7—8 иш күнү әрзиндә йығылсын.

Мәһсул йығымы заманы иткийә гаршы мүбаризә апараркән дәнли
биткиләри әлаһиддә бичмәк үсулунун кениш тәтбиг әдилмәсинә хүсуси
фикир верилсин.

5. Памбығын мәһсулдарлығынын даһа артыг йүксәлдилмәси тәмин
әдилсин, һәм дә керидә галан памбыг колхозларында мәһсулдарлығын
йүксәлдилмәсинә, һабелә истәр суварма шәбәкәси олан вә истифадәсин
галан торпаглардан истифадә әдилмәси һесабына, истәрсә дә ени сува-
рылан торпаглар һесабына сулу торпагларда памбыг әкиннин кениш-
ләндирилмәсинә хүсуси фикир верилсин.

Кәтанын мәһсулдарлығы хейли йүксәлдилсин вә әкин сәһәси кениш-
ләндирилсин, сатлыг кәтан вэ чәтәнә мәһсулу артырылсын вэ бунларын

кейфийяти (нөвү) хейли яхшылашдырылсын, иткилер арадан галдырылсын, катан вә чәтәнә көвдәләринин һазырланмасы ишләри, даһа кениш мигяса сәнае үсулуна кечирилсин.

Әсас чуғундурчулуг районларында, биринчи нөвбәдә Украина ССР-дә, һабелә РСФСР, Белорусия ССР, Литва ССР вә Латвия ССР-нин шәкәр чуғундуру етишдирмәк үчүн әлверишли шәранти олан вә чуғундурчулуғу инкишаф этдирән районларында шәкәр чуғундурунун мәһсулдарлығы артырылсын вә әкин сәһәси кенишләндирилсин.

6. Шәһәр әһалисинин суд мәһсулларына вә тәрәвәзә олан вә кетдикчә артан тәләбатыны өдәмәк мәгсәдилә ири шәһәрләр вә сәнае мәркәзләри әтрафында мөвчуд сүдчүлүк-тәрәвәз зоналары кенишләндирилсин вә ени сүдчүлүк-тәрәвәз зоналары ярадылсын. Бу зоналарда ени совхозлар тәшкил әдилсин, һабелә لازым кәлдикдә мөвчуд шәһәр-әтрафы совхозлар, сүд, картоф вә тәрәвәз истеһсалы үзрә ихтисаслашдырылсын. Исти шитилликләр вә шитилликләр тикилмәси кенишләндирилсин, бунлар үчүн сәнае мүәссисәләринин вә электрк стансияларынын һавая бурахылан истилийиндән кениш истифадә әдилсин. Шәһәр-әтрафы зоналарда олан колхоз вә совхозларда тезетишән картоф вә тәрәвәз нөвләри истеһсалы артырылсын.

7. Алтынчы бешилликдә мейвә, киләмәйвә вә үзүм мәһсулу йығымы бешинчи бешиллийә нисбәтән азы 1,5—2 дәфә артырылсын. Мейвә вә үзүм шитилликләри шәбәжәси кенишләндирилсин вә бунларда хейли мигдарда ән яхшы нөвлү мейвә тинкиләри вә үзүм чубуглары етишдирилмәси тәмин әдилсин. Фәһлә вә гуллуғчуларын коллектив бағчылығы вә колхозчуларын һәйәтияны сәһәләрдә бағчылығы һәр васитә илә инкишаф этдирилсин.

8. Хүсусән Өзбәкистан ССР, Түркмәнистан ССР, Тачикистан ССР, Украина ССР, Молдавия ССР вә Азәрбайжан ССР-дә барамачылыг хейли кенишләндирилсин. Тут ярағы илә бәсләнилән ипәк гурду барама-сынын истеһсалы 1960-чы илдә 38 мин тона чатдырылсын.

9. Колхозларын ичтимаи һейвандарлығы, һәмчинин совхозларда һейвандарлығы һәр васитә илә инкишаф этдирилсин. Биринчи нөвбәдә, һейвандарлығын тез һасилә кәлән сәһәси олан донузчулуғу инкишаф этдирмәк һесабына әт истеһсалы артырылсын; өлкәдә әт истеһсалынын үмуми мигдарында донуз әтинин хүсуси чәкиси 50 фәизә чатдырылсын, бунун үчүн донузларын әт вә бекон әлдә әдилмәси мәгсәдилә көкәлдилмәси үстүнлүкләриндән истифадә әдилсин.

Газахыстанын, Сибирин, Ашағы Волгабоюнун, Шимали Гафгазын тәбии ем базасы олан узаг дүзән районларында вә Узаг Шәрг районларындакы колхоз вә совхозларда әтлик малдарлыг инкишаф этдирилсин. Хүсуси олараг ярадылан тәсәррүфатларда гарамалын бөйүдүлмәси вә көкәлдилмәси ишләри тәшкил әдилсин. Биринчи нөвбәдә һәр инәкдән сағылан сүдүн мигдарыны хейли артырмаг һесабына, һәмчинин үмуми гарамал нахырында инәкләрин сайыны чохалтмаг һесабына сүд истеһсалы артырылсын.

Инкишаф әтмиш тахыл тәсәррүфаты олан колхозлара мәсләһәт көрүлсүн ки, мөвчуд гушчулуг фермаларыны кенишләндирилснләр вә ени бөйүк гушчулуг фермалары яратсынлар, сутутарлары чох олан районларда исә су гушларынын сайыны артырсынлар.

РСФСР вә Украина ССР-нин көһнә гоюнчулуг районларында зәриф юнлу вә ярымзәриф юнлу гоюнчулуғун даһа артыг инкишаф этдирилмәси тәмин әдилсин, һабелә Шәрги Сибир, Газахыстан ССР, Гырғызыстан ССР, Азәрбайжан ССР, Күрчүстан ССР вә Эрмәнистан ССР районларында зәриф юнлу вә ярымзәриф юнлу гоюнчулуг һәр васитә илә инкишаф этдирилсин. Өзбәкистан ССР, Тачикистан ССР вә Түркмә-

нистан СССР-дә зәриф юнлу вә ярымзәриф юнлу гоюнчулугу инкишаф этдирмәк үчүн мөвчуд имканлардан кениш истифаде эдилсин. Өлкәннн шимал-гәрб вә мәркәзи районларында этлик-юнлуг гоюнчулуг вә мұва-фиг районларда гаракул гоюнчулугу, күркүк дәри вә эт-пий верән го-юнчулуг инкишаф этдирилсин. Колхоз вә совхозларда һәр гоюндан гыр-хылан юнун орта мигдары азы 27 фәиз артырылсын.

10. Һәр чүр мал-гараннн вә гушларын лазыми емләрлә кифәйәт гәдәр тә'мин эдилмәсә, һәмчиннн колхозчу һәйәтләриннн шәхси истифа-дәсиндә олан мал-гара үчүн колхозлар тәрәфиндән ем айрылмасы, кол-хоз вә совхозларда сығорта әтиятлары ярадылмасы үчүн колхоз вә сов-хозларда емләр истәһсалы хейли артырылсын.

Чохиллик вә бириллик отларын яхшы мәһсул вердийн районларда от әкинн кенишләндирилсин, гаратәрпаг олмаян золагдакы районларда гарайонча вә Орта Асия районларында, Газахыстаннн чәнуб районла-рында вә Загафгазияда йонча әкинләриннн кенишләндирилмәсинә вә бунларын мәһсулдарлығынын артырылмасына хусуси фикир верилсин.

Латвия СССР-дә, Литва СССР-дә вә Эстония СССР-дә, һабелә РСФСР-ин шимал-гәрб районларында әкилмиш чохиллик от бичәнәкләри вә от-лаглар ярадылсын. Тәбин чәмәнликләри вә отлаглары яхшылашдырмаг үчүн кениш өлчүдә ишләр көрүлсүн. Комбинә эдилмиш ем сәнаеиннн инкишаф этдирилмәси тә'мин эдиләрәк, комбинә эдилмиш емләр истәһса-лы үч-дөрд дәфә артырылсын.

11. Бешиллик әрзиндә суварылан торпаг саһәси 2 миллион 100 мин һектар, о чүмләдән суварма системләриннн енидән гурулмасы вә сувар-ма системинә малик олуб истифаде эдилмәмиш галан торпагларын су-илә тә'мин эдилмәси һесабына 800 мин һектар вә ени суварылан тор-паглар һесабына 1 миллион 300 мин һектар артырылсын.

Бешиллик әрзиндә 3 миллион 100 мин һектар гурудулан торпагдан, о чүмләдән суварма шәбәкәсини енидән гурмаг вә бәрпа этмәк һесабы-на 2 миллион һектар торпагдан вә енидән гурудулан ерләр һесабына 1 миллион 100 мин һектар торпагдан истифаде эдилсин.

Сусуз районларда тәгрибән 80 миллион һектар саһәси олан отлаглара су чыхарылмасы үчүн лазыми ишләр көрүлсүн, бу мәгсәдлә сучыхарма системләри вә гургулары тикинтиси, һабелә һейвандарлыг биналары вә яшайыш әвләри тикинтиси кенишләндирилсин.

Памбыг истәһсалыны даһа чох артырмаг мәгсәдилә гыса мүддәтдә өлкәдә ән бөйүк памбыгчылыг району ярадылмасы лазым сайылсын, бундан өтрү Мирзәчул дүзүндә мүнбит хам торпаглары сувармаг вә онлардан истифаде этмәк үчүн лазыми ишләр көрүлсүн.

12. Кәнд тәсәррүфатынын механикләшдирилмәси сәвиййәси хейли йүксәлдилсин. 1956—1960-чы илләрдә кәнд тәсәррүфатына 15 ат күчлү трактор һесабилә тәгрибән 1 миллион 650 мин трактор, о чүмләдән чәр-кәләр арасыны бечәрән 680 мин трактор (сай һесабилә), 560 мин та-хыл комбайны, дәнли биткиләри әлаһиддә бичмәк үчүн 180 мин бичин машины (виндруюэр) вә комбайнлара гошулан 400 мин йығычы ма-шын, һабелә гарғыдалы вә силос биткиләри мәһсулуну йығмаг үчүн 250 мин комбайн верилсин.

Кәнд тәсәррүфатында дәнли биткиләрин вә чәркәләрарасы бечәри-лән техники биткиләрин етишдирилмәси ишләрини, һабелә бағларда вә бостанларда көрүлән ишләри механикләшдирмәкдән өтрү чох сәрфәли вә ени конструксиалы дизелли тракторлардан вә комбайнлардан, пнев-матик шинли тәкәрли тракторлардан, гидравлик системлә идәрә эдилән асма вә ярымасма кәнд тәсәррүфаты машиналарындан кәнд тәсәррүфаты истәһсалатында кениш истифаде эдилсин.

Кәнд тәсәррүфаты истеһсалатында электрик энеҗисиндән кениш истифада олунамасы тә'мин эдилсин, бунун үчүн колхоз вә совхозларын дәвләт электрик стансиялары шәбәкаләринә җошулмасы илә янашы олараҗ, хәрчин мүййән һиссәсини колхоз вә совхозлар вермәклә, районлар арасы вә район истилик вә су-электрик стансиялары тикилмәси тәшкил эдилсин. Бешилликдә даими мәнбәләрдән электрик энеҗиси алан электрикләшдирилмиш колхозларын сайы ики гат артырылсын, совхоз вә МТС-ләрин электрикләшдирилмәси иши баша чатдырылсын.

Машын-трактор стансияларынын вә совхозларын техникасындан даһа яхшы истифада эдилсин, һәр тракторун вә тахыл комбайнынын күндә көрдүйү иш бешиллик әрзиндә азы 30—35 фанз артырылсын.

Колхозларда кәнд тәсәррүфаты истеһсалатынын бүтүн сәһәләрини инкишаф этдирмәкдә вә колхозлары тәшкилат-тәсәррүфатча даһа артыҗ мәһкәмләндирмәкдә машин-трактор стансияларынын ролу гүввәтләндирилсин. Кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалы вә тәдәрүҗу планларынын ерина етирилмәси, биткичиликдә вә һейвандарлыҗда чох эһмәт тәләб эдән просесләрин механикләшдирилмәси үчүн машин-трактор стансияларынын мәс'улийәти артырылсын. Механизаторларын бир нечә пешәни өйрәнмәси вә колхозлара истеһсалат ярдымынын кенишләндирилмәси йолу илә МТС-ләрин даими фәһләләриндән бүтүн ил әрзиндә тамамилә истифада олунамасы тә'мин эдилсин.

МТС-ләрдә чидди ғәнаәт үсүлуна әмәл эдилсин, трактор ишләринин мая дәйәри тәҗрибән 16 фанз ашағы салынсын вә МТС-ин көрдүйү иш үчүн мәһсулла музд йолу илә алыннан кәнд тәсәррүфаты мәһсулунун һәр сентнеринә дәвләтин сәрф этдийи хәрч хейли азалсын. 1956-чы илдән машин-трактор стансияларынын тәсәррүфат һесабына кечирилмәсинә башланылсын.

13. Колхозларын тәшкилат-тәсәррүфатча даһа артыҗ мәһкәмләндирилмәси, һабелә колхозларда җабаҗчыл кәнд тәсәррүфаты техникасы ишләтмәк, ишчи гүввәсиндән даһа яхшы вә сәмәрәли истифада этмәк, әмәк һаҗғы вериҗмәси ишләрини яхшы тәшкил этмәк вә низама салмаҗ әсасында әмәк мәһсулдарлығынын йүксәлдилмәси тә'мин эдилсин. Колхозларда әмәк мәһсулдарлығыны йүксәлтмәк үчүн мүһүм һәвәсләндиричи васитә олмаҗ әтибарилә колхозчулара һәр ай аванс верилмәси үсүлу кениш тәтбиҗ эдилсин. Колхозлары рәһбәр кадрларла мәһкәмләндирмәк иши давам этдирилсин, күтләви колхоз кадрлары һазырланмасы кейфий-йәтчә яхшылашдырылсын.

14. Алтынчы бешилликдә совхозларда кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалынын хейли кенишләндирилмәси тә'мин эдилсин вә 1960-чы илдә совхозларын вә ярдымчы тәсәррүфатларын дәвләтә тәһвил верәчәкләри тахыл 915 миллион пуда, әт 1 миллион 500 мин тона, сүд 6 миллион 800 мин тона, юн 79 мин 200 тона вә юмурта 2 миллиард әдәдә чатдырылсын.

Кәнд тәсәррүфаты биткиләринин вә һейвандарлығын мәһсулдарлығыны йүксәлтмәк вә совхозлара тәһким эдилмиш торпаҗлардан даһа сәмәрәли истифада этмәк йолу илә истифадала кәнд тәсәррүфаты торпаҗларынын һәр 100 һектары һесабилә биткичилик вә һейвандарлыҗ мәһсуллары истеһсалынын артырылмасы совхозларын чох мүһүм вәзифәси һесаб эдилсин.

Кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалынын артырмаҗ, торпаҗдан вә бүтүн истеһсал васитәләриндән сәмәрәли истифада этмәк, тәсәррүфат һесабыны мәһкәмләндирмәк вә мәһсулун мая дәйәрини ашағы салмаҗ әсасында һәр совхозун йүксәк кәлирлә ишләмәси тә'мин эдилсин.

15. Мешә тәсәррүфаты сәһәсиндә бешиллик әрзиндә 190 миллион һектар сәһәдә мешә гурулушу ишләри көрүлсүн, 3 миллион һектара гәдәр ер-

дә мешә салынараг бурада тәсәррүфат үчүн гыймәтлн вә тез етишән ағачлар әкилсин; 3 миллион 800 мин гектара гәдәр сәһәдә мешәләрин тәби иол илә енидән бөйүмәсинә көмәк этмәкдән өтрү лазыми ишләр көрүлсүн; ямачларда вә гумлуғларда азы 370 мин гектар горуочу мешәликләр салынсын, һәмчинин колхозларын вә совхозларын торпағларында 560 мин гектар горуочу мешә золағлары ярадылсын.

16. Кәнд тәсәррүфаты биткиләринин мәһсулдарлығыны йүксәлтмәк вә һейвандарлығын мәһсулдарлығыны артырмаг мәсәләләри үзәриндә тәдгигат апарылмасы кәнд тәсәррүфаты элминин чоғ мүнһүм вәзифәси һесаб әдилсин. Кәнд тәсәррүфатынын дүзкүн идарә әдилмәси, һәр торпаг-иглим зонасына уйғун сурәтдә сәмәрәли нөвбәли әкинләр мүййән әдилмәси, кәнд тәсәррүфаты истәһсалатынын дүзкүн ерләшдирилмәси, торпағы бечәрмәк системинин яхшылашдырылмасы, кәнд тәсәррүфаты биткиләринин селексиясы вә тохумчулуғунун яхшылашдырылмасы, күбрәләрдән истифадә этмәк үчүн ән файдалы үсуллар тәтбиг әдилмәси, һейвандарлығы сәһәсиндә дамазлығы ишләринин яхшылашдырылмасы мәсәләләринин һазырланмасына, һабелә колхоз, МТС вә совхозларын игтисадийяты мәсәләләринин тәдгиг әдилмәсинә хүсуСИ фикир верилсин.

У. НӘГЛИЙЯТ ВӘ РАБИТӘ СӘҺӘСИНДӘ

Дәмир йол, су, автомобил вә һава нәглийятынын техники сәвийһәсини даһа да йүксәлтмәк, дәмир йолларыны кениш мигяса электрикләшдирмәк вә нәглийяты мүасир, ән мүтәрәгги локомотивләр, кәмиләр, автомобилләр, тәйярәләр вә башга нәглийят васитәләри илә тәһһиз этмәк нәглийят сәһәсиндә алтынчы бешиллик планын ән мүнһүм вәзифәләри һесаб әдилсин.

Нәглийят вә рабитә сәһәсиндә 1956—1960-чы илләр үчүн ашағыдакы әсас тапшырығлар мүййән әдилсин:

1. Дәмир йол нәглийятында дәмир йолларын йүк дөврийһәси артырылараг тәгрибән 1.374 миллиард тон-километрә чатдырылсын, йә'ни 1955-чи илә нисбәтән 42 фаиз артырылсын. Дәмир йолларда йүкләрин дашынмасы мәсәфәсинин һәр васитә илә азалдылмасы вә дашынманын учузлашдырылмасы тә'мин әдилсин.

Йол тәсәррүфатыны гүвәтләндирмәк вә енидән гурмаг үчүн тәдбирләр көрүлсүн. Мөвчуд дәмир йол шәбәкәсиндә тәгрибән 65 мин километр ени релс, о чүмләдән 58 мин километр ағыр типли релс дөшәнсин. Чынгыл дөшәнмиш ерләрдә чәкилән йолларын узунлуғу бешиллийин ахырынадәк 61 мин километрә чатдырылсын. Тирләрдән истифадә әдилмә мүддәтини узатмаг үчүн лазыми тәдбирләр көрүлсүн вә дәмир-бетон тирләрдән кениш истифадә әдилмәси тә'мин әдилсин.

Дәмир йолларын йүкдашыма имканыны артырмаг үчүн электровоз вә тепловозлардан кениш истифадә этмәк йолу илә дәмир йол нәглийятында дартычы гүвәләрин техники чәһәтдән енидән гурулмасы ишләри һәятә кечирилсин, беләликлә артыг 1960-чы илдә бүтүн йүкләрин 40—45 фаизи электровоз вә тепловозла дашынсын. Бешиллик әрзиндә дәмир йол нәглийятына ән азы 2.000 электровоз, о чүмләдән һәр бири 5.700 ат күчүндә олан 400 әдәд сәккизохлу электровоз, һабелә 2.250 әдәд икисексиялы макистрал тепловозу верилсин.

Ени күчлү локомотивләр ярадылмасы тә'мин әдилсин, 1956—1957-чи илләрдә 2.500—3.000 ат күчүндә бирсексиялы йүк тепловозларынын, сәрнишин тепловозларынын вә электровозларын, һабелә газотурбовозларын тәһрүбә үчүн нүмунәләри лайиһәләшдирилсин вә һазырлансын.

Тепловозларын күкүрдлү дизел яначағы илә ишләдилмәси үчүн тәд-

бирләр һазырлансын вә һәятә кечирилсин. Электровозлары вә тепловозлары тәмир этмәк үчүн база ярадылсын.

Бешиллик әрзиндә дәмир йол нәглийәтына ән азы 255 мин йүк вагону, һабелә 18 мин 600 сәрнишин вагону верилсин. Дәмир йол паркы бөйүк кузовлу өртүлү вагонларла, механики сурәтдә союдулан вә электриклә гыздырылан изотермик вагонларла, тутуму чох олан систернләрлә, һабелә бүтөв металлдан гайрылан вә һавасы тәнзим эдилән сәрнишин вагонлары илә тәһһиз эдилсин.

Йүк вагонлары паркынын автомат гошгу үсулуна кечирилмәси 1957-чи илдә баша чатдырылсын. 1959-чу иләдәк дәмир йол паркындакы тормозсуз вагонларда автомат тормозлар дүзәлдилмәси баша чатдырылсын вә истифадәдә олан вагонлар паркынын даһа мүкәммәл автоматик тормозларла тәһһиз эдилмәсинә башланылсын.

Ән мүһүм истигамәтләрдә олан дәмир йолларынын, хүсусән Урал вә Сибир дәмир йолларынын, Уралдан Волгабоюна, Мәркәзә вә Шәргә кәдән дәмир йолларын, Мәркәзәлә Донбас, Гафгаз вә Орта Асия районлары арасындакы дәмир йолларын, һабелә Донбас дәмир йолларынын гатар бурахмаг имканыны хейли артырмаг үчүн лазыми ишләр көрүлсүн.

Тәгрибән 6.500 километр, йә'ни бешинчи бешиллийә нисбәтән 2,1 дөфә артыг ени дәмир йол чәкилсин. Бундан әләвә, хам торпаглардан вә динчә гоюлмуш торпаглардан истифадә эдилән районларда 935 километр дар дәмир йол хәтти чәкилсин. Ени истигамәтдә Совет Иттифагы илә Чин Халг Республикасы арасында рабитәни тә'мин эдән дәмир йол хәтти, йә'ни Алма-Ата району илә Дөвләт сәрһәдди арасында дәмир йол хәтти чәкилсин.

Даһа чох йүк дашынан ән мүһүм дәмир йол хәтләри вә дағлардакы дәмир йол хәтләри, һабелә чохлу сәрнишин дашынан дәмир йол макистраллары вә ири сәнае мәркәзләринин шәһәрәтрафы дәмир йоллары яхын 10—15 ил әрзиндә elektrik гүввәси илә ишләдилмәйә кечирилсин. Алтынчы бешиллидә 8.100 километр, йә'ни бешинчи бешиллийә нисбәтән 3,6 дөфә артыг elektrik дәмир йол хәтти истифадәйә верилсин.

Тәгрибән 6.600 километр узунлуғунда, йә'ни бешинчи бешиллийә нисбәтән 40 фаиз артыг икинчи дәмир йол хәтләри чәкилсин.

Стансия йолларынын үмуми узунлуғу артырылараг 1960-чы илдә бүтүн дәмир йолларынын узунлуғунун 49 фаизинә чатдырылсын. Стансиялары вә говшаглары инкишаф этдирмәк, чешидләмә тәпәләри тикмәк вә буналары механикләшдирмәк үчүн ишләр көрүлсүн. Истеһсал просесләрини даһа да автоматлашдырмаг мәгсәдилә тәгрибән 15 мин километр узунлуғунда дәмир йоллары автоматик блокировка чиһазлары илә, мәркәзләшдирилмиш диспетчер апаратлары илә вә автомат даяндырычыларла тәһһиз эдилсин; 18 мин йолдәйишән мәркәзләшдирилмиш elektrik чиһазлары илә тәһһиз эдилсин. Дәмир йолларда радио рабитәсинин даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун вә телевизиядан истифадә эдилмәйә башланылсын.

Чох зәһмәт тәләб эдән ишләр вә биринчи нөвбәдә йолун тә'мир эдилмәси вә енидән гурулмасы ишләри, йүквурма-йүкбошалтма ишләри максимум дәрәжәдә механикләшдирилсин. 1960-чы илдә стансияларын йүк мейданчаларында йүквурма-йүкбошалтма ишләринин 75 фаизә гәдәр механикләшдирилмәси тә'мин эдилсин. Йүк вагонунун дөврәтмә мүддәти ғысалдылараг 5,3 сутка чатдырылсын, йә'ни 15 фаиз азалдылсын; электровозун суткалыг орта йүрүшү артырылараг 550 километрә чатдырылсын, йә'ни 44 фаиз артырылсын, тепловозун суткалыг орта йүрүшү 450 километрә чатдырылсын, йә'ни 24 фаиз артырылсын, паравозун суткалыг орта йүрүшү 315 километрә чатдырылсын, йә'ни 14 фаиз артырылсын. Йүк гатарынын йүклә бирлидә орта чәкиси артырылараг 2.200 то-

на чатдырылсын, йә'ни 1955-чи илэ нисбәтән 25 фаиз артырылсын. Сәнае мүүссисәләринә, чай вә дәниз лиманларына, о чүмләдән Уст-Донетс лиманына кедән дахили дөмир йол хәтләринин даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун. Дашыманын мая дәйәри тәгрибән 17 фаиз ашағы салынсын.

2. Чай нәглийятында йүк дөғриййәси тәгрибән 80 фаиз артырылсын. Гарышыг дөмир йоллары вә су йоллары нәглийятында йүк дашынмасынын даһа да инкишафы тә'мин эдилсин. Волга, Кама, Днепр чайларында вә башга чайларда ени дәрин су йолларындан истифадә эдилсин, су амбарларында кәмичилик шәраитинә уйғун олан даһа күчлү донанма ярадылсын.

Чай нәглийятында лиман-көрпү тәсәррүфатынын керидә галмасы ләғв эдилсин. Биринчи нөвбәдә Волгада, Камада вә Сибир чайларында лиман вә көрпүләрин инкишафы тә'мин эдилсин. Уст-Донетс лиманы тикилсин, йүквурма-йүкбошалтма ишләриндә чох мөһсулдар механизмләрдән истифадә олунсун; әсас лиманларда йүквурма-йүкбошалтма ишләри комплексли сурәтдә механикләшдирилсин. Бешиллик әрзиндә чай лиманларында 15 мин метр механикләшдирилмиш көрпү истифадәйә верилсин.

Билаваситә су йолларынын кәнарында ерләшән мүүссисәләрдә мөвчуд механикләшдирилмиш көрпүләрин вә йүкбошалтма базаларынын инкишафы тә'мин эдилсин вә ениләри тикилсин.

Кәмичилик каналларындан нәглийят мөгсәдләри үчүн истифадә эдилмәси яхшылашдырылсын. Бешиллик әрзиндә Москва адына каналда вә Сталин адына Ағ дәниз—Балтик каналында йүк дашынмасы ән азы бир дөфә ярым вә Ленин адына Волга—Дон каналында йүк дашынмасы үч дөфә артырылсын. Белая, Шимали Двина вә Вычегда чайларында кәмичилик шәраитини яхшылашдырмаг, Волгада, Камада, Днепрдә вә Сибирин макистрал чайларында навигасия шәраитини дәйишдириб яхшылашдырмаг ишләри давам этдирилсин, автомат вә электрикләшдирилмиш ишарәләрдән кениш истифадә олунсун.

Донанма чох сүр'әтли кәмиләрлә тәһниз эдилсин вә бешиллик әрзиндә Чай Донанмасы Назирлийинә үмуми күчү тәгрибән 720 мин ат күчүндә олан едәкчи вә моторлу йүк кәмиләри, үмумийәтлә 2 миллион 245 мин тон йүк көтүрә билән моторсуз кәмиләр вә үмуми күчү 180 мин ат күчүндә олан сәрнишин кәмиләри верилмәси тә'мин эдилсин.

Мөвчуд кәми тә'мири мүүссисәләри енидән гурулсун вә ени кәми тә'мири мүүссисәләри тикилсин, донанманын дартычы голлар системи илә ишләмәсини тә'мин этмәк үчүн тә'мир-истисмар базалары тәшкил эдилсин.

Йүкләрин дашынмасы сүр'әти артырылсын, лиманларда вә көрпүләрдә кәмиләрин бош даянмачы халлары азалдылсын, 1955-чи илэ нисбәтән 1960-чы илдә гуру йүк дашынмасында чай едәкчи кәмиләринин мөһсулдарлығынын ән азы 30 фаиз, моторлу йүк кәмиләринин мөһсулдарлығынын 36 фаиз вә моторсуз кәмиләрин мөһсулдарлығынын 33 фаиз артмасы тә'мин эдилсин. Су нәглийятында йүк вә коммерсия ишләри яхшылашдырылсын, чай нәглийяты илә йүк дашымагда назирлик вә идарәләрин марағыны артырмаг үчүн тәдбирләр көрүлсүн. Йүк дашынмасынын мая дәйәри тәгрибән 21 фаиз ашағы салынсын.

Кичик чайлардан нәглийят мөгсәдләри үчүн даһа артыг истифадә олунмасы вә бу чайларда йүк дашынмасынын инкишафы тә'мин эдилсин.

3. Дәниз нәглийятында йүк дөғриййәси тәгрибән 2,1 дөфә артырылсын, Узг Шәрг, Азов—Гара дәниз, Шимал һөвзәләриндә вә башга һөвзәләрдә йүк дашынмасынын даһа да инкишафы харичә көндәрилән вә харичдән кәтирилән малларын дашынмасында тон һесабила Вәтәни-

мизия кәмиләринин пайына дүшән һиссәнин артырылмасы, һабелә Шимал дәннз йолунун даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин эдилсин.

Дәннз лиманларынын техники инкишаф сәвийһәси йүксәлдилсин. Лиманларда 10 мин метрә гәдәр механикләшдирилмиш көрпү вә 200 мин квадратметр амбар ишә салынсын. Ени чох мәһсулдар йүквурма-йүкбошалтма механизмләриндән истифадә эдилсин. Дәннз лиманларында йүквурма-йүкбошалтма ишләринин комплексли механикләшдирилмәси 1960-чы илдәк 65 фаиз чатдырылсын.

Дәннз лиманлары онларын йүк дөврийһәсинә уйғун олараг енидән гурулсун вә кенишләндирилсин.

Дәннз донанмасы чох сүр'әтли вә даһа сәрфәли кәмиләрлә тәһһиз эдилсин. Бешиллик әрзиндә Дәннз Донанмасы Назирлийнә үст-үстә тәгрибән 1 миллион 140 мин тон йүк көтүрә билән гуру йүк кәмиләри, 460 мин тон йүк көтүрә билән нефташыян кәмиләр, үмумийәтлә 198 мин ат күчүндә сәрнишин кәмиләр вә 230 мин ат күчүндә едәкчи кәмиләр верилсин, һәрәкәт сүр'әтинин хейли артмасыны тә'мин эдән даһа мүкәмәл мүһәррикләрә вә кәми механизмләринә малик дәннз кәмиләри гайрылсын.

Биринчи нөвбәдә кәмиләрин лиманларда бош даянмасы вә йүксүз йол кетмәси һалларыны азалтмаг һесабына бешиллик әрзиндә дәннз нефташыма кәмиләринин күндәлик мәһсулдарлығы азы 25 фаиз вә гуру йүк кәмиләринин күндәлик мәһсулдарлығы азы 34 фаиз артырылсын.

Дәннз донанмасынын техники вәзийһәти яхшылашдырылсын, кәмиләрин тә'мир мүддәтләри гысалдылсын, кәми тә'мири мүәссисәләринин, хусусән Узәг Шәрг һөвзәсиндә кәми тә'мири мүәссисәләринин күчүндә даһа артыг истифадә эдилсин; Находка, Туабсе, Жданов, Ленинград вә Мурманскда заводларын тикилмәсинин вә енидән гурулмасынын баш чатдырылмасы тә'мин эдилсин. Славянкада кәми тә'мири заводу тикилмәсинә башланылсын.

Каналларын вә дәннз лиманлары кирәчәкләринин кәми һәрәкәтинә имкан верән дәринликдә олмасы тә'мин эдилсин, дәннз нәглийятында рабита вәсәитләри вә радионавигасия аваданлығы яхшылашдырылсын, дәннз кәмиләри онларын тәһһикәсиз үзмәсини тә'мин эдән ән мүкәмәл навигасия чиһазлары вә аваданлығы илә тәһһиз олунсун.

Дәннз нәглийятында йүк дашынмасынын мая дәйәри тәгрибән 26 фаиз ашағы салынсын.

4. Автомобил нәглийятында 1960-чы илдә йүк дөврийһәси 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 2 дәфә артырылсын. Үмуми истифадәдә олан автомобил нәглийятынын дашыма ишләриндәки хусуси чәкиси хейли артырылсын, онун йүк дөврийһәси 40 миллиард тон-километрә чатдырылсын, йә'ни 1955-чи илә нисбәтән 4,3 дәфә артырылсын. Мәркәзләшдирилмиш гайдада йүк дашынмасынын даһа да инкишаф этдирилмәси вә автомобил гошгуларындан хейли яхшы истифадә эдилмәси тә'мин олунсун, такси миник автомобилләри илә сәрнишин дашынмасы 3 дәфә вә автобусларла сәрнишин дашынмасы 3,5 дәфә артырылсын.

Автомобил паркындан истифадә эдилмәсини әсаслы сурәтдә яхшылашдырмаг вә дашыманын мая дәйәрини хейли ашағы салмаг мәгсәдилә алтынчы бешилликдә, күтләви йүкләр дашыян йүк автомобилләринин әсас һиссәси, назирлик вә идарәләрин автомобил тә'мири мүәссисәләри үмуми истифадәдә олан автомобил нәглийяты системиндә мәркәзләшдирилсин.

Үмуми истифадәдә олан йүк автомобилләринин мәһсулдарлығы бешиллик әрзиндә тәгрибән 36 фаиз артырылсын вә йүк дашынмасынын мая дәйәри азы 20 фаиз ашағы салынсын. Автомобилләрин техники хидмәт вә тә'мир базасы инкишаф этдирилсин.

Бөрк дөшәмәли автомобил йолларынын салынмасы вә енидән гурулмасы кенишләндирилсин.

5. Бору кәмәри нәглийяты саһәсиндә—ишләрин һәчми 1956-чи илә нисбәтән 6 дәфә артырылараг 83 миллиард тон-километрә чатдырылсын.

6. Һава нәглийятында—бешиллик әрзиндә йүк дөврийяси 2 дәфә вә сәрнишин дашынмасынын һәчми тәгрибән 3,8 дәфә артырылсын. Макистрал һава хәтләриндә сүр'әтли вә чохерли сәрнишин тәйярәләриндән кениш истифада әдилсин. Макистрал һава хәтләриндә әсас тәйярә мейданлары енидән гурулсун.

7. Рабитә саһәсиндә—габагчыл мүасир техника әсасында вә рабитә әһтиятларындан максимум истифада әдилмәси әсасында рабитә васитәләри даһа да инкишаф әтдирилсин вә енидән гурулсун.

Кабел рабитә хәтләринин бешинчи бешиллийә нисбәтән тәгрибән 2 дәфә артырылмасы тә'мин әдилсин вә коаксинал кабелләрдән кениш истифада олунсун. Радио-реле рабитә хәтләринин кениш шәбәкәси ярадылсын вә бешиллик әрзиндә ән азы 10 мин километр бу чүр рабитә хәтти ишә салынсын.

Автомат телефон стансияларынын һәчминин бешинчи бешиллийә нисбәтән тәгрибән 2 дәфә артырылмасы тә'мин әдилсин.

Почта рабитә шәбәкәси кенишләндирилсин. Кәнд ерләриндә телефонлашдырма вә радиолашдырма ишләринин даһа да инкишаф әтдирилмәси тә'мин олунсун.

VI. ӘСАСЛЫ ТИКИНТИ ВӘ ТИКИНТИ СӘНАЕИ САҢӘСИНДӘ

1. Сәнае истеһсалынын, нәглийятын, кәнд тәсәррүфатынын, мәнзил иншаатынын, мәктәпләр, хәстәханалар, ушаг бағчалары, көрпә әвләри вә башга мәдәни-мәишәт биналары тикинтисинин кенишләндирилмәси үчүн мүәййән олунмуш тапшырыллары еринә етирмәк мәғсадилә 1956—1960-чы илләрдә ССРИ халг тәсәррүфатында дөвләт капитал гоюлушунун үмуми һәчми 990 миллиард манат мәбләгиндә (1956-чи ил июлун 1-и үчүн олан гиймәтләрлә), йә'ни бешинчи бешиллийә нисбәтән 67 фаиз артыг мүәййән әдилсин.

2. Әсаслы тикинти ишләринә сәрф олунан мадди әһтиятлардан вә малийә вәсаитиндән даһа сәмәрәли истифада олунмасыны тә'мин этмәк үчүн, гоюлан капиталын бир чох тикинти вә объектләр арасында сәпәләнмәсинә йол верилмәсин, лайиһә иши яхшылашдырылсын, лайиһәләшдирмәдә дөвләт вәсаитинин бәдхәрчликлә сәрф әдилмәсинә сәбәб олан лүзүмсуз шейләр арадан галдырылсын.

Ени мүәссисәләр тикмәк вә ишләйән мүәссисәләри кенишләндирмәк үчүн лайиһәләр һазырланаркән әлм вә техниканын ән ени нанлийәтләри, һабелә өлкәмизин вә харичи өлкәләрин габагчыл мүәссисәләриндә әлдә әдилмиш ән йүксәк техника-игтисади көстәричиләр нәзәрә алынсын.

Лайиһәләшдирмә мүддәтләри ғысалдылсын; яшайыш әвләринин вә мәдәни-мәишәт биналарынын биртипли лайиһәләр үзрә тикилмәсинә кечмәк ишләри 1956—1957-чи илләрдә баша чатдырылсын; яхын ики-үч ил әрзиндә сәнае, нәглийят, рабитә вә кәнд тәсәррүфаты мүәссисәләринин, бир гайда олараг, биртипли лайиһәләр үзрә тикилмәсинә кечилсин.

3. Тикинти сәнаесинин даһа да инкишаф әтдирилмәси тә'мин олунсун. Тикинти мүддәтләри хейли ғысалдылсын, хусусән мәнзил вә мәдәни-мәишәт биналары тикинтисиндә иншаат ишләринин кейфийәти яхшылашдырылсын, бешиллик әрзиндә тикинти-гурашдырма ишләринин дәйәри сметада нәзәрдә тутулдуғундан ән азы 7 фаиз ашағы салынсын.

Заводларда истеһсал әдилән гурашдырма дәмир-бетон конструкцияларынын вә һиссәләрин, йүнкүл бетондан олан конструкцияларын, ири блок-

ларын вэ хазыр говшаг хиссалэрин жениш тэтбиг эдилмэси йолу илэ, һабелэ тикинти ишлэринин комплексли сурэтдэ һэртэрэфли механиклэшдэрилмэси йолу илэ тикинти ишлэри даһа жениш миғясда сәнаелашдирилсин.

Гурашдырма дэмир-бетон конструкцияларын ишләдилмэси 1960-чы илдэ 28 миллион кубметрэ чатдырылсын, о чүмлэдэн 7 миллион кубметр кәркишләшдирилмиш-арматурлу гурашдырма дэмир-бетон конструкциялардан истифадэ эдилсин. Гурашдырма дэмир-бетон конструкцияларын даһа мүкәммәл нөвлэри хазырлансын вэ бунлардан тикинтидэ истифадэ эдилсин. Тәркибиндэ хусуси маддэлэр аз олан поладын, дэмир-бетон конструкциялар үчүн чох мөһкәм мәфтилин, һабелэ сәрфәли прокат профилэринин тикинтидэ тэтбиг эдилмэси хейли кенишләндирилсин. Тикинтидэ метала вэ тахта-шалбана максимум дәрәчэдэ гәнаәт олунмасы тәмин эдилсин.

Тикинтилэр ән мүкәммәл машин вэ механизмлэрлэ тәһһиз эдилсин. Бешиллик эрзиндэ тикинтилэрдэ экскаваторларын сайы ән азы үч дәфә артырылсын, о чүмлэдэн 0,15 вэ 0,25 кубметрлик бирчаловлу экскаваторлар паркы хейли артырылсын. Тикинтидэ машин вэ механизмлэрдән истифадэ эдилмэси яхшылашдырылсын. Тикинти машинларыны вэ нәғлийәт васигәлэрини тәмир эдән заводларын вэ эмалатханаларын күчү артырылсын, илк нөвбэдэ бөйүк тикинти ишлэри апарылан районларда тәмир заводлары тикилсин.

Һазирлик вэ идарәлэрин паралел ишләйән хырда тикинти тәшкилатларынын ириләшдирилмэси давам этдирилсин. Ири шәһәрлэрдэ мәнзил вэ мәдәни-мәишәт биналары тикинтисини даһа да яхшылашдырмаг мәгсәдилэ һәмнин шәһәрлэрдэ дэ Москва, Ленинград вэ Киевдэ олдуғу ки-ми подратчы мөһәлли тикинти тәшкилатлары ярадылсын, мүхтәлиф идарәлэрин хырда тикинти тәшкилатлары бу подратчы тәшкилатларда бирләшдирилсин. Өлкәнин шәрг районларында мөвчуд тикинти тәшкилатларынын күчү хейли артырылсын, бу районларда ени тикинти тәшкилатлары ярадылсын, һабелэ тикинти материаллары, конструкциялар вэ һиссаләр истәһсал эдән район мүәссисаләри тәшкил эдилсин. Гурашдырма ишлэри илэ вэ хусуси ишлэрлэ мәшғул олан ихтисаслашдырылмыш тәшкилатлар ириләшдирилсин вэ күчләндирилсин, үмуми тикинти ишлэри көрмәк үчүн ихтисаслашдырылмыш тәшкилатлар ярадылсын. Тикинти сәнаеи ишчиләри үчүн яшайыш эвлэри вэ мәдәни-мәишәт биналары тикинтиси кенишләндирилсин.

VII. ӘМӘК МӘҺСУЛДАРЛЫҒЫНЫН ЙҮКСӘЛДИЛМӘСИ САНҘСИНДЭ

1. Истәһсалын артырылмасы тапшырығларыны еринә етирмәк вэ халгын рифаһ һалыны даһа да яхшылашдырмаг үчүн һәлләдичи шәрт олмаг әтибарилэ әмәк мәһсулдарлығынын ени чидди йүксәлиши тәмин эдилсин.

Бөйүк Ленин кәстәрмишдир ки, әмәк мәһсулдарлығынын йүксәлдилмәси ени ичтимаи турулушун гәләбәси үчүн ән башлыча чәһәтдир вэ «Коммунизм, бағатчыл техникадан истифадэ эдән көнүллү, шүүрлу, бирләшмиш фәһлэлэрин, капитализмдәки әмәк мәһсулдарлығына гаршы, ән йүксәк әмәк мәһсулдарлығыдыр».

Өлкәдә гүдрәтли сәнае базасынын олмасы вэ алтынчы бешилликдә бүтүн халг тәсәррүфаты сәһәлэринин ени даһа йүксәк техники сәвиййәйә галхмасыны тәмин эдән кениш тәдбирләр көрүлмәси, һабелэ мүәссис техникай мүвәфғәтййәтлэ иййәләнән ихтисаслы фәһлэ вэ мүтәхәссис кадрларынын олмасы вэ кетдикчә даһа жениш миғясда һазырланма-

сы эмэк мөһсулдарлығыны сүр'әтлө йүксәлтмәк үчүн бөйүк имканлар ярадыр.

2. 1956—1960-чы илләр үчүн эмэк мөһсулдарлығынын йүксәлдилмәсінә даир ашағыдакы тапшырыглар мүййән әдилсин:

сәнаедә—эмэк мөһсулдарлығы ән азы 50 фаиз йүксәлдилсин, бу исә башлыча олараг әмәйн техника илә тәчһиз олунмасынын артмасы, габагчыл техниканын вә технологикиянын тәтбиг әдилмәси, истеһсал просесләрини комплексли сурәтдә механикләшдирмәк вә автоматлашдырмаг ишләринин һәр васитә илә кенишләндирилмәси, аваданлығын ениләшдирилмәси, мүәссисәләрин даһа кениш өлчүдә ихтисаслашдырылмасы вә буна әсасән истеһсалатда конвейер үсулларынын тәтбиг әдилмәси, эмэк тәшкилинин көкүндән яхшылашдырылмасы вә иш вахты иткисинин арадан галдырылмасы, һабелә ярдымчы ишләрдә сәрф олунан әмәйн азалдылмасы һесабына тәмин әдилмәлидир;

тикинтидә—тикinti ишләринин даһа артыг сәнаеләшдирилмәси, гурашдырма конструкциялардан вә һиссәләрдән кениш истифадә әдилмәси, тикinti ишләринин комплексли сурәтдә механикләшдирилмәсинин әсас әтибарилә баша чатдырылмасы, эмэк тәшкилинин чидди сурәтдә яхшылашдырылмасы вә ярдымчы ишләрдә сәрф олунан әмәйн азалдылмасы әсасында эмэк мөһсулдарлығы азы 52 фаиз йүксәлдилсин;

дәмир йол нәглийятында—дәмир йолларын техника илә даһа артыг тәчһиз әдилмәси, электровоз вә тепловозла йүк дашынымасынын артырылмасы, дәмир йол паркынын чох йүккөтүрән ени вагонларла тәчһиз әдилмәси, йол тәсәррүфатынын енидән гурулмасы, татарларын коммерсия һәрәкәт сүр'әтинин артырылмасы вә орта чәкисинин чохалдылмасы, һабелә эмэк тәшкилинин яхшылашдырылмасы һесабына эмэк мөһсулдарлығы тәгрибән 34 фаиз йүксәлдилсин;

донанманы механикләшдирилмиш гурғулары вә аваданлығы олан мүәсир типли даһа күчлү кәмиләрлә тәчһиз этмәк вә донанмадан даһа яхшы истифадә этмәк һесабына дәниз нәглийятында эмэк мөһсулдарлығы 40 фаиз вә чай нәглийятында эмэк мөһсулдарлығы 35 фаиз йүксәлдилсин;

совхозларда вә ярдымчы дәвләт кәнд тәсәррүфаты мүәссисәләриндә—кәнд тәсәррүфаты биткиләринин бечәрилиб етишдирилмәси вә мөһсулунын йығылмасы ишләрини комплексли сурәтдә механикләшдириб гуртармаг, һейвандарлыгыда чох зәһмәт тәләб әдән ишләрин механикләшдирилмәси сәвиййәснни хейли йүксәлтмәк, кәнд тәсәррүфаты мөһсуллары иткисини арадан галдырмаг, һабелә эмэк тәшкилини чидди сурәтдә яхшылашдырмаг йолу илә эмэк мөһсулдарлығы тәгрибән 70 фаиз йүксәлдилсин.

Истифадәли торпаг саһәләринин һәр 100 гектары һесабилә кәнд тәсәррүфаты мөһсуллары истеһсалынын хейли артырылмасы вә әйни заманда мөһсулун һәр сентнеринин истеһсалына сәрф әдилән әмәйн азалдылмасы чох мүһүм вәзифә һесаб әдилсин.

3. Колхозларда эмэк мөһсулдарлығынын йүксәлдилмәси алтынчы бешиликдә кәнд тәсәррүфаты истеһсалынын инкишафына даир тапшырыгларын еринә етирилмәсини тәмин этмәк үчүн хүсусилә бөйүк әһәмийәтә малиждир.

МТС-ләрин мадди-техники базасынын мөһкәмләндирилмәси, кәнд тәсәррүфаты ишләринин механикләшдирилмә вә электрикләшдирилмә сәвиййәсинин хейли йүксәлдилмәси, кәнд тәсәррүфаты элминин вә техникасынын наилийәтләриндән кениш истифадә әдилмәси, өлкәнин районлары вә колхозлары үзрә әкинчилик вә һейвандарлығын сәмәрәли ерләшдирилмәси вә ихтисаслашдырылмасы, һабелә колхоз вә МТС-ләрин рәһбәр кадрларла вә мүтәәссисләрлә мөһкәмләндирилмәси истифадәли

торпаг саһаларинин һәр 100 һектарына көрә кәнд тәсәррүфаты мәһсулун истәһсалыны әсаслы сурәтдә артырмаға вә колхозларда әмәк мәһсулдарлығыны тәҗрибән ики дәфә йүксәлтмәйә имкан верир.

Кәнд Тәсәррүфаты Назирлийи, һабелә ерли партия вә совет органлары, МТС вә колхозларын рәһбәрләри кәнд тәсәррүфаты техникасындан сәмәрәли истифадә олунмасыны, кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истәһсалыны вә әмәк мәһсулдарлығыны артырмагда йүксәк көстәричиләрә наил олмуш җабагчыл колхоз вә МТС-ләрин тәчрүбәсинин күтләви сурәтдә яйылмасыны, әмәк тәшкилинин яхшылашдырылмасыны вә әмәк интизамынын мөһкәмләндирилмәсини, буна әсасән колхозчуларын кәлиринин хейли артырылмасыны тәмин этмәлидирләр.

4. Әмәйин вә әмәк һаггы системинин тәшкилиндәки нөгсанлары тезликлә арадан галдырмаг вә ишчиләрин өз әмәйи нәтичәләри илә шәхси мадди марағыны артырмаг мәҗсәдилә:

техники чәһәтдән әсасландырылмыш олан, техниканын вә истәһсалат тәшкилинин индики сәвиййәсинә уйғун кәлән иш нормаларынын истәһсалатда кениш тәтбиғ олунмасы тәмин әдилсин;

фәһләләрин газанчларында тариф дәрәчәләринә дүшән пай артырылсын, фәһләләрин ихтисасы нәзәрә алынмагла, ағыр ишләрдә вә исти сәхләрдә чалышан фәһләләрә даһа артыг әмәк һаггы верилмәклә айры-айры саһаләр вә пешәләр үзрә тариф дәрәчәләринин сәвиййәси арасында дүзкүн нисбәт ярадылсын;

мүһәндис-техник ишчиләрин вә гуллуғчуларын айры-айры категорияларың әмәк һаггы низама салынсын; мүһәндис-техник ишчиләрин вә гуллуғчуларын әмәк һаггы шәртләриндәки чоҳсистемлилик вә мүхтәлифлик арадан галдырылсын;

ени техниканы тәтбиғ этмәйә, әмәк мәһсулдарлығыны йүксәлтмәйә вә мәһсулун мая дәйәрини ашағы салмаға һәвәс оятмаг ишиндә мукафатландырманын ролу артырылсын.

5. Идарә апаратыны даһа да тәкмилләшдирмәк, ихтисар этмәк вә учузлашдырмаг, апаратын артыг вә паралел ишләйән һиссәләрини ләғв этмәк, штатларда олан артыглығы арадан галдырмаг ишләри давам этдирилсин.

6. Сәмәрәләшдиричиләрин, ихтирачиларын вә истәһсалат ениликчиләринин күтләви һәрәкәти һәр чәһәтдән инкишаф этдирилсин, һабелә җабагчыл тәчрүбәнин кениш тәтбиғ олунмасы вә яйылмасы тәмин әдилсин.

7. Дөвләт әһтият әмәк гүввәләри мәктәбләриндә, һабелә билаваситә истәһсалатда кәңчләрин истәһсалат тәлиминин кейфийәти яхшылашдырылсын; өлкәнин шәрг районларында дөвләт әһтият әмәк гүввәләри мәктәбләриндә ихтисаслы фәһләләр һазырланмасы иши һәр васитә илә инкишаф этдирилсин вә бу районларда мәктәбләрин шәбәкәси кенишлендирилсин.

8. Халғ тәсәррүфатынын саһаләри вә өлкәнин районлары арасында әһтият әмәк гүввәләринин ән сәмәрәли бир шәкилдә бөлүшдүрүлмәси вә онлардан дүзкүн истифадә олунмасы тәмин әдилсин. Һәм дә мүтәәккил сурәтдә фәһлә топламаг, өлкәнин диқәр районларындан зәһмәткешләри көнүллү сурәтдә шәрг вә шимал районларына көчүрмәк йолу илә өлкәнин шәрг вә шимал районларындакы мүәссисә вә тикинтиләрин фәһлә гүввәси илә тәмин әдилмәсинә хүсуси фикир верилсин. Көчүб кәләнләрин тәсәррүфат чәһәтдән ерләшдирилмәси ишләри яхшылашдырылсын вә онлар үчүн вахтында яшайыш эвләри тикилмәси тәмин әдилсин.

9. Мүәссисәләрдә, һәр шейдән әввәл, шахталарда, исти сәхләрдә вә фәһләләрин сәһһәти үчүн зәрәрли олан истәһсалатларда әмәк муһафизәсинин вә тәһлүкәсизлик техникасынын даһа да яхшылашдырылмасы тә-

мин эдилсин, бу саһәдә элм вә техниканын ән ени наилийәтләриндән истифадә эдилсин.

VIII. ХАЛГЫН МАДДИ ВӘ МӘДӘНИ ЯШАЙЫШ СӘВИЙЯСИНИН ЙҮКСӘЛДИЛМӘСИ САҺӘСИНДӘ

1. Сосялист истеһсалынын инкишаф этдирилмәсинә вә ичтимаи әмәйн мәһсулдарлығынын йүксәлдилмәсинә даир мүйәйн эдилмиш тапшырығлар уйғун оларағ бешиллик әрзиндә милли кәлирин (мүғайсә эдилән гиймәтләрлә) тәғрибән 60 җаиз артырылмасы нәзәрдә тутулсун. Буна әсасән фәһлә вә гуллуғчуларын кәлирләринин вә кәндлиләрин кәлирләринин даһа да артмасы тәмин эдилсин, һәр адам башына әрзәғ вә сәнае маллары истеһлакы хейли артырылсын.

2. 1960-чы илдә ССРИ халғ тәсәррүфатында фәһлә вә гуллуғчуларын сайы тәғрибән 55 миллион нәфәр мүйәйн эдилсин.

Фәһлә вә гуллуғчуларын реал әмәк һағгы орта һесабла тәғрибән 30 җаиз артырылсын. Аз мааш алан фәһлә вә гуллуғчуларын әмәк һағгы сәвийяси йүксәлдилсин.

3. Алтынчы бешилликдә фәһлә вә гуллуғчуларын иш вахтыны азалтмағ ләзъм сайылсын.

ССРИ Назирләр Советинә тапшырылсын ки, алтынчы бешилликдә фәһлә вә гуллуғчуларын тәдричлә едди саатлығ иш күнүнә, көмүр вә мәдән-филиз сәнаенин ералты ишләрдә чалышан әсас пешә фәһләләрини исә алты саатлығ иш күнүнә кечирмәк үчүн тәдбирләр көрсүн. Һәм дә биринчи нөвбәдә 1957-чи илдән башлаярағ, ералты ишләрдә вә исти сехләрдә чалышан фәһләләр ғысалдылмыш иш күнүнә кечирилмәлидир. Истеһсалат шәраитинә көрә мүнәсиб сайылан сәнае саһәләриндә бешкүндүк иш һәфтәси мүйәйн эдилсин (күндә 8 саат ишләмәк вә һәфтәдә ики истираһәт күнү вермәклә).

1956-чы илдән башлаярағ фәһлә вә гуллуғчулар үчүн истираһәт вә байрам күнләри ахшами ики саат ғысалдылмыш иш күнү мүйәйн эдилсин.

16 яшындан 18 яшынадәк ениетмәләр үчүн алты саатлығ иш күнү 1956-чы илдән бәрпа эдилсин.

Ғысалдылмыш иш күнүнә кечәркән фәһлә вә гуллуғчуларын әмәк һағгы азалдылмағлыдыр.

4. Фәһлә гадынарын әмәк вә мәишәт шәраити һәр васитә илә яхшылашдырылсын. Аналар үчүн әлавә имтиязлар нәзәрдә тутулсун, хүсусән һамиләлик вә доғум дөврүндә верилән мәзунийәтләрин мүддәти артырылсын.

5. Әкинчилик вә һейвандарлығ мәһсулларынын хейли артырылмасына, колхозчуларын әмәк мәһсулдарлығынын йүксәлдилмәсинә әсасән колхозчуларын пул вә мәһсул кәлири, һәр шейдән әввәл ичтимаи тәсәррүфатдан әлдә эдилән кәлирләрин чоһалмасы йолу илә орта һесабла ән азы 40 җаиз артырылсын, колхозларын ичтимаи фондлары хейли артырылсын.

6. Фәһлә вә гуллуғчулара мадди ярдым көстәрилмәси вә ичтимаи сығорта үзрә пул верилмәси, ичтимаи тәминат хәтти илә пенсия верилмәси, чоһушағлы вә тәк аналара мадди ярдым көстәрилмәси, мәктәбләрә тәғаүд верилмәси, әһалийә пулсуз тибби ярдым көстәрилмәси, санаториялара вә истираһәт әвләринә кетмәк үчүн пулсуз вә күзәштли шәртләрлә путйовка верилмәси, пулсуз тәһсил верилмәси вә ихтисасын артырылмасы, мәзунийәт дөврү үчүн әмәк һағгы верилмәси, зәһмәткешләрә диһәр пуллар вә имтиязлар верилмәси үчүн дөвләт тәрәфиндән чәквлән хәрчләр 1955-чи илдәки 154 миллиард манатдан 1960-чы илдә 210

миллард маната, чатдырылсын. Пенсия тә'минаты гайдая салынараг, ашагы дәрәчәли пенсиялар хейли артырылсын, әсассыз олараг верилән бәйүк пенсиялар азалдылсын; яшы өтмүш гочалар даһа яхшы тә'мин эдилсин, һабелә сәһһәтләринә зәрәр тохунмадан чәмиййәт үчүн файдалы ишлә мәшгул ола билән эллиләр ишә дүзәлдилсин.

7. Бешиллик әрзиндә дөвләт вә кооператив тичарәтиндә пәрәкәндә мал дөврийәси тәгрибән 50 фаиз артырылсын, һәм дә кәнддә пәрәкәндә мал дөврийәсинин даһа чох артырылмасы тә'мин эдилсин.

1960-чы илдә әһалийә ән мүнһүм маллар сатышы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән бу гәдәр артырылсын: әт мәһсуллары 85 фаиз, балыг мәһсуллары 59 фаиз, мал-гара ягы 57 фаиз, битки яғлары 60 фаиз, сүд вә ағарты 2,7 дэфә, пендир 2,4 дэфә, юмурта 2,6 дэфә, шөкәр 70 фаиз, памбыг парча 30 фаиз, юн парча 2 дэфә, ипәк парча 2 дэфә, кәтан парча 3,6 дэфә, тикили маллар 67 фаиз, дәри аяггабы 65 фаиз, мебел 2 дэфә, саат 70 фаиз, велосипед 46 фаиз, радио гәбуләдичиләри 2,2 дэфә, телевизор 5 дэфә, әв союдучулары 4,7 дэфә, тозсоран чиһазлар 3,9 дэфә, палтарюян машинлар 6 дэфә. Әһалийә вә колхозлара тахта-шалбан вә тикинти материаллары сатышы кенишләндирилсин, хусусән сement сатышы 2,5 дэфә, шифер сатышы 2,1 дэфә, юмшаг тахталуш материалы сатышы 70 фаиз артырылсын.

Республика, өлкә вә вилайәтләрин пәрәкәндә мал дөврийәсиндә әрзәг вә сәнәе малларынын ерли әһтиятларынын хейли артырылмасы нәзәрдә тутулсун.

Ерли органларын тәшәббүс көстәрмәсинә кениш имкан вермәк, һейвандарлыг мәһсуллары истеһсалынын артырылмасы вә әһалинин һейвандарлыг мәһсуллары илә даһа яхшы тәһһиз эдилмәси үчүн ерли органларын мәс'улийәтини артырмаг мәгсәдилә мөвчуд бөлкү системиндә элә дәйишкликләр эдилсин ки, бу системдә мәркәзләшдирмә принципләри, әһалини тәһһиз этмәк үчүн мөвчуд әһтиятлардан истифадә этмәк сәһәсиндә ерли тәшәббүсүн кенишләндирилмәси илә дүзкүн әлагәләндирилсин.

Бешиллик әрзиндә мағазә вә дүканларын шөбәкәси кенишләндириләрәк тичарәт шөбәкәсиндә иш ерләринин сайы ән азы 40 фаиз артырылсын. Тичарәт шөбәкәси мүасир аваданлыгга тәһһиз эдилсин, артмагда олан мал дөврийәсинә уйғун кәлән вә тичарәтин мәдәнийәтини йүксәлдән мөтәрәгги тичарәт үсулларынын кениш тәтбиг олунмасы тә'мин эдилсин.

Әһалийә сатылачаг малларын габагчадан чөкилиб бүкүлмәси максимум дәрәчәдә артырылсын, сатычысыз мағазалар шөбәкәси кенишләндирилсин, һабелә автоматлар васитәси илә тичарәт инкишаф этдирилсин; бу тәдбирләр алычыларә хидмәти хейли яхшылашдырмаға, тичарәтдә сәрф олунан әмөйи азалтмаға вә тәдавул хәрчләрини ашағы салмаға имкан верәр. Алычыя бағламаларла шей көндәрилмәси формасы тичарәтдә һөртәрәфли инкишаф этдирилсин. Тичарәт вә ичтиман иашә үчүн күтләви сурәтдә автоматлар истеһсалы тәшкил эдилсин.

Лүзүмсуз аралыг идарәләр ләгв эдилмәклә малларын истеһсал мүәссисәләриндән тичарәт шөбәкәсинә көндәрилмәси сүр'әтләндирилсин, малларын тичарәт шөбәкәсинә мәркәзләшдирилмиш гайдада дашынмасы һәр ердә тәшкил эдилсин вә хусусән кәнд ерләриндә бир истигамәтдә олан бир нечә мәнтәгәйә әйни нәглийәт васитәсилә бирдән мал көндәрилмәси үсулу, һабелә кәнддә сәйяр тичарәт кениш яйылсын.

Малларын яхшы галмасыны тә'мин этмәк вә маллар мағазая кәтириләнәдәк онларын чешидләнмәсини тәшкил этмәк үчүн амбарлар, бузханалар вә тәрәвәз амбарлары тикинтиси кенишләндирилсин, бу тәдбир-

лөр мағазаларын лаазымын чешидли малларла тәһһиз олунмасыны яхшылашдырмалыдыр.

Бешиллик әрзиндә емәкханалар шәбәкәси ән азы 50 фәиз вә ичтимаи нашә мүәссисәләриндә мәнсул бурахылышы тәғрибән 75 фәиз артырылсын.

Ялынз ишләйәнләрә дейил, һәм дә онларын аилә үзвләринә ичтимаи нашә хидмәти кәстәрилмәсини тә'мин әтмәк, беләликлә гадынларын әмәйини йүнкүлләшдирмәк үчүн фабрика, завод, шахта, МТС, совхоз вә мәктәпләрдә емәкхана шәбәкәси вә хусусилә һамы үчүн әлверилишә олан емәкханалар шәбәкәси кенишләндирилсин.

Мәктәблиләр үчүн мәктәб емәкханалары вә буфетләри шәбәкәси хейли кенишләндирилсин.

Мүштәрийә хидмәти сүр'әтләндирмәйә вә яхшылашдырмаға имкан верән ән сәмәрәли тичарәт формасы олмағ ә'тибарилә бүтүн емәкханаларда, гәһвәханаларда, чайханаларда вә буфетләрдә мүштәрийләрин өз-өзүнә гуллуғ әтмәси үсулуна кечилмәси тә'мин әдилсин.

Эвләрә һаһар бурахылмасы вә һаһар үчүн габагчадан сифариш гәбул әдилмәси һәр васитә илә кенишләндирилсин.

Хәрәк һазырланмасында чох зәһмәт тәләб әдән ишләр ичтимаи нашә мүәссисәләриндә мүәсир вә ән мүкәммәл механизмләр вә аһаданлығ (картоғтәмизләйән, тәрәвзәдоғрайән, чәрәкдоғрайән, габюян машынлар, комбинә әдилмиш чох мәнсулдар мәтбәх механизмләринини вә саир) гоюлмасы йолу илә механикләшдирилсин.

Емәкханаларын вә гәляналтыларын ән ени техника илә тәһһиз әдилмәси вә габагчыл иш үсулларындан истифадә әдилмәси һаһарларын учузлашмасыны тә'мин әтмәли, ичтимаи нашә мүәссисәләринин хидмәтиндән даһа чох әһалинин истифадә әтмәсинә көмәк әтмәлидир.

Дөвләт вә кооператив тичарәтинин тәдавул хәрчләри тәғрибән 17 фәиз азалдылсын.

Колхоз тичарәтинин даһа да кенишләндирилмәсинә һәр васитә илә көмәк әдилсин, колхозларын вә колхозчуларын артығ кәнд тәсәррүфаты мәнсулларынын комиссийән гайдасы илә гәбул олунуб истәһлак кооперациясында сатылмасы инкишаф әтдирилсин. Шәһәрләрдә вә фәһлә гәсәбәләриндә колхоз базарларынын аһадлашдырылмасы яхшылашдырылсын.

Совет тичарәти ишини көкүндән яхшылашдырмағ үчүн тичарәт вә ичтимаи нашә мүәссисәләринин ишинә күндәлик дүзарәт гоюлмасында зәһмәткешләрин кениш иштиракыны тә'мин әтмәк лаазымдыр.

Заводларда, фабрикаларда, идарәләрдә вә мәктәпләрдә ичтимаи дүзарәт тәшкилатларынын иши, кәндләрдә исә истәһлак кооперациясы тәшкилатларынын дүкан вә тәфтиш комиссияларынын иши яхшылашдырылсын, фәһләләр, гуллуғчулар, колхозчулар вә эвдар гадынлар онларын фәәлийәтиндә иштирак әтмәйә кениш чәләб әдилсинләр.

8. Мәнзил иншаатыны чидди сүрәтдә яхшылашдырмағ вә хейли кенишләндирмәк лаазым сайылсын. Бешиллик әрзиндә шәһәрләрдә, фәһлә гәсәбәләриндә вә кәнд ерләриндә дөвләт вәсәити һесабына бүтүнлүкдә тәғрибән 205 миллион квадратметр, йә'ни бешинчи бешиллийә нисбәтән демәк олар ики дүфә артығ мәнзил саһәси тикилсин.

Партия, совет вә тәсәррүфат органлары рәһбәрләринин диггәти мәнзилләрин тикилмәсинә вә истифадәйә верилмәсинә даир мүәййән әдилмиш тапшырығлары данышыгсыз еринә етирмәк лүзумуна чәләб әдилсин.

Өз пуллары илә, һабелә дөвләтдән вә колхоздан борч алмагла яшайыш эвләри тикмәкдә фәһләләрә, гуллуғчуларә вә колхозчуларә кениш ярдым кәстәрилсин. Бу мәғсәдлә әһалийә дәст һалында стандарт эв һиссәләри, тикинти материаллары вә аһаданлығ сатышы кенишләндирилсин.

Биртипли лайнһаләрдән кениш истифадә этмәк, тикинтидә сәнае үсулларыны тәтбиг этмәк, заводларда истеһсал олунан һазыр материалларын вә һиссәләрин дәйәрини ашағы салмаг, архитектурада лүзүмсуз шейләре йол вермәмәк вә тикинти мүддәтләрини ғысалтмаг һесабына бешиллик әрзиндә мәнзил иншаатынын дәйәри ән азы 20 фанз ашағы салынсын.

Мөвчуд мәнзил фондуну гайдая салмаг вә горуюб сахламаг, яшаыш эвләрини даһа да абадлашдырмаг чох мүһүм вәзифә һесаб эдилонн.

Шәһәр әһалисинә коммунал хидмәтинин яхшылашдырылмасы тәмин эдилсин. Су кәмәри вә канализасия, истилик вә электрик шәбәкәләринин даһа да инкишаф этдирилмәси нәзәрдә тутулсун. Газ чәкилмиш мәнзилләрин сайы бешинчи бешиллиә нисбәтән алтынчы бешилликтә 2,5 дөфә артырылсын. Шәһәр нәглийятынын, һамамларын, палтарюян мәнтегәләрин әһалиә хидмәти яхшылашдырылсын вә шәһәрләри абадлашдырмаг үчүн башга тәдбирләр көрүлсүн.

9. Ушагларын вә кәнчләрин орта үмуми тәһсил мәктәпләриндә (онилликләрдә) вә орта ихтисас мәктәпләриндә охумасы йолу илә шәһәрләрдә вә кәнд ерләриндә үмуми орта тәһсил әсасән һәята кечирилсин. Үмумтәһсил мәктәбиндә политехники тәлим инкишаф этдирилсин, мүасир сәнае вә кәнд тәсәррүфаты истеһсалатынын ән мүһүм саһәләри илә шакирдләрин таныш эдилмәси тәмин олунсун. Тәлимнин ичтимаифайдалы әмәклә сых әлағәләндирилмәси тәмин эдилсин, бөйүйән нәсл әмәйә коммунистчәсинә мүнасибәт руһунда тәрбийә эдилсин.

Мәктәпләрдә тәлим-тәрбийә ишләринин сәвиййәси йүксәлдилсин; шәһәрләрдә вә кәндләрдә мәктәдәнкәнар ушаг тәрбийә очаглары шәбәкәси кенишләндирилсин. Клубларын, мәдәниййәт сарайларынын, мәдәниййәт эвләринин, техника эвләринин вә башга мәдәни-маариф очагларынын мәктәбиләр арасында тәрбийә ишләри апармага даһа кениш чәлб олунмасы тәмин эдилсин.

Үмумтәһсил мәктәпләринин тәдрис-мәдди базасы мөһкәмләндирилсин. Алтынчы бешилликтә шәһәр вә кәнд мәктәпләри тикинтисинин һәчми бешинчи бешиллиә нисбәтән тәгрибән икки дөфә артырылсын. Мәктәб интернатлары шәбәкәси кенишләндирилсин. Кәнд мәктәпләринин тикилмәсиндә вә аваданлыгла тәһиз эдилмәсиндә колхозларын даһа кениш иштирак этмәси мәғсәдәүйғун һесаб эдилсин.

Орта тәһсили олмаян зәһмәткешләрин үмуми мәдәни сәвиййәсини йүксәлтмәк мәғсәдилә зәһмәткешләрин истеһсалатдан айрылмадан тәһсил алмалары үчүн алтынчы бешилликтә ғыяби мәктәпләрин вә ахшам үмуми тәһсил мәктәпләринин шәбәкәси даһа да инкишаф этдирилсин.

Орта мәктәпләрин юхары синифләриндә, орта ихтисас мәктәпләриндә вә али мәктәпләрдә тәһсил һаггы ләғв эдилсин.

10. Али вә орта ихтисас мәктәпләриндә халг тәсәррүфаты вә мәдәни гуручулуг үчүн тәләб олунан гәдәр мүтәхәссисләр һазырланмасы нәзәрдә тутулсун. Бешиллик әрзиндә али вә орта тәһсилли мүтәхәссисләр бураһылышы бешинчи бешиллиә нисбәтән бүтүнлүклә тәгрибән бир дөфә ярым, ағыр сәнае саһәләри, тикинти, нәглийят вә кәнд тәсәррүфаты үчүн мүтәхәссисләр бураһылышы исә тәгрибән икки дөфә артырылсын.

Мүһәндис-техник вәзифәләриндә ишләйән әмәли ишчиләрин, һабелә фәһлә вә колхозчуларын истеһсалатдан айрылмадан али вә орта тәһсил алмаларына кениш имкан вермәк үчүн ахшам мәктәпләри вә ғыяби мәктәпләр вәситәсилә али вә орта ихтисас тәһсили хейли кенишләндирилсин.

Али мәктәпләрин өлкәдә дүзкүн ерләшдирилмәси тәмин эдилсин; Урал, Сибир, Узаг Шәрг вә Газакыстан районларынын мүтәхәссисләрә артан тәләбатыны өдәмәк үчүн бу районлардакы мәктәпләрдә мүтәхәссисләр һазырланмасы кенишләндирилсин.

Али вэ орта ихтисас тәһсилә олан мүтәхәссисләр һазырланмасы ишин кейфийәти хейли яхшылашдырылсын. Өлкәмизин вэ харичи өлкәләрнин элм вэ техникасынын сон наилийәтләри илә, һабелә али вэ орта ихтисас мәктәпләри тәләбәләринин истеһсалатын габагчыл тәчрүбәсилә әтрафлы сурәтдә таныш әдилмәси тәмин олунсун.

Али вэ орта ихтисас мәктәпләринин мадди базасы мөһкәмләндирилсин, онларын мүасир тәдрис-лаборатория аваданлығы илә тәһһиз әдилмәси яхшылашдырылсын.

11. Элм һәртәрефли инкишаф әтдирилсин. Бүтүн билик саһәләриндә нәзәри тәдгигат ишләри кенишләндирилсин, техник тәрәгги вэ истеһсалатын тәшкили ишиндә элми идарәләрин ролу артырылсын. Элми-тәдгигат институтларынын иши енидән гуруларак онларын фәалийәти тәсәррүфатын конкрет әһтиячларына даһа артыг яхшылашдырылсын. Өлкәмизин вэ харичи өлкәләрин элм вэ техникасынын наилийәтләриндән конструктор вэ лайиһә тәшкилатларынын максимум дәрәчәдә истифадә әтмәләри тәмин олунсун.

Алимләрин сәйләри вэ элми-тәдгигат идарәләринин мадди вәсаитләри илк нөвбәдә халг тәсәррүфаты үчүн бөйүк әһәмийәти олан элми проблемәләрин ишләни һазырланмасына сөрф әдилсин, элми-тәдгигат ишләринин тезликлә баша чатдырылмасы вэ бу ишләрин нәтичәләринин халг тәсәррүфатында тәтбиг олунмасы тәмин әдилсин.

Элми-тәдгигат идарәләри истеһсал базасына яхшылашдырылсын. Элми-тәдгигат идарәләринин мүасир элми аваданлыг вә материалларла тәһһиз әдилмәси яхшылашдырылсын.

Али мәктәпләр халг тәсәррүфаты үчүн элми-тәдгигат ишләри апармаға кениш чәлб әдилсин.

12. Ән күтләви инчәсанәт олан кинонун әһәмийәти нәзәрә алынараг кино филмләри истеһсалыны артырмаг, филмләрнин идея-бәдин сәвиййәсини йүксәлтмәк вә кино шәбәкәсини кенишләндирмәк үчүн тәдбир көрүлсүн. Бешиллиин ахырынадәк ән азы илдә 120 тамметражлы филм чәкилмәси тәмин әдилсин.

Бешиллик әрзиндә кино гурғулары шәбәкәси тәгрибән 30 җаиз артырылсын. ССРИ Мәдәнийәт Назирлиги системиндә 500 мин ерлик, йә'ни бешинчи бешиллийә нисбәтән 4 дәфә артыг кино-театрлар тикилсин. Техниканы тәблиғ әтмәк, элм вә техниканын наилийәтләри һаггында мәлумат вермәк, габагчыл истеһсалат тәчрүбәсини йймаг үчүн ән мүһүм вәситләрдән бири олан элми-техники кино филмләринин кейфийәти йүксәлдилсин.

Киностудияларын вә кино-театрларын мүасир техника илә тәһһиз әдилмәсинә хүсуси фикир верилсин, ямайн пльонка истеһсалы артырылсын вә бешиллийин ахырынадәк бүтүнлүкдә ямайн пльонка истеһсалына кечилсин, рәнкли кино филмләринин йүксәк кейфийәтдә олмасы тәмин әдилсин, һабелә кениш экранлы кино үчүн филмләр истеһсалы артырылсын.

Радио верилишини вә телевизияны даһа да кенишләндирмәк вә яхшылашдырмаг үчүн тәдбир көрүлсүн. Радио верилиши стансияларынын мөвҷуд күчү бешилликдә тәгрибән 90 җаиз артырылсын вә ССРИ-нин Авропа һиссәсиндә ултра гыса далғалы радио верилишинин кениш тәтбиги тәмин әдилсин. Москванын, Ленинградын, мүтәфиг республика пайтахтларынын вә өлкәнин диқәр ири шәһәрләринин телевизия стансиялары арасында програм мүбадиләси үчүн хүсуси рабитә каналлары ярадылсын. Һабелә рәнкли телевизия тәтбиг әдилмәйә башланылсын. Телевизия стансияларынын миғдары артырыларак 1960-чы илдә ән азы 75-ә чатдырылсын.

Күтлэви китабханаларын вә клуб мүәссисәләринин иши яхшылашдырылсын вә онларын мадди базасы мөһкәмләндирилсин.

Китаб нәшрини яхшылашдырмаг вә инкишаф этдирмәк үчүн тәдбирләр көрүлсүн. Китаб, журнал вә гәзет бурахылышы артырылсын, нәшрләрин вә тиражларын даһа да артырылмасына фикир верилсин. Бурахылан китабларын бәдии тәртибаты вә полиграфик кейфийәти яхшылашдырылсын, полиграфия базасы кенишләндирилсин вә мөһкәмләндирилсин. ССРИ Мәдәнийәт Назирлиги полиграфия мүәссисәләринин күчү тәгрибән 50 фаиз артырылсын, мәтбәәләр мүасир аваданлыгла тәһһиз әдилсин, шрифт тәсәррүфаты вә полиграфия рәнкләринин кейфийәти яхшылашдырылсын. Хүсусән кәнд ерләриндә китаб тичарәти кенишләндирилсин.

13. Сәһийәнин даһа да инкишафы тә'мин әдилсин, сәһийә органларынын профилактик фәәлиийәти даһа йүксәк сәһиййә галдырылсын, әһалийә тибби хидмәтин мәдәнийәти йүксәлдимсин.

1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә хәстәханаларда чарпайыларын сайы тәгрибән 28 фаиз, көрпә әвләриндә ерләрин сайы 44 фаиз, ушаг бағчаларында ерләрин сайы 45 фаиз, санаторияларда ерләрин сайы 10 фаиз вә истираһәт әвләриндә ерләрин сайы 13 фаиз артырылсын. Башлыча олараг ССРИ-нин Авропа һиссәсинин мәркәз вә шимал районларында, Урал, Гәрби вә Шәрғи Сибир, Узаг Шәрғ, Орта Асия вә Газыхстан районларында санатория вә истираһәт әвләри шәбәкәсинин кенишләндирилмәси тә'мин әдилсин. Мүәличә-профилактика мүәссисәләри мүасир тибб аваданлыгы илә даһа яхшы тәһһиз әдилсин.

Бешинчи бешиллийә нисбәтән алтынчы бешиликлдә чарпайыларын сайына көрә 2,8 дәфә артыг хәстәхана, 2,4 дәфә артыг көрпә әвләри вә 2,4 дәфә артыг ушаг бағчалары тикилсин, ССРИ-нин вә мүттәфиг республикаларын назирликләри вә идарәләри мүәличә-профилактика мүәссисәләринин вә ушаг тәрбийә очагларынын тикилмәсинә кениш чәлб әдилсин. Әлилләр вә яшы өтмүш гочалар үчүн әвләр тикилмәси кенишләндирилсин.

Тибб әлминин даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун, совет алимләринин гүввәләри ени профилактика вә мүәличә үсуллары вә васитәләри ахтарыб тапмаға чәлб әдилсин.

1960-чы илдә тибб сәнаеи мәһсуллары истәһсалы 1955-чи илә нисбәтән ән азы 2 дәфә артырылсын, ени, даһа тә'сирли мүәличә-профилактика васитәләри истәһсалынын, һәбелә мүасир чәрраһлыг аләтләринин, диагностика, мүәличә вә тибб аваданлыгы вә апаратлары истәһсалынын кенишләндирилмәсинә хүсуси фикир верилсин.

Әмәк мүһафизәси иши, сәнае мүәссисәләриндә фәһлә вә гуллуғчуларын хәстәләnmәсинин гаршысыны алмаг, һәбелә су мәнбәләринин, һаванын вә торпағын сәнае туллантылары илә зибилләnmәсинә йол вермәмәк ишләри яхшылашдырылсын.

Хүсусән мәктәбләр вә кәнчләр арасында бәдән тәрбийәси вә идман ишләринин даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун.

IX. МҮТТӘФИГ РЕСПУБЛИКАЛАРДА ХАЛГ ТӘСӘРРҮФАТЫНЫН ИНКИШАФ ЭТДИРИЛМӘСИ ВӘ МӘҤСУЛДАР ГҮВВӘЛӘРИН ЕРЛӘШДИРИЛМӘСИ САНӘСИНДӘ

Мәһсулдар гүввәләрин даһа яхшы ерләшдирилмәси, сәнаеин хаммал, яначаг-энеркетика мәнбәләринә вә истәһлак районларына яхынлашдырылмасы тә'мин әдилсин. Ичтимаи әмәйин мәһсулдарлығыны артырмаг мәгсәдилә иғтисади районларын тәбини вә әмәк әһтияты мәнбәләриндән даһа сәмәрәли истифадә әдилмәсини нәзәрә алмагла бу районларын тә-

сэррүфаты дүзкүн ихтисаслашдырылсын вэ комплексли сурэтдэ инкишаф этдирилсин.

Өлкөнүн шэрг районларынын энкин тэбни эһтият мәнбэлэриндэн истифада эдилмэси сүр'этлэндирилсин. Бүтүнлүклэ ССРИ-йэ нисбэтэн Гэрби вэ Шэрги Сибир районларында вэ Газахыстан ССР-дэ әсаслы тикинти ишлэринин даһа сүр'әтлэ апарылмасы тә'мин эдилсин. Бу районларда хүсүсән даһа чох электрик вэ истилик энержиси тәләб эдән саһәләр үзрә ағыр сәнае мүәссисәләри комплекси ярадылсын, чохлу гара вэ әлван металлуркия заводларынын, ири су вэ истилик-электрик стансияларынын, нефтайырма мүәссисәләринин, машынгайырма вэ кимя заводларынын, тикинти материаллары истеһсал эдән мүәссисәләрин тикилмәси, гара вэ әлван металл, кимя маллары вэ тикинти материаллары истеһсал этмәк үчүн бөйүк хаммал базаларындан истифада эдилмәси нәзәрдә тутулсун.

ССРИ-нин Авропа һиссәсиндә вэ Урал районларында даһа чох истилик вэ электрик энержиси тәләб эдән сәнае мүәссисәләри тикилмәси бундан сонра мәндулашдырылсын. ССРИ-нин Авропа һиссәсиндәки яначаг сәнаеинин бу районларын яначаға олан вэ кетдикчә артан тәбәбатындан кери галмасына йол вермәмәк вэ узаг ерләрдән көмүр дашынамасын азалтмаг мәгсәдилә бу районларда көмүр вэ нефт чыхарылмасынын лазыми мигдарда артырылмасы, су-электрик стансиялары тикилмәси вэ газ сәнаеинин инкишаф этдирилмәси нәзәрдә тутулсун.

Бешилик эрзиндә ерли сәнаеин вэ сәнәт кооперасиясынын үмуми мәһсулу тәгрибән 1,6 дәфә артырылсын. Ерли эһтият мәнбэлэриндән, хаммалдан вэ яначагдан һәртәрәфли истифада эдилмәси, ерли хаммал базасынын инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун. Мүәссисәләрин техника чәһәтдән енидән тәһһиз эдилмәси, ән яхшы нүмунәләр үзрә мәһсул бурахылышыны тә'мин эдән дөвләт стандартларынын вэ техники шәртләрин күтләви мигясада тәтбиг эдилмәси үчүн тәдбирләр көрүлсүн. Бурахылан чөхишләнән малларын чешиди артырылсын вэ кейфийәти яхшылашдырылсын. Ени нөв чөхишләнән маллар, мәдәни-мәишәт вэ тәсәррүфат маллары истеһсалы тәшкил эдилсин. Халг бәдии сәнәти һәртәрәфли инкишаф этдирилсин. Әһалийә мәишәт хидмәти көстәрән мүәссисәләрин сайы хейли артырылсын вэ онларын ишинин мәдәнийәти йүксәлдилсин.

Алтынчы бешиликдә мүттәфиг республикаларда халг тәсәррүфатынын инкишафына даир ашағыдакы әсас тапшырыглар нәзәрдә тутулсун.

РУСИЯ СОВЕТ ФЕДЕРАТИВ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешилик эрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,7 дәфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,6 дәфә артырылсын.

Бешилик эрзиндә чуғун әридилмәси тәгрибән 1,6 дәфә, прокат истеһсалы 1,5 дәфә, дәмир филизи чыхарылмасы 1,4 дәфә, алүмин истеһсалы 2,4 дәфә, көмүр чыхарылмасы 1,5 дәфә, нефт чыхарылмасы 2,2 дәфә, тәбни газ вэ нефтлә бирликдә чыхан газ истеһсалы 5,5 дәфә, электрик энержиси истеһсалы 1,9 дәфә, о чүмләдән су-электрик энержиси истеһсалы 3,9 дәфә, мәдән күбрәләри истеһсалы 1,9 дәфә, семент истеһсалы 2,5 дәфә, одунчаг дашынамасы 1,4 дәфә, памбыг парча истеһсалы 16 фәиз, юн парча истеһсалы 1,3 дәфә, кәтан парча истеһсалы 1,8 дәфә, ипәк парча истеһсалы 2 дәфә, көн аяггабы истеһсалы 1,5 дәфә, гәнд истеһсалы 2,6 дәфә, балыг ову 1,5 дәфә артырылсын.

Череповетс металлуркия заводу вэ Орск-Халиловск металлуркия комбинаты тикилиб баша чатдырылсын. Гәрби Сибир металлуркия заводунун тикилмәсинә башланылсын, бурада биринчи домна печи ишә салынсын вэ Сибирдә ики ени металлуркия заводунун тикилмәсинә башланылсын. Ени дәмир филизи ятагларындан истифада олунмасы тә'мин эдилсин. Уралда Качканар филиз сафлашдырма комбинаты, Шэрги Си-

бирдә Коршун мәдәни вә Курск-Белгород районунун ятагларында ени мәдәнләр ишә салынсын. Ики ени метал шейләр заводу тикилсин. Сибир районларында үч алүмин заводунун тикилмәси нәзәрдә тутулсун, Урал мис сәнәсиндә филиз базасы күчләндирилсин. Братски су-электрик стансиясынын тикилиши давам этдирилсин вә Красноярск су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын. Омск вә Иркутск нефтайырма заводлары тикилиб баша чатдырылсын вә Красноярск өлкәсиндә, һабелә Амур вилайәтиндә ени нефтайырма заводларынын тикилмәсинә башланылсын.

Сибир вә Урал районларында беш ени дэзкаһгайырма заводунун, алты дәмирчи-пресс аваданлығы заводунун, он ихтисаслашдырылмыш төкмә заводунун, ики аләт заводунун, үч абразив шейләр заводунун, сәккиз тикинти вә йол машингайырма заводунун, чиһазгайырма заводларынын, электровозгайырма заводунун, тепловоз электрик аваданлығы, электрик трансформаторлары, йүксәк волтлу чиһазлар заводунун вә бир сыра башга машингайырма заводларынын тикилмәси нәзәрдә тутулсун.

Истилик-энергетика базасыны күчләндирмәк вә Москваны, Мәркәз, Волгабою вә Урал районларыны электрик энержиси илә даһа яхшы тәһиз этмәк үчүн Куйбышев вә Горки су-электрик стансияларынын тикилиб баша чатдырылмасы вә Сталинград, Воткински су-электрик стансияларынын ишә салынмасы илә янашы олараг, ерли яначагдан истифадә этмәк әсасында бир сыра ири истилик-электрик стансиялары тикилсин. Москва-эсрафы, Печора көмүр һөвзәләриндә вә Урал көмүр ятагларында көмүр чыхарылмасынын артырылмасы тәмин эдилсин. Бир сыра сәнәе районларына кениш мигясда газ кәмәри чәкилсин.

Татарыстан МССР-дә, Башгырдыстан МССР-дә, Куйбышев, Саратов, Сталинград вилайәтләриндә вә Ставропол өлкәсиндә ени нефт вә газ ятаглары ишә салынсын. Об чайынын ашағы тәрәфиндә Берйозово тәбиин газ ятагындан сәнәе мигясында истифадә эдилмәсинә һазырлыг көрүлсүн. Туймаза—Омск (икинчи), Омск—Иркутск, Алмет'евск—Горки, Алмет'евск—Молотов, Горки—Рязан, Рязан—Москва, Горки—Ярославл, Ишимбай—Орск, Омск—Новосибирск, Уфа—Омск (икинчи), Новосибирск—Иркутск вә Куйбышев—Брянск макистрал бору кәмәрләри ишә салынсын.

Шимал, Урал, Сибир районларында тахта-шалбан тәдарүкүнүн даһа күчләндирилмәси вә бу районларда тахта доғрамаг ишләринин даһа сүр'әтлә инкишаф этдирилмәси тәмин эдилсин. Чохмешәли районларда Ачинск—Абалаково вә Микун—Кослан дәмир йоллары чәкилсин, Шәрг районларында беш селлүлоз-кағыз мүәссисәси вә едди сүн'и лиф заводу тикилмәси нәзәрдә тутулсун.

Урал, Сибир вә Узгаг Шәрг районларында йүнкүл вә ейинти сәнәеинин инкишафы сүр'әтләндирилсин.

Якутия МССР-нин чәнуб һиссәсиндә вә Забайкал'едә кокслашан көмүр вә гара металлуркия үчүн мәдән филиз вә ярдымчы мәдән хаммалынын бүтүн комплекси үзрә, һабелә кимя сәнәеин үчүн хаммал, әлван вә надир метал филизләри үзрә кеоложи-кәшфийят вә тәдгигат ишләри күчләндирилсин. Якутия МССР-дә, алмасчыхарма сәнәеин ярадылмасы үчүн һазырлыг ишләри көрүлсүн.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә тахыл вә һейвандарлыг мәһсуллары истәһсалынын һәртәрәфли инкишаф этдирилмәси ән мүнүм вәзифә һесаб эдилсин. 1960-чы илдә тахыл истәһсалы 1955-чи илә һисбәтән тәғрибән 1,8 дәфә артырылсын, о чүмләдән буғда вә гаргыдалы истәһсалы хейли артырылсын; кәтан-лиф истәһсалы 1,4 дәфә, шәкәр чуғундуру истәһсалы 2,5 дәфә, картоф истәһсалы 2 дәфә, тәрәвәз истәһсалы 2,6 дәфә, әт истәһсалы 2 дәфә, суд истәһсалы 1,9 дәфә, юмурта истәһсалы 2,5 дәфә вә юн истәһсалы 1,6 дәфә артырылсын.

258 мин гектар саһадә суварма шәбәкәси вә 225 мин гектар саһадә лиман үсулу илә суварма шәбәкәси ярадылсын. 365 мин гектар саһадә батаглылар вә батаглыг торпаглар гурудулсун. Шимали Гафгазын, Волгабөюнун вә Сибириң сусуз районларында тәгрибән 16 миллион гектар саһайә су чыхарылсын. Право—Егорлык, Терек—Кума, Кума—Маныч вә Дон макистрал каналлары, Чограй су амбары, Петровск—Анастас'евск вә Марян—Чебургол суварма системләри тикилиб гуртарсын вә ишә салынсын. Кубан—Калаус сучыхарма системинин, Кубан чайында Краснодар су амбарынын тикилмәсинә вә Мешшерск овалыгы торпагларынын гурудулмасына башланылсын.

УКРАИНА СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,7 дэфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,6 дэфә артырылсын.

Донбасда, Днепр әтрафында вә Украинанын гәрб вилайәтләриндә көмүр чыхарылмасынын хейли артырылмасы тә'мин эдилсин. Кривой-Рог дәмир-филиз һөвзәсиндә вә Керч ятағында филиз чыхарылмасы вә сафлашдырылмасы ишләри кенишләндирилсин.

Бешиллик әрзиндә көмүр чыхарылмасы 1,6 дэфә, чуғун әридилмәси, прокат истәһсалы вә дәмир филизи чыхарылмасы 1,5 дэфә, нефт чыхарылмасы 2,8 дэфә, тәбии вә нефтлә бирликдә чыхан газ истәһсалы 2,6 дэфә, электрик әнержиси истәһсалы 1,7 дэфә, мә'дән күбрәләри истәһсалы 2 дэфә, трактор истәһсалы 2 дэфә, семент истәһсалы 1,7 дэфә, көн аягтабы истәһсалы 1,6 дэфә, гәнд истәһсалы 1,6 дэфә артырылсын. Памбыг парча истәһсалы хейли артырылсын.

Каховка су говшагы тикилиб баша чатдырылсын. Кременчуг вә Днепродзержинск су-электрик стансиялары, ири истилик-электрик стансиялары тикилсин вә Днепрдә Канев су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын.

Нефтайырма заводунун тикилишинә башланылсын, ени дәмирәридән завод, ерли тикинти материаллары, хүсусән тәбии дашдан дивар блоклары истәһсал этмәк үчүн әлавә гургулар тикилсин вә ишә салынсын. Чернигов камвол-маһуд комбинаты, Херсон памбыг парча комбинаты ишә салынсын, Черниговда вә Черкасында ени памбыг парча комбинаты, сүн'и лиф заводлары, күндә үмумийәтлә 400 мин сентнер шәкәр чуғундуру э'мал эдән шәкәр заводлары, гарғыдалыдан патка вә нишаста э'мал эдән ени сәнае комбинаты тикилсин.

Донбасын шәһәрләринә вә мүәссисәләринә су верәчәк Шимали Донец—Донбас каналы чәкилсин вә ишә салынсын.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә дәнли биткиләрин мәһсулдарлығынын даһа да артырылмасы тә'мин эдилсин, гарғыдалы истәһсалы хейли кенишләндирилсин вә бунун әсасында 1960-чы илдә үмуми дән йығымы азы 2,1 миллиард пуда чатдырылсын. 1960-чы илдә шәкәр чуғундуру истәһсалы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 1,2 дэфә, тәрәвәз истәһсалы 1,4 дэфә, картоф истәһсалы 1,5 дэфә, эт истәһсалы 2,3 дэфә, суд истәһсалы 2 дэфә, юн истәһсалы 2,1 дэфә вә юмурта истәһсалы 2,8 дэфә артырылсын. Колхозларда вә совхозларда 250 мин гектар саһадә ени бағлар вә киләмәй-вә бағлары, 75 мин гектар саһадә үзүм бағлары салынмасы тә'мин эдилсин.

146 мин гектар саһадә суварма шәбәкәси, 141 мин гектар саһадә дренаж шәбәкәси ярадылсын вә 1.240 мин гектар саһайә су чыхарылсын. Ингулетс сучыхарма-суварма системи, Симферопол су амбары вә Трубежск дренаж системи тикилиб гуртарсын вә ишә салынсын. Краснозна-

менск системинин биринчи нөвбәси тикилсин вә Шимали Крым каналынын чәкилмәсинә башланылсын.

БЕЛОРУСИЯ СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә, һәм бүтүн сәнаеин, һәм дә республика сәнаеинин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,7 дәфә артырылсын.

Бешиллик әрзиндә электрик энержиси истеһсалы тәгрибән 2,1 дәфә, торф чыхарылмасы 1,8 дәфә, трактор истеһсалы 2,7 дәфә, автомобил истеһсалы 1,6 дәфә, мотосиклет истеһсалы 1,7 дәфә, металкәсән дэзкаһлар истеһсалы 2 дәфә, семент истеһсалы 1,8 дәфә, көн аяггабы истеһсалы 1,4 дәфә, гәнд истеһсалы 3,1 дәфә артырылсын.

Василевичи район электрик стансиясы тикилиши баша чатдырылсын вә Витебск су-электрик стансиясы тикилишинә башланылсын, ени торф-чыхарма мүәссисаләри тикилсин. Ики нефтайырма заводунун, кәнд тәсәррүфаты машынгайырма заводунун тикилмәсинә башланылсын, ишләйән семент заводлары кенишләндирилсин. Минскдә саат заводу, тракторлар үчүн эһтият һиссәләри, автоматик хәтләр вә хусуси агрегат дэзкаһлары истеһсал эдән заводлар, камвол комбинаты там күчү илә ишә салынсын. Кәтан вә чәтәнәни илк ә'мал эдән ени заводлар вә сехләр, һабелә ики шәкәр заводу тикилсин.

Белорусия ССР-нин гәрб вилайәтләриндә торфчыхарма сәнаеинин, энәркиетиканын, йүнкүл вә ейинти сәнаеинин кенишләндирилмәси нәзәрдә тутулсун.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә 1960-чы илдә дәнли биткиләр истеһсалы 1955-чи илә нисбәтән 2,9 дәфә, кәтан-лиф истеһсалы 1,4 дәфә, картоф истеһсалы 1,7 дәфә, шәкәр чуғундуру истеһсалы 6 дәфә, әт истеһсалы 1,8 дәфә вә сүд истеһсалы 2 дәфә артырылсын. Кәнд тәсәррүфатында дренаж системи ярадылмасы һесабына әлавә олараг 238 мин һектар торпаг вә дренаж системини енидән гурмаг һесабына 170 мин һектар торпаг истифадәйә верилсин. Полес'е овалығынын батаглыг торпагларынын гурудулмасы вә онлардан истифадә эдилмәси ишләри давам әтдирилсин.

ӨЗБӘКИСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә, истәр бүтүн сәнаеин, истәрсә дә республика сәнаеинин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,6 дәфә артырылсын.

Памбыгчылыгга әлагәдар олан сәнае саһәләринин, биринчи нөвбәдә кәнд тәсәррүфаты вә тохучулуг машынгайырма сәнаеинин, мә'дән күбрәләри истеһсалынын, памбыгтәмизләмә вә яғ сәнаеинин даһа да инкишаф әтдирилмәси нәзәрдә тутулсун.

Бешиллик әрзиндә электрик энержиси истеһсалы тәгрибән 1,6 дәфә, көмүр чыхарылмасы 2,4 дәфә, нефт чыхарылмасы 1,5 дәфә, мә'дән күбрәләри истеһсалы 1,9 дәфә, семент истеһсалы 3 дәфә артырылсын. Электрик стансиялары тикилишинин давам әтдирилмәси нәзәрдә тутулсун.

Ангрен азот-күбрә заводунун тикилмәсинә башланылсын, Фәрганә нефтайырма заводу ишә салынсын, һабелә Куваей семент заводунун енидән гурулмасы ишләри баша чатдырылсын.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә памбыгчылыгын даһа да вә һәртәрәфли инкишаф әтдирилмәси ән мүһүм вәзифә сайылсын. 1960-чы илдә памбыг истеһсалы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 1,5 дәфә, әт истеһсалы 2,4 дәфә, сүд истеһсалы 2,3 дәфә, юн истеһсалы 1,9 дәфә, гаракул дәри истеһсалы 1,5 дәфә, барама истеһсалы 1,6 дәфә артырылсын. Суварылан вә дағәтәйи зоналарда әэриф юнлу вә ярымзәриф юнлу гоюнчулуғун, сәһра

зонасында гаракүл гоюнчулугунун инкишаф этдирилмәси тә'мин эдилсин.

Бағчылыг вә үзүмчүлүйүн даһа артыг инкишаф этдирилмәси тә'мин эдилсин.

325 мин гектар саһәдә суварма шәбәкәси ярадылсын вә 6,8 миллион гектар саһра вә ярымсаһра отлагларына су чыхарылсын. Тюя-Бугуз, Чим-Курган вә Сурхан-Дәря су амбарлары тикилиб гуртарсын.

ГАЗАХЫСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 2,2 дәфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,7 дәфә артырылсын.

Энергетика базасынын, әлван металлуркиянын, көмүр, нефть вә қимя сәнаеинин, машиһгайырма сәнаеинин, йүнкүл сәнаеин вә ейинти сәнаеинин даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин эдилсин.

Бешиллик әрзиндә электрик энержиси истеһсалы тәгрибән 2,3 дәфә, прокат истеһсалы 2,1 дәфә, гарышығы олан мис истеһсалы 1,9 дәфә, гурғушун истеһсалы 1,4 дәфә, көмүр чыхарылмасы 1,6 дәфә, нефть чыхарылмасы 1,4 дәфә, мәдән күбрәләри истеһсалы 2 дәфә, семент истеһсалы 8,8 дәфә вә көн аяггабы истеһсалы 1,7 дәфә артырылсын. Памбыг парча истеһсалы хейли артырылсын.

Караганда металлуркия заводунда илдә 1,35 миллион тон чуғун верән ики домна печи вә фасиләсиз сурәтдә тәбәғә метал истеһсал эдән дэзжаһ ишә салынсын. Павлодарда әлүмин, дәмйр әринтиси вә комбайн заводлары, Петропавловскда прокат аваданлығы заводу, Чамбулда қимя заводу, Семипалатинскдә вә Чимкәнддә семент заводлары, памбыг парча комбинаты тикилсин; ики нефтайырма заводунун тикилмәсинә башланылсын. Бухтарма су-электрик стансиясы, ени истилик-электрик стансиялары ишә салынсын, һабелә Шулбин вә Капчагай су-электрик стансияларынын тикилмәсинә башланылсын.

Караганда көмүр һөвзәсинин вә Экибастуз көмүр ятағынын даһа да инкишаф этдирилмәси, һабелә Кустанай вилайәтиндә ашкара чыхарылмыш фйдалы газынтылардан истифадә эдилмәси үчүн кениш мигяса ишләр көрүлмәси тә'мин эдилсин. Тургай боксид мәдәни вә 10 миллион тон һам дәмйр филизи истеһсал эдән Соколовск—Сарбай филһзсафлашдырма комбинаты тикилсин вә ишә салынсын, 1960-чы илдә 5,6 миллион тон һазыр филиз чыхарылмасы тә'мин эдилсин.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә һам вә динчә гоюлмуш торпаглардан бундан сонра да истифадә әтмәк вә мәһсулдарлығы артырмаг һесабына тахыл вә һүсүсән бәрк сортлу буғда истеһсалынын хейли артырылмасы пәзәрдә тутулсун. һейвандарлығын даһа да инкишаф этдирилмәси вә мал-гаранын мәһсулдарлығынын артырылмасы тә'мин эдилсин. 1960-чы илдә тахыл истеһсалы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 5 дәфә, шәкәр чуғундуру истеһсалы 2,2 дәфә, памбыг истеһсалы 2,3 дәфә, әт истеһсалы 1,5 дәфә, сүд истеһсалы 2,2 дәфә вә юн истеһсалы 2,6 дәфә артырылсын.

214 мин гектар саһәдә суварма системи ярадылмасы вә 43 миллион гектарадәк саһәдә отлаглара су чыхарылмасы тә'мин эдилсин. Бугун су амбары илә Арыс—Түркүстан каналы вә Гызыл Орда бәнди чәкилиб гуртарсын.

КҮРЧҮСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә, истәр бүтүн сәнаеин, истәрсә дә республика сәнаеинин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,6 дәфә артырылсын.

Бешиллик эрзиндә elektrik энержиси истехсалы тәгрибән 1,8 дэфә, чуғун әридилмәси 1,6 дэфә, прокат истехсалы вә марганс филизи чыхарылмасы 1,5 дэфә, көмүр чыхарылмасы 1,4 дэфә, азот күбрәси истехсалы 8 дэфә, семент истехсалы 3,1 дэфә, памбыг парча истехсалы 2,8 дэфә, көн аяггабы истехсалы 1,4 дэфә, үзүм шәрабы истехсалы 1,8 дэфә, чай истехсалы 1,3 дэфә артырылсын.

Лачанури, Храми № 2, Ткибули, Гумати су-електрик стансияларынын ишә салынмасы нәзәрдә тутулсун, Терекдә Дарял су-електрик стансиясынын вә Рионидә ени су-електрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын. Горидә памбыг парча комбинатынын икинчи нөвбәси ишә салынсын. Грозны—Тбилиси газ кәмәринин чәкилмәсинә башланылсын.

Кәнд тәсәррүфаты сәһәсиндә бағчылығын, үзүмчүлүгүн, барамачылығын, чай, түтүн вә ситрус мейвәләри истехсалынын даһа да инкишаф этдирилмәси тәмин олунсун. 1960-чы илдә әла чай ярпағы истехсалы 165 мин тона чатдырылсын; колхоз вә совхозларда 17 мин гектар мейвә бағы, 15 мин гектар үзүм бағы салынсын, 6 мин гектар сәһәдә ситрус ағачлары әкилсин. 1960-чы илдә тахыл истехсалы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 1,3 дэфә, әт истехсалы 1,7 дэфә, сүд истехсалы 2 дэфә, юн истехсалы 1,4 дэфә, барама истехсалы 1,3 дэфә артырылсын, 40 мин гектар сәһәдә суварма шәбәкәси вә 10 мин гектар сәһәдә дренаж шәбәкәси ярадылсын. Юхары Самгори суварма системи тикилиб гуртарсын.

АЗӘРБАЙҠАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик эрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,4 дэфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,6 дэфә артырылсын.

1960-чы илдә 15,7 миллион тон нефт вә 3,5 миллиард кубметр газ чыхарылмасы мүййән әдилсин. Бешиллик эрзиндә elektrik энержиси истехсалы тәгрибән 1,6 дэфә, памбыг парча истехсалы 2 дэфә, юн парча истехсалы 3 дэфә, көн аяггабы истехсалы 1,4 дэфә, үзүм шәрабы вә чай истехсалы 1,8 дэфә артырылсын.

Дашкәсән дәмир-филиз сәнаеинин инкишаф этдирилмәси нәзәрдә тутулсун, прокат истехсалы артырылсын, Кировабад кил-торпаг заводу, Сумгайыт суперфосфат заводу вә Минкәчевирдә памбыг парча комбинаты ишә салынсын. Истилик су-електрик стансияларынын күчү артырылсын вә Күр чайы үстүндә ени су-електрик стансиясы тикилишинә башланылсын.

Кәнд тәсәррүфаты сәһәсиндә 1960-чы илдә памбыг истехсалы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 1,4 дэфә, барама истехсалы 1,5 дэфә, тахыл истехсалы 1,8 дэфә, сүд истехсалы 2,4 дэфә, әт истехсалы 2,1 дэфә, юн истехсалы 1,6 дэфә артырылсын. Колхоз вә совхозларда 38 мин гектар сәһәдә мейвә вә үзүм бағлары салынсын. 125 мин гектар сәһәдә суварма шәбәкәси ярадылмасы вә 1.250 мин гектар сәһәдә отлаглара су чыхарылмасы тәмин әдилсин.

ЛИТВА СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешилликдә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,8 дэфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,6 дэфә артырылсын.

Япачаг энеркетика базасынын мөһкәмләндирилмәси вә машингайырыманын, тикинти материаллары сәнаеинин, йүнкүл сәнаеин вә ейинти сәнаеинин даһа да инкишаф этдирилмәси нәзәрдә тутулсун. Бешиллик эрзиндә elektrik энержиси истехсалы тәгрибән 1,8 дэфә, торф чыхарылмасы 1,6 дэфә, семент истехсалы 3 дэфә, көн аяггабы истехсалы 1,8 дэфә, мал-

гара яғы истеһсалы 1,6 дэфә, эт истеһсалы 1,5 дэфә, балыг ову 2,5 дэфә артырылсын.

Неман чайы үстүндә Каунас су-электрик стансиясы ишә салынсын. Вилнүсдә телевизия чиһазлары, бурғу, дэзкаһ механизмләри вә ләвазиматы, касса апаратлары истеһсал эдән заводлар тикилсин вә чохишләнән электрик маллары истеһсал эдән ихтисаслашдырылмыш завод тикилмәсинә башланылсын. Клайпеда балыг лиманынын даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә 1960-чы илдә эт истеһсалы 1955-чи илә нисбәтән тәгрибән 1,9 дэфә, сүд истеһсалы 2,2 дэфә, тахыл истеһсалы 4,2 дэфә, кәтан-лиф истеһсалы 1,7 дэфә, шәкәр чуғундуру истеһсалы 3,9 дэфә, картоф истеһсалы 2,3 дэфә артырылсын. Этлик вә беконлуг донузларың емләнб көкәлдилмәси ишләринин кениш сурәтдә инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун. Гара йонча әкини кенишләндирилсин вә мәһсулдарлығы артырылсын. Чәмәнләрин яхшылашдырылмасы вә чохилик биткиләр әкилмиш отлаглар ярадылмасы саһәсиндә кениш мигяса ишләр апарылсын.

Ени мелиорасия системләри ярадылмасы һесабына 298 мин һектар торпаг вә мөвчуд системләрин енидән гурулмасы һесабына 332 мин һектар торпаг гурудулсун.

МОЛДАВИЯ СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә, истәр бүтүн сәнаеин, истәрсә дә республика сәнаеинин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,7 дэфә артырылсын.

Ейинти сәнаеинин, хусусән үзүмчүлүк, мейвә-консерв вә шәкәр сәнаеинин даһа да инкишаф этдирилмәси, һабелә әнеркетиканын вә тикинти материаллары сәнаеинин инкишаф этдирилмәси нәзәрдә тутулсун.

Бешиллик әрзиндә электрик әнержиси истеһсалы тәгрибән 1,8 дэфә, үзүм шәрабы истеһсалы 1,8 дэфә, битки яғы истеһсалы 2,5 дэфә, гәнд истеһсалы 7 дэфә, көн аяггабы истеһсалы 1,5 дэфә артырылсын.

Днестрдә Каменск су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын вә Кишинйов истилик-электрик стансиясы кенишләндирилсин, шампан шәраблары заводу, ики шәраб заводу, ики коньяк заводу, үч ири консерв заводу, дөрд шәкәр заводу, Бендер ипәк комбинаты вә Рыбнитск сement заводу тикилсин.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә үзүмчүлүйүн вә бағчылығын даһа да инкишаф этдирилмәси тә'мин олунсун. 1956—1960-чы илләрдә республиканың колхоз вә совхозларында 83 мин һектар ени үзүм бағлары, 54 мин һектар саһәдә мейвә бағы вә киләмәйвә бағы салынсын, 27 мин һектар саһәдә тут вә гоз ағачлары әкилсин. Мейвә йығымы тәгрибән 1,5 дэфә, үзүм 2 дэфә, тәрәвәз 1,9 дэфә, эт истеһсалы 2,3 дэфә, сүд истеһсалы 2,4 дэфә, юн истеһсалы 1,6 дэфә артырылсын. Дәнли биткиләрин вә шәкәр чуғундурунун мәһсулдарлығы артырылсын вә 1960-чы илдә азы 127 милйон пуд үмуми тахыл йығымы тә'мин әдилсин.

ЛАТВИЯ СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,6 дэфә, чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,7 дэфә артырылсын.

Бешиллик әрзиндә электрик әнержиси истеһсалы тәгрибән 1,6 дэфә, торф чыхарылмасы 2,2 дэфә, фосфат күбрәси истеһсалы 1,4 дэфә, сement истеһсалы 1,6 дэфә, көн аяггабы истеһсалы 1,6 дэфә, гәнд истеһсалы 2,8 дэфә, мал-гара яғы истеһсалы 1,3 дэфә, балыг ову 2,7 дэфә артырылсын.

120 мин киловат күчүндө Плявинс су-электрик станциясынын тикил-мәсинә башланылсын. Рига истилик-электрик станциясынын икинчи нөв-бәси ишә салынсын вә Лиепая мәркәзи электрик шәбәкәсинин күчү ар-тырылсын. Вентспилсдә дәннз балыг лиманы тикилмәсинә башланылсын.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истәһсалы бу гәдәр артырылсын: әт тәгрибән 1,6 дәфә, сүд 2,2 дәфә, дәнли биткиләр 3,6 дәфә, кәтан лифи 2,4 дәфә, картоф 2,3 дәфә. Әт вә бекон әлдә әтмәк мәгсәдилә донуз көкәлдилмәси ишләринин хейли кенишләндирилмәси тә'мин әдилсин, гара йонча әки-ни саһәси кенишләндирилсин вә мәһсулдарлығы артырылсын, чәмәнлик-ләри яхшылашдырмаг вә чохиллик әкин отлаглары яратмаг мәгсәдилә кениш миғясдә ишләр көрүлсүн.

Колхоз вә совхозларда 830 мин һектар саһәдә гурутма системләрини енидән гурмаг үчүн лазыми ишләр көрүлсүн.

ГЫРГЫЗЫСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,7 дәфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,8 дәфә артырылсын.

Электрик әнержиси истәһсалы тәгрибән 1,8 дәфә, көмүр чыхарылма-сы 1,5 дәфә, нефт чыхарылмасы 7,8 дәфә, көн аяггабы истәһсалы 2,8 дә-фә артырылсын.

Нарында 112 мин киловат күчүндә Үч-Курган су-электрик стансия-сы, ени Шаарихан су-электрик стансиясы, Чуй каналында ики су-элек-трик стансиясы вә Фрунзедә бир истилик-электрик стансиясы тикилсин. Камвол-маһуд комбинаты тикилиб ишә салынсын, Фрунзедә тибб препа-ратлары заводу тикилмәсинә башланылсын, Фрунзе—Ош автомобил йо-лу чәкилиб гуртарсын.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә зәриф юнлу вә ярымзәриф юнлу гоюн-ларын сайынын даһа да чохалдылмасы вә гарамалын мәһсулдарлығы-нын артырылмасы тә'мин әдилсин. 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә әт истәһсалы тәгрибән 1,6 дәфә, сүд истәһсалы 1,9 дәфә, юн истәһсалы 2,1 дәфә, тахыл истәһсалы 2,1 дәфә, памбыг истәһсалы 1,2 дәфә, шәкәр чу-гундуру истәһсалы 1,7 дәфә артырылсын.

115 мин һектар саһәдә суварма шәбәкәси чәкилмәси тә'мин әдилсин. Бешиллик әрзиндә тәгрибән 1 миллион һектар отлага су чыхарылсын. Ор-то-Токой су амбарынын тикилмәси вә Бөйүк Чуй каналынын чәкилмәси ишләри баша чатдырылсын.

ТАЧИКИСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,4 дәфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,7 дәфә артырылсын.

Бешиллик әрзиндә электрик әнержиси истәһсалы тәгрибән 4 дәфә, семент истәһсалы 13 дәфә, памбыг парча истәһсалы 2,1 дәфә, көн аягга-бы истәһсалы 2 дәфә артырылсын.

Сыр-Дәря чайында Кайрак-Кум су-электрик стансиясы вә Вәхш ка-налында Перепадная су-электрик стансиясы тикилиб гуртарсын. 1956-чы илдә Вәхш чайында Головная су-электрик стансиясы тикилмәсинә баш-ланылсын. Семент заводу, һабелә Сталинабад памбыг парча комбинаты-нын икинчи нөвбәси ишә салынсын. Сталинабадда яғ-пий комбинаты тикилиб ишә салынсын.

Памбыгчылығын һәр васитә илә даһа да инкишаф этдирилмәси, ху-сусән назик лифли памбыг нөвләри истәһсалынын артырылмасы кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә ән мүнүм вәзифә һесаб әдилсин. 1955-чи илә нис-

бөтөн 1960-чы илдә памбыг истәһсалы тәғрибән 1,7 дәфә, әт истәһсалы 2,2 дәфә, сүд истәһсалы 2,6 дәфә, юн истәһсалы 1,7 дәфә вә барама истәһсалы 1,6 дәфә артырылсын. Зәриф юнлу вә ырымзәриф юнлу гоюнлар етишдирилмәси, гаракул гоюнчулуғунун даһа да инкишаф этдирилмәси вә Қиссар гоюнлары сайынын артырылмасы тәмин эдилсин.

89 мин һектар саһадә суварма шәбәкәси чәкилмәси тәмин эдилсин вә бешиллиқдә азы ики миллион һектар отлаға су чыхарылсын.

ӘРМӘНИСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллиқ әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәғрибән 1,7 дәфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,6 дәфә артырылсын.

Бешиллиқ әрзиндә электрик энержиси истәһсалы тәғрибән 1,3 дәфә, мәдән күбрәләри истәһсалы 1,6 дәфә, семент истәһсалы 2 дәфә, үзүм шәрабы истәһсалы 1,4 дәфә, көн аягтабы истәһсалы 1,5 дәфә артырылсын.

Севан-Раздан каскадындакы су-электрик стансиялары тикилиб гуртарсын вә 100 мин киловат күчүндә Татев су-электрик стансиясы тикилмәсинә башланылсын. Асетат иләйи заводу, аләт вә консерв заводлары тикилсин.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә, 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә тахыл истәһсалы тәғрибән 1,5 дәфә, әт истәһсалы 2,1 дәфә, сүд истәһсалы 2,2 дәфә, юн истәһсалы 1,8 дәфә, барама истәһсалы 1,8 дәфә артырылсын. Бағчылығ, үзүмчүлүк вә памбыгчылығын даһа да инкишаф этдирилмәси тәмин эдилсин. 39-мин һектар саһадә суварма шәбәкәси чәкилсин вә 150 мин һектар отлаға су чыхарылсын. Талин суварма каналы вә Арзни-Шамирам суварма системинин биринчи нөвбәси чәкилиб гуртарсын.

ТҮРКМӘНИСТАН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллиқ әрзиндә бүтүн сәнаеин үмуми мәһсулу тәғрибән 1,6 дәфә, о чүмләдән республика сәнаеинин үмуми мәһсулу 1,8 дәфә артырылсын.

Бешиллиқ әрзиндә нефт чыхарылмасы тәғрибән 1,3 дәфә, семент истәһсалы 7,9 дәфә, электрик энержиси истәһсалы 1,8 дәфә, көн аягтабы истәһсалы 2 дәфә артырылсын.

Бухар турбинләрилә ишләйән ики электрик стансиясы, Чәрчо суперфосфат заводу вә ени Гаурдак күкүрд мәдәни ишә салынсын; Безмеин семент заводунун кенишләндирилмәси вә Гызылгум—Красноводск газ кәмәри чәкилмәси нәзәрдә тутулсун.

Памбыгчылығын вә һейвандарлығын, хусусән гаракул гоюнчулуғунун һәр васитә илә инкишаф этдирилмәси кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә ән мүһүм вәзифә һесаб эдилсин. 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә памбыг истәһсалы тәғрибән 2,1 дәфә, әт истәһсалы 1,8 дәфә, сүд истәһсалы 2,2 дәфә, юн истәһсалы 1,3 дәфә, гаракул дәриси истәһсалы 1,4 дәфә вә барама истәһсалы 1,5 дәфә артырылсын.

Суварма шәбәкәси олан 205 мин һектар торпагдан кәнд тәсәррүфаты мәғсәдләри үчүн әлавә оларағ истифадә эдилсин вә 10 миллион һектар сәһра отлағларына су чыхарылмасы тәмин эдилсин. Гарагум каналынын биринчи нөвбәси, Сары Язы су амбарынын биринчи һиссәси вә Течен су амбарынын икинчи һиссәси тикилиб гуртарсын.

ЭСТОНИЯ СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллиқ әрзиндә һәм бүтүн сәнаеин, һәм дә республика сәнаеинин үмуми мәһсулу тәғрибән 1,6 дәфә артырылсын.

Бешиллик эрзиндә шист чыхарылмасы ән азы 1,7 дәфә, шистдән газ истеһсалы 1,7 дәфә, электрик энержиси истеһсалы 2,8 дәфә, торф чыхарылмасы 1,7 дәфә, мә'дән күбрәләри истеһсалы 4 дәфә, семент истеһсалы 2 дәфә, пәмбыг парча истеһсалы 1,4 дәфә, көн аягтабы истеһсалы 1,5 дәфә, мал-тара яғы истеһсалы 1,2 дәфә, балыг тутулмасы 1,6 дәфә артырылсын.

Ахтмеда газ-шист заводу вә шист яғы һазырлаан завод, шистлә ишләйән Прибалтика электрик стансиясы тикилсин вә бустансиянын 300 мин киловат күчүндә олан биринчи нөвбәсә ишә салынсын. «Пунане Кунда» семент заводу енидән гурулсун вә илдә 225 мин тон семент верә биләчәк әләвә гургулар ишә салынсын. Балыг сәнаенин саһил базасы кенишләндирилсин.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә, 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалы бу гәдәр артырылсын: әт истеһсалы тәгрибән 1,8 дәфә, сүд истеһсалы 2,3 дәфә, тахыл истеһсалы 2,5 дәфә вә картоф истеһсалы 1,9 дәфә. Әт вә бекон әлдә этмәк үчүн донуз көкәлтмәк ишинин кенишләндирилмәси тә'мин әдилсин. Гара йонча әкини саһәси кенишләндирилсин вә мәһсулдарлығы артырылсын, чәмәнликләри яхшылашдырмаг вә чохиллик әкин отлаглары яратмаг мәгсәдилә кениш миғяса ишләр көрүлсүн. Тикинти ишләри һесабына әләвә олараг 38 мин һектар торпагдан вә дренаж системләрини енидән гурмаг һесабына әләвә олараг 194 мин һектар торпагдан кәнд тәсәррүфаты мәгсәдләри үчүн истифадә әдилсин.

КАРЕЛ-ФИН СОВЕТ СОСЯЛИСТ РЕСПУБЛИКАСЫНДА

Бешиллик эрзиндә һәм бүтүн сәнаени, һәм дә республика сәнаенин үмуми мәһсулу тәгрибән 1,6 дәфә артырылсын.

Мешә сәнаенин, кағыз сәнаенин вә тахта шейләр сәнаенин даһа артыг инкишаф этдирилмәси тә'мин әдилсин. Бешиллик эрзиндә одунчаг дашынмасы тәгрибән 1,5 дәфә, тахта истеһсалы 1,8 дәфә вә кағыз истеһсалы 1,8 дәфә артырылсын. Кондопога вә Сегежа селлүлоз-кағыз комбинатлары кенишләндирилсин. Новы Кем тахтадоғрама вә тахта шейләр комбинаты вә мебел фабрики тикилсин; кардон комбинаты тикилмәсинә башланылсын. Гәрби Карелия дәмиз йолунун чәкилмәси давам этдирилсин.

Бешиллик эрзиндә электрик энержиси истеһсалы тәгрибән 2 дәфә вә алүмин истеһсалы 1,6 дәфә артырылсын. 80 мин киловат күчүндә Онда су-электрик стансиясы, һабелә Кума, Выгостровская вә Палесандал су-электрик стансиялары ишә салынсын вә 80 мин киловат күчүндә Иов су-электрик стансиясынын тикилмәсинә башланылсын. Валазма су амбары ярадылсын.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә, 1955-чи илә нисбәтән 1960-чы илдә кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалы бу гәдәр артырылсын: сүд истеһсалы тәгрибән 2,3 дәфә, әт истеһсалы 1,6 дәфә, картоф истеһсалы 3,2 дәфә вә тәрәвәз истеһсалы 5 дәфә. Ени тикинти һесабына вә дренаж системләрини енидән гурмаг һесабына әләвә олараг 55 мин һектар торпагдан кәнд тәсәррүфаты мәгсәдләри үчүн истифадә әдилсин.

☆

Алтынчы бешиллик план Совет Иттифагы халг тәсәррүфатынын вә биринчи нөвбәдә сосялист иғтисадијятынын бинөврәси олан ағыр сәнаени ени чошғун йүксәлишини нәзәрдә тутур. Бу планын һәята кечирилмәси ССРИ-нин иғтисади гүдрәтини вә онун сарсылмаз мүдафиә габилійәтини даһа да артырмаг, халгын мадди вәзийәтини хейли яхшылашдырмаг вә совет мәдәнийәтини йүксәлтмәк демәк олачагдыр.

Алтынчы бешиллийин мүвәффәгийәтлә еринә етирилмәсини адамлар—фәһләләр, колхозчулар, зиялылар, онларын фәдакар вә гәһрәман әмәйн һәлл әдәчәк, партия, совет, тәсәррүфат вә һәмкарлар иттифаглары тәшкилатларымызын тәшкилатчылыг иши, онларын сәнае мүәссисәләринә, тикинтиләре, колхозлара, маһын-трактор стансияларына вә совхозлара кәстәрдикләри рәһбәрлийин сәвийәси һәлл әдәчәкдир.

Алтынчы бешиллик халг тәсәррүфатынын бүтүн саһәләриндә ени техниканын кениш тәтбиг әдилмәси бешиллийи олачагдыр. Буна көрәдә гурултай бүтүн партия вә тәсәррүфат тәшкилатларына бир вәзифә олараг тапшырыр ки, техниканын тәрәғгисини тәмин әтмәк, өлкәмиздә вә хариҗи өлкәләрдә элм вә техниканын ән ени наилийәтләрини, ән яхшы мүәссисә вә колхозларын, сәнае вә кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә чалышан габагчыл адамларын тәчрүбәсини тез бир заманда истеһсалатда тәтбиг әтмәк үчүн көрүлән ишләри олдурча яхшылашдырсынлар. Бүтүн истеһсалат саһәләриндә чалышан фәһлә, колхозчу вә мүтәхәссисләрин ихтисасыны артырмагын чох бөйүк әһәмийәти вардыр, алтынчы бешилликдә халг тәсәррүфатына вериләчәк ени техникадан даһа сәмәрәли истифадә олунмасы ялынз бу шәртлә тәмин әдилә биләр.

Сосялист сәнаеи вә кәнд тәсәррүфатынын бүтүн саһәләриндә чох бөйүк дахили имканлар вардыр. Бу имканларын ашкара чыхарылмасы вә онлардан тәсәррүфатчы кими истифадә әдилмәси алтынчы бешиллик план тапшырыгларынын ялынз тамамилә дейил, һәмчинин артыгламәсилә еринә етирилмәсини тәмин әтмәк демәкдир. Гурултай, дөвләт тапшырыгларынын һәр бир мүәссисә вә колхоз тәрәфиндән бүтүн кәстәричиләр үзрә сөзсүз еринә етирилмәси, әмәк мөһсулдарлығынын дурмадан йүксәдилмәси, мөһсулун мая дәйәринин ашағы салынмасы вә кейфийәтинин яхшылашдырылмасы, чидди гәнаәт үсүлунун һәятә кечирилмәси, һәр мөһсул ваһиди истеһсалына сәрф әдилән әмәйин бүтүн васитәләрлә азалдылмасы лүзүмуна партия тәшкилатларынын вә тәсәррүфат рәһбәрләринин диггәтини хүсүсилә чәлб әдир:

Дөвләт материал, әрзаг вә малийә әһтиятлары олмасы планлы сосялист тәсәррүфаты шәраитиндә бөйүк әһәмийәтә маликдир. Гурултай белә һесаб әдир ки, бу әһтиятларын даһа да артырылмасы алтынчы бешиллийин мүһүм вәзифәләриндән биридир.

Алтынчы бешиллик план тапшырыгларынын еринә етирилмәси бүтүн сосялизм чәбһәсинин даһа да мөһкәмләндирилмәси ишинә бөйүк көмәк олачагдыр. Халг тәсәррүфатынын айры-айры саһәләринин инкишафыны әлатәләндирмәк, истеһсалаты ихтисаслашдырмаг вә кооперативләшдирмәк йолу илә, һабелә элм-техники наилийәтләри вә габагчыл истеһсалат тәчрүбәсини мүбадилә әтмәк йолу илә иттисади сәрвәтләрдән вә истеһсал күчләриндән һәр бир өлкәнин вә бүтүнлүкдә сосялизм чәбһәсинин хейри үчүн даһа сәмәрәли истифадә әдилмәси саһәсиндә Совет Иттифаты халг демократиясы өлкәләри илә әмәкдашлығы һәр васитә илә кенишләндирәчәкдир. Совет дөвләти, ичтимай-сияси системләри мүхтәлиф олан өлкәләрлә динч янашы яшамаг имканыны вә лүзүмуну ардычыллыгга вә мөһкәм мүдафиә әдәрәк, гаршылыглы фәйдә әмәл әдилмәси әсасында башга өлкәләрлә дә тичарәти кенишләндирмәйә чалыша-чагдыр.

Сов.ИКП Мәркәзи Комитәси, алтынчы бешиллик план һаггында партиянын XX гурултайынын Директивләри лайиһәсини һазырларкән минләрлә мүәссисә вә колхозун коллективләринин тәклифләрини нәзәрә алмышдыр. Бу тәклифләрин һазырланмасында вә мүзакирә әдилмәсиндә кениш фәһлә вә колхозчу күтләләри, сәнае вә кәнд тәсәррүфаты мүтәхәссисләри, алимләр иштирак әтмишләр. Онларын вәтәнпәрвәр тәшәббүсү вә һәртәрәfli истеһсалат тәчрүбәси алтынчы бешилликдә халг тә-

сэррүфатынын айры-айры саһалэринин инкишаф этдирилмэси вэзифэлэрини там бир сурэтдэ мүййэн этмэкдэ, сосялист сәнаеинин, кәнд тәсэррүфатынын вә нәглийятын малик олдугу бөйүк дахили имканлары аш-кара чыхармагда Мәркәзи Комитәйә көмәк этмишдир.

Гурултай, һәмин Директивләр әсасында назирликләр, идарәләр, мүт-тәфит республикалар вә итгисади районлар үзрә 1956—1960-чы илләр үчүн алтынчы бешиллик планын ән гыса мүддәттә һазырланыб тәсдиг әдилмәсини, беләликлә бешиллик план тапшырыгларынын 1956-чы илдә мүәссисә, колхоз, МТС, совхоз вә тикинтиләрә чатдырылмасыны лазым билир. Бу, бешиллийи һәятә кечирмәк үчүн күтлэләрин ярадычылыг фәа-лиййәтини сәфәрбәрлийә алмаға, халг тәсэррүфатынын бүтүн саһаләрин-дә ени дахили әһтият мәнбәләрини ашкара чыхармаға вә план тапшы-рыгларынын еринә етирилмәси үзәриндә дүзкүн нәзарәт гоймаға көмәк әдәр.

Совет Иттифагы Коммунист партиясынын XX гурултайы бүтүн фәһ-ләләри, колхозчулары вә совет зиялыларыны ССРИ халг тәсэррүфаты-нын инкишафына дәир алтынчы бешиллик планын тапшырыгларыны тамамилә вә артыгласилә еринә етирмәк үчүн үмумхалг сосялизм яры-шыны кенишләндирмәйә чағырыр. Алтынчы бешиллийин һәятә кечирил-мәси сосялист итгисадииятынын инкишаф этдирилмәсиндә, халг тәрә-финдән ишләдилән малларын бол олмасыны тәмин этмәк вэзифәсинин еринә етирилмәсиндә, өлкәмиздә коммунизм чәмиййәти гурулмасында ирәлийә доғру ени бөйүк аддым олачагдыр.